

ŽELEZAR

srečno

Perspektiva proizvodnje v letu 1967

Na prehodu v novo leto si vsi marsikaj želimo in razmišljamo o možnostih v novem letu. Prav je, da tudi v podjetju pogledamo, kako bo s proizvodnjo v prihodnjem letu. S tem je povezana ekonomika, to je množičnosti osebnih dohodkov, možnost skladov, možnost izgradnje.

Predlog plana, ki bo v kratkem dan v razpravo, kaže sorazmerno skromno povečanje proizvodnje. Stroški agregatov pa rastejo na tono jekla. Povečala se je amortizacija zaradi valorizacije in novih agregatov, transportni stroški rastejo, cene mazuta bodo povečane, obresti kreditov bodo verjetno tudi narasle itd. Vsi novi ekonomski instrumenti še niso znani, vendar se obeta zaostritev pogojev poslovanja.

Vse zaposlene najbolj zanima možnost povečanja osebnih dohodkov. Ta možnost obstaja samo v izboljšanju proizvodnih rezultatov in znižanju stroškov proizvodnje. Mnogi bodo morda rekli: »ta pesem je stara in nepopularna« vendar drugi možnosti v resnici ni. Morda bo kdo komentiral: »saj smo prihranili letos koks — kje je denar?« Res je, koks nas je letos izvlekel. Prihranek pa smo porabili za pokrivanje večjih stroškov železniškega transporta ter začnetnih stroškov valjanja na blumingu.

Večje stroške smo imeli tudi v hladni valjarni, žičarni, žebljarni, elektrodnem oddelku, ker nismo izpolnili plana. Prihranke pa beležimo razen na plavžu še v elektrojeklarni, profilnih valjarnah, jeklovleku, in zlasti v cevarni. Z ozirom na stanje, da smo preoptimistično postavili plan za leto 1966, je osnovni plan za leto 1967 zelo realno postavljen, vendar je premajhen za doseganje dobrih ekonomskih rezultatov, to je za povečanje skladov za osebne dohodke.

Letos bomo odprémili 278.000 ton blagovne proizvodnje, plan za leto 1967 pa predvideva 299.930 ton, kar je samo za 8,5% več pri povečani prodajni ceni od dosežene 2.280 Ndin na 2390 N din za tono proizvodnje, ali 5%. Skupno znaša povečanje torej 13,5%.

Ker na osnovi plana ni zagotovljeno izboljšanje ekonomskih pokazateljev, bo predlagan dodaten plan, to je plan 2, ki naj bi povečal količino blagovne proizvodnje za kakih 20.000 ton, kar bi dalo nadaljnjih 6,5% blagovne proizvodnje. Tako povečanje osnovnega plana bi mogoče izboljšalo ekonomske pokazatelje podjetja ter posameznih DE. Analize kažejo, da je prav v vseh enotah možno povečane proizvodnje in produktivnosti, v nekaterih več v drugih manj.

Znan je primer, da je merjena električna obremenitev v eni delovni enoti polna samo nekaj čez 5 ur, to se pravi, da stroji nepopolno delajo preko dve in pol ure na izmeno. Analize kažejo, da s strani organizacije proizvodnje ni zadržkov za večje izkoriščanje tega časa, da pa šepa pri nagrajevanju. Kaj pomeni nagrajevanje smo pred dvema letoma čutili v martinarni, ko smo večino subjektivnih slabosti čez noč rešili z ustrežnejšim nagrajevanjem. Zavedati se moramo, da v modernem sistemu proizvodnje ni mogoče organizirati delo brez aktivnega sodelovanja vseh sodelujočih. Odgovarjajoče nagrajevanje pa je ključna mera za dobro sodelovanje.

Komisija za spremljanje akcijskega programa je zato smatrala, da je poleg izpolnjevanj osnovnega plana izredno važna ureditev nagrajevanja. Zato predlaga, da bi na osnovni plan ter zaključenih pogodb izračunali, po obstoječih cenikih in zaključnih pogodbah, maso osnovnih dohodkov za posamezne DE in iz tega izhajajoč položaj podjetja. Na osnovi izračuna osebnih dohodkov naj bi izdelali analize o spremembi tehnologije, staleža in vse druge mere,

da bi posamezne delovne enote prišle do odgovarjajočih osebnih dohodkov.

Tudi najboljše priprave nam morda zaradi morebitnih sprememb instrumentov in razmer na tržišču, še ne bodo dale odgovarjajočih dobrih rezultatov. Zato bo potrebno elastično spremljati gibanje osebnih dohodkov, da nagrajevanje ne bo cokla, ampak stimulacija za boljše proizvodne uspehe.

Posebno bi morali reševati problem odgovornosti ene delovne enote do druge. Kako naj posamezna delovna enota izpolni svoje obveznosti, če dobi tedensko samo 80% zahtevanih polizdelkov od predhodne enote. Ali je prav, da ena ali več predhodnih delovnih enot dobi plačano celotno proizvodnjo, čeprav moramo te proizvode pozneje zavreči. Ni razčiščen vprašanje kdo plača stroške za razčiščevanje zamenjav in drugih napak v predhodnih enotah.

Gospodarska reforma pri nas je samo delno uspela, saj je znano, da niz planiranih nalog nismo izpolnili. Glavni vzrok je verjetno v tem, da celotni kolektiv ni bil dovolj zainteresiran za izvajanje reformnih nalog. Kot primer bi navedel bolezensko odsotnost, kjer smo šele v zadnjem mesecu prav za prav dosegli prve rezultate.

Najboljše rezultate smo dosegli v enotah, kjer smo uvedli racionalizacije:

plavž — uporaba mazuta in kisika

elektro jeklarna — skrajšani šaržni časi

žična valjarna — uvedba mazuta za zagrevanje vložka

jeklovlek — dobra uporaba novih strojev in peči

cevarna — izvenplanska proizvodnja hladno oblikovanih profilov.

V letu 1967 za racionalizacije itd., na žalost ne bo na razpolago dovolj sredstev. Zato bomo morali ta sredstva uporabiti predvsem za tisto, kar bo dalo največje rezultate. Predvsem pa moramo čimprej dokončati objekte vizgradnji in jih čimprej usposobiti za redno proizvodnjo.

Izredno važno je, da bi izboljšali sedanje rezultate v naslednjih delovnih enotah:

JEKLARNA: Osnovni plan bo treba prekoračevati, če bodo valjarne potrebovale po količini 5—10% več jekla. Zlasti bi morali znižati stroške proizvodnje, porabo električne energije, goriva, kokil, sinterdolomita itd.

Jeklo naj bi bilo čim čistejše ter z dobro površino in kontroliranim lunkerjem.

VALJARNA TRAKOV: Čimprej bomo morali osvojiti proizvodnjo, čim več izvaljati v eni vročini ter čim več pločevine prodati kupcem. V tem oddelku bi morali povečati proizvodnjo hladno oblikovanih profilov, jo popestriti z novimi vrstami.

HLADNA VALJARNA IN ŽIČARNA: Brezpogojno bo treba zpolnjevati plan, tako po količini in vrednosti ter bi zato morali izvesti potrebne organizacijske mere, zlasti pa urediti nagrajevanje.

Kot sem že uvodoma poudaril, je v vseh delovnih enotah možno izboljšati proizvodne rezultate. Končni rezultat je odvisen od vrednosti fakturirane proizvodnje, ki jo bomo dosegli. Pri tem pričakujemo, da bodo poleg proizvodnih tudi vse štabne službe, ki nabavljajo, prodajajo in urejujejo naše razmere, ukrenile vse potrebno, kar nam bo omogočilo izboljšanje proizvodnje.

Zelo važno za izpolnjevanje nalog pa je tudi preskrba z energijo, kakor tudi vzdrževanje, od katerega si po novi organizacijski obliki obetamo boljše rezultate tako pri stroških, kot pri delu samem.

B. Homovec

Na vprašanja so nam odgovorili:

Pred kratkim je naš sodelavec Stane Mencinger iz vzdrževalnih obratov na Javorniku poslal uredništvu »Železarja« nekaj vprašanj s prošnjo, da poizkušamo nanje odgovoriti. Odgovore uprave podjetja posredujemo našim bralcem v celoti.

Vprašanje: V časopisu je bil objavljen razpis za novi zaščitni znak železarne, vendar doslej še niso bili objavljeni rezultati tega razpisa!

Odgovor: Rezultat razpisa je bil objavljen v časopisu »Delo« 8. februarja 1966. Razprava o novem zaščitnem znaku v kolektivu pa je predvidena v okviru priprav za praznovanje stote obletnice obstoja železarne. Od takrat naprej bomo začeli tudi uporabljati novi zaščitni znak.

Vprašanje: V letu 1964 je bila imenovana komisija za 42-urni tednik. Toda rezultati dela te komisije še niso znani, kljub temu da smo letos že imenovali novo komisijo.

Odgovor: Komisija, ki je bila imenovana za uvedbo 42-urnega tednika, je izdelala okvirni program za skrajšanje delovnega časa, ki ga je delavski

svet železarne sprejel na seji 28. marca 1966. V zakonito predpisanem roku prehod na skrajšani delovni čas bo v proizvodnih obratih opravljen po rekonstrukciji, ker je treba povečati produktivnost za 14%, ob nezmanjšanim osebnem dohodku. Delavski svet železarne je tudi sprejel sklep, da uvedemo 42-urni tednik v uslužnostnih obratih in pisarnah, ko bo že 80 odstotkov proizvodnih obratov obratovalo s skrajšanim delovnim časom.

Vprašanje: V valjarni Bela imamo talne peči na suho žlindro. Zaradi tega je potreben remont vsakih šest mesecev, ki stane 18 milijonov dinarjev.

Odgovor: Peči na suho žlindro, kakršne imamo v valjarni Bela, so povsod v svetu rentabilne. Odgorek je najmanj za polovico manjši, vendar je treba s pečmi pravilno ravnati. Stroški čiščenja pri suhi žlindri morajo biti manjši kot vrednost večjega odgorka pri tekoči žlindri. Pri pravilnem režimu peči in odgovarjajoči kvaliteti opeke remont globinske peči ne bi smel biti prej kot v osmih mesecih ali v enem letu.

Vprašanje: Kilogram proizvedene žice v naši železarni stane 157 dinarjev. Žeblje prodajamo po 153 dinarjev za kg, naši konkurenti pa kupujejo žico iz uvoza po 113 dinarjev.

Odgovor: Navedene cene niso povsem točne, v glavnem pa odgovarjajo. Vzrok je v tem, da se je po reformi žica podražila za 40%, žebli pa samo za 10%. Večja podražitev žebeljev zaradi konkurence na tržišču ne bi bila zaželjena. Uvožena žica pri obračunu 1 USA dolar = 12,50 Ndin ima navedeno ceno samo valjana, ne pa vlečena žica. Vprašanje pa je, koliko stane 1 dolar uvoznika, ki ga zasluži z izvozom. V našem primeru nam razlika v bilanci daje negativno tečajno razliko, moramo pa obvezno izvažati, če hočemo dobiti sredstva za uvoz surovin, ki jih potrebujemo za izdelavo plemenitih jekel in elektrod, s katerimi v glavnem ustvarjamo nov dohodek. Po mnenju tov. Mencingerja bi morali vse naše železarne zapreti in ves valjani material uvažati, toda kje naj dobimo preko 200 milijonov dolarjev, ki bi jih v tem primeru potrebovali.

Vprašanje: Zakaj nihče ne upa pisati reorganizacije vzdrževanja?

Odgovor: Reorganizacija vzdrževanja je sedaj uveljavljena, da je nismo izvedli že prej, ni krivo vodstvo podjetja, temveč gre le za manjše ovire, ki so jih naspotniki postavili preko organov samoupravljanja.

Vprašanje: Govorili smo že o samokontroli adjustažnih delavcev, toda kljub temu še ugotavljamo, da je precej reklamacij, ki jim priznavamo upravičenost, toda za to nihče ne odgovarja.

Odgovor: Razpravljanje o samokontroli in tehnološki disciplini v našem kolektivu je precej preuranjeno. Premik v kvalitetno proizvodnjo gre zato počasi in s težavami. Velik del reklamacij bi z manj površnosti in več pazljivosti lahko odpravili že prej. Naj navedem samo nekatere reklamacije, ki smo jih obravnavali na tedenski kvalitetni konferenci valjarn dne 12. decembra. Na tej konferenci smo obravnavali 50 problemov reklamacij:

— 2 šarži Mn za patentirno žico sta neprimerni,

— šest je oglatih in 13 preko toleranc,

— 11 šarž kvalitete Prokron 9 ni bilo pravilno zagrevanih in valjanih, — pri okroglem železu premera 24

Novoletna čestitka

Vsemu kolektivu, posebno pa plinski in vodni energiji, želim srečno in veselo novo leto ter še mnogo uspehov pri nadaljnjem izpolnjevanju delovnih nalog.

Vaš nekdanji sodelavec
Slavko Habič
Francija

ČESTITKA IZ JLA

V novem letu 1967 želim kolektivu železarne in še posebej sodelavcem iz DE Javornik III veliko delovnih uspehov.

Tone Mlakar
V. P. 8097/9
Bački breg
Srbija

Srečanje prvoborcev v Kazini

Ob dnevu JLA se je uprava železarne odločila, da priredi v zgornjih prostorih Kazine sprejem za vse prvorce, ki so bili ali pa so še zaposleni v naši železarni. Od štirinajst povabljenih se jih je v četrtek, 22. decembra zvečer, zbralo v Kazini enajst. Navzoči so bili Ciril Triler, inž. Alojz Pohar, Franc Šmid, Miha Demšar, Janez Mlakar, Živan Vovk, Vinko Repe, Stanko Kocjančič, Stevo Davidovič in Anton Može.

Sprejema sta se udeležila tudi direktor inž. Matevž Hafner in predsednik delav-

skega sveta železarne inž. Franc Mlakar.

Najprej je vse navzoče v imenu železarne pozdravil inž. Matevž Hafner, ki je povedal, da so nekateri izmed njih, devet je že upokojenih, odšli v pokoj tiho, tako tiho, da skoraj nismo vedeli, da so nas zapustili. Zato želi izkoristiti to priliko, da se ob 25-letnici vstaje jugoslovanskih narodov in 25. obletnici JLA zopet snidejo. Vsem navzočim prvoborcem, ki ob odhodu v pokoj niso prejeli kip borca, je izročil tak kip, ki ga vidite na sliki. Kip jo odlili v naši livarni in je zelo lično izdelan.

Navzoče borce je pozdravil tudi predsednik delavskega sveta, v imenu prvoborcev pa se je zahvalil Janez Mlakar, ki je poudaril, da jih zelo veseli to srečanje, da so zelo veseli ob misli in pripravi, da še niso pozabljeni.

V prijetnem kramljanju o prehojeni poti izgradnje in o perspektivi jeseniške železarne, ki jo je obrazložil inž. Hafner ob obujanju partizanskih spominov je hitro minil prijeten večer.

- jn

Kip borca so vlili v naši livarni. Ob srečanju v Kazini so takšne kipe izročili našim prvoborcem

Jože Varl - novi urednik »Železarja«

V oktobru smo objavili razpis za prosto delovno mesto glavnega in odgovornega urednika našega časopisa. Za razpisano delovno mesto urednika se je prijavilo več kandidatov, nato pa je upravni odbor železarne imenoval za novega odgovornega urednika »Železarja« dosedanjega direktorja Zavoda za predagoško in prosvetno službo tov. Jožeta Varla.

Jože Varl je znan kulturni in družbenopolitični delavec. Po osvoboditvi je bil predsednik občinskega komiteja LMS, razen tega pa je upravljal tudi druge funkcije in 10 let zelo uspešno vodi DPD Svoboda »Tone Čufar« Jesenice. Prepričani smo, da bo tudi kot odgovorni urednik

»Železarja« pripomogel, da bo časopis obdržal svoj renome in da bo vsebinsko še bogatejši. To mu bo prav gotovo uspelo, saj je zelo dober poznavalec razmer v naši železarni in na Jesenicah sploh.

Dosedanji odgovorni urednik Remigij Noč odhaja s 1. januarjem na novo službeno mesto k RTV Ljubljana. Glavni in odgovorni urednik »Železarja« je bil šest let in ima veliko zaslug, da je časopis vsak teden prinašal aktualno gradivo ter da so bile posamezne številke tudi dovolj pestre in so jih bralci z zanimanjem brali. V zelo kratkem času mu je uspelo vzpostaviti mrežo stalnih in občasnih sodelavcev v delovnih enotah, v upra-

vi podjetja, organih delavskega samoupravljanja ter družbeno političnih organizacijah. Veliko je pripomogel k temu, da je naš časopis postal hkrati tribuna javnega mnenja, tako da so ne le člani našega kolektiva, ampak tudi naši občani lahko skoraj v vsaki številki izmenjali mnenja in misli.

Tov. Noču želimo na novem delovnem mestu še veliko delovnih uspehov! Čeprav bo na novem delovnem mestu imel dovolj dela, ga bomo vseeno prosili, da nam bo tudi v prihodnje pomagal, zlasti še pri urejanju zabavnih strani, ki bi jo v prihodnje morali imeti bolj pogosto kot doslej in ne samo ob državnih praznikih ko železar izide v večjem obsegu.

sta bili dve šarži zamenjani,
— v žičarni je bilo pri premeru 3, 4 zamenjanih šest šarž,
— izpleni pri posameznih šaržah preveč nihajo,

— površina ingotov v jeklarni je preveč brizgana,

— v Italijo smo poslali 12 dvo-plastnih plošč,

— probe globljenja ne odgovarjajo za podjetje FAMOS,

— tolerance vlečenega jekla za PRETIS Sarajevo so delno prekoračene,

— tanko pločevino PRETIS reklama zaradi zažganosti, itd.

Vsa prizadevanja za ugotavljanje krivca so običajno brez uspehov.

Vprašanje: Za 600 milijonov S din, vloženih v raziskave OTK in RO, ni ekonomskih izračunov.

Odgovor: Vsem je znano, da je kvaliteten premik nemogoč brez razvojnega oddelka na eni strani in tehnične kontrole na drugi. Rezultati razvojnega dela so kolektivu dovolj prikazani v poročilih razvojnega oddelka. Ekonomska računica pa je razlika med osnovno in prodajno ceno s kvalitetnimi nadplačili po naslednjih podatkih:

artikel	povprečna osnovna cena N din/t	dosežena prodajna cena v 10 mesecih 1966 N din/t	razlika dimenz. in kvalit. dod. N din/t
gredice	1015	1833	+ 818
lahki profili	1207	1990	+ 783
debela pločevina	1362	1743	+ 381
tanka pločevina	1589	2583	+ 994
vlečena žica	1482	2504	+ 1022
hladno valjani trakovi	1888	2732	+ 844

Naj omenimo še razvojno delo pri elektrodah in varilnih praških, ki je prispevalo, da smo ponovno osvojili tržišče.

Vprašanje: Naše delovne enote še danes ne poslujejo po ekonomskem izračunu, čeprav smo bili prvi v državi, ki smo uvedli obratne delavske svete.

Odgovor: Zaradi neenakih startnih osnov, ki so posledica različnih zastarelih tehnoloških procesov in opreme, je obračun dohodka po delovnih enotah v našem podjetju zelo otežkočen, medtem ko delovne enote poslujejo po ekonomskem obračunu in mesečno analizirajo znižanje ali zvišanje poslovnih stroškov z ozirom na planirane. Sedanji delavski sveti delovnih enot bi morali te analize na sestankih obravnavati. V nekaterih enotah

to delajo, so pa DS DE, ki ne obravnavajo drugih stvari kot osebne. Sistem dohodka po delovnih enotah pa nujno zahteva zaključek rekonstrukcije in spremembo strukture delovnih enot.

Vprašanje: Prešli smo na kvaliteten program, vendar je trg (domač in tuj) prenatrpan s temi izdelki.

Odgovor: Potreba po prehodu na kvaliteten program je vsem članom kolektiva znana. Borba za plasman je na tem polju težka, vendar z ozirom na ceno upravičena. V primeru, da kvalitetnih izdelkov ne moremo prodajati, je treba napraviti kalkulacijo, kaj se nam bolj izplača: zmanjšati proizvodnjo ali izdelovati material s tako nizko ceno, ki ne da nobenega dohodka. V našem primeru povzroča težave na trgu tudi neorganiziran

uvoz kvalitetnih jekel take vrste, ki jih delamo sami, z vzhoda — na osnovi enakega gledanja kot ga tov. Mencinger izraža pri žeblih.

Vprašanje: Postavili smo stroje in naprave, ki nam niso vrnili vložnega denarja.

Odgovor: Vprašanje bi moralo biti bolj konkretno, za katero napravo oziroma stroj gre. Če so to nove naprave v okviru rekonstrukcije, ki šele postopoma začnejo obratovati, je vprašanje in odgovor preuranjen. Če pa je pri tem mišljena naprava za proizvodnjo bele pločevine, so vzroki ustavitve proizvodnje naslednji:

Jugoslavija potrebuje največ elektrolitske pocinjene pločevine, tanjšo belo pločevino, po drugi strani pa so bili zelo pogosti zlomi valjev zaradi vmesnega žarjenja. S tem smo tudi omogočili večjo proizvodnjo hladno valjanih trakov (za 100 %) na Siemagu, kar da več dohodka kot če bi izdelovali belo pločevino. Poleg tega bomo te naprave uporabili za luženje nerjavčih trakov in morda za prevlečenje dinamo trakov z izolacijsko maso. To pa pomeni več dohodka kot če bi izdelovali belo pločevino, ki ji cena v zadnjem času na svetovnem tržišču občutno pada.

V valjarni trakov preizkušajo naprave

O prvem preizkušanju naprav v valjarni trakov na Belškem polju smo že pisali. Takrat smo tudi omenili, da je preizkušanje naprav razdeljeno v dve fazi in da so v teku preizkusi I. faze, ki je razdeljena na pet stopenj.

Da bi kaj več izvedeli o preizkušanju naprav, smo za kratek razgovor naprosili obratovodjo valjarne Bela Ing. Janka Perneta. O testiranju nam je povedal tole:

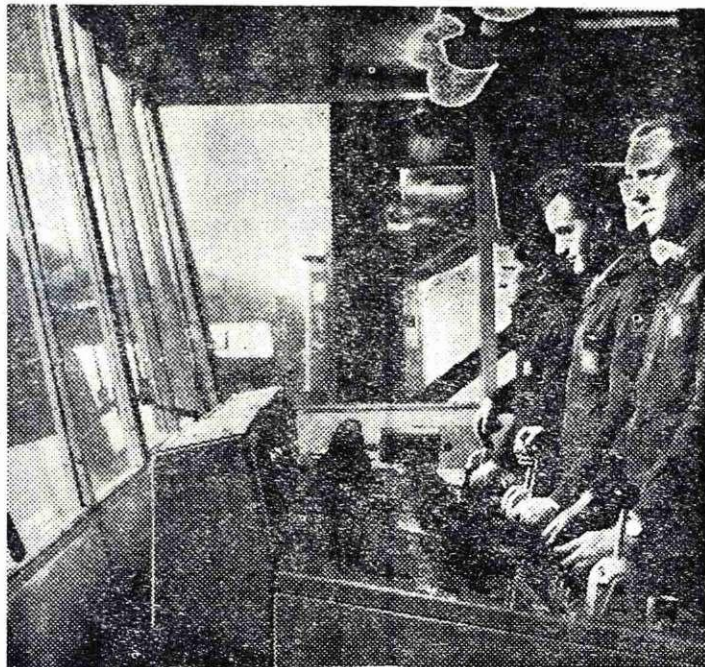
»Naša valjarna trakov je avtomatizirana in so naprave povezane med seboj. Zato je razumljivo, da pride tudi do težav pri preizkušanju.

Pripravljen je plan testiranja oziroma preizkušanja naprav in se ga tudi pridružujemo, čeprav ne v celoti. S preizkušanjem naprav smo začeli 8. decembra, toda zaenkrat še ne moremo točno odgovoriti na vprašanje, kdaj bomo gotovi s preizkusi. Omeniti je treba, da je valjarna trakov bolj zahtevna kot bluming in bo toplo testiranje naprav potekalo dalj časa. Doslej smo preizkušali ogrodje z menjalci in uspeli izvaljati trak v debelini manj kot 5 mm. Programska avtomatika še ni vključena in z napravami še vedno ročno upravljajo. Težave so pri preizkušanju toplih navijalcev.

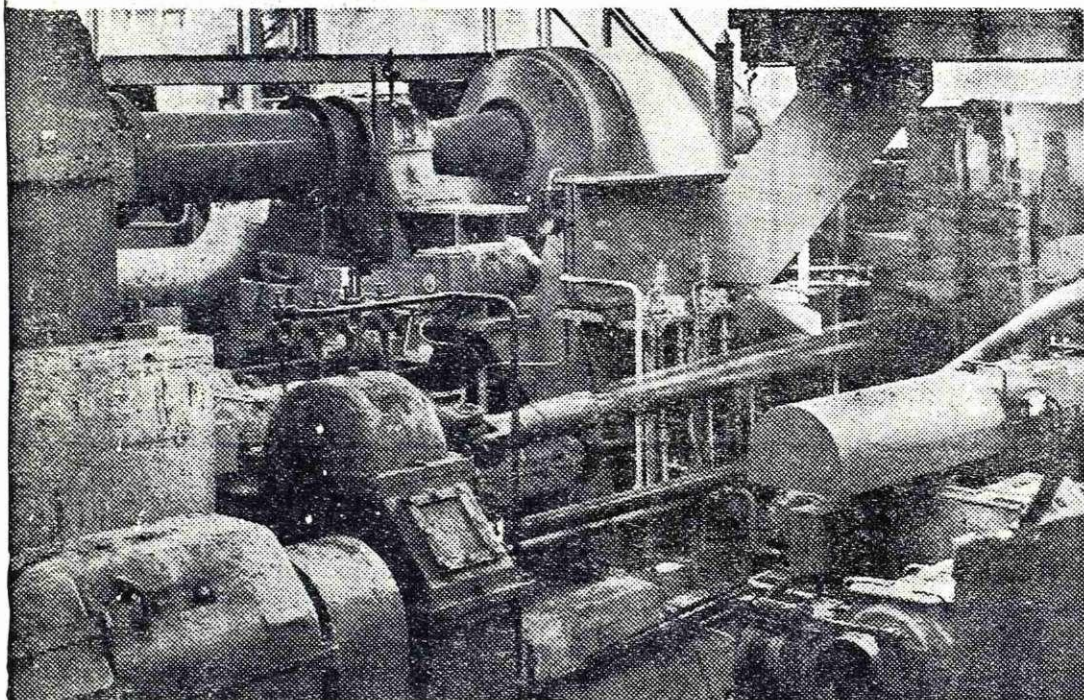
V teku je I. faza preizkušanja valjarne trakov, manjka pa še preizkus škarij za rezanje koncev traku in pa preizkus končnega navijalca traku s transporterjem. Vse to še sodi k prvi fazi in šele nato, ko bo zaključeno testiranje po programu I. faze, bodo začeli s preizkušanjem naprav v drugi fazi. Takrat bodo vključili tudi avtomati-

ko. To pomeni, da bodo sedanje ročno upravljanje naprav zamenjali z avtomatičnim upravljanjem.

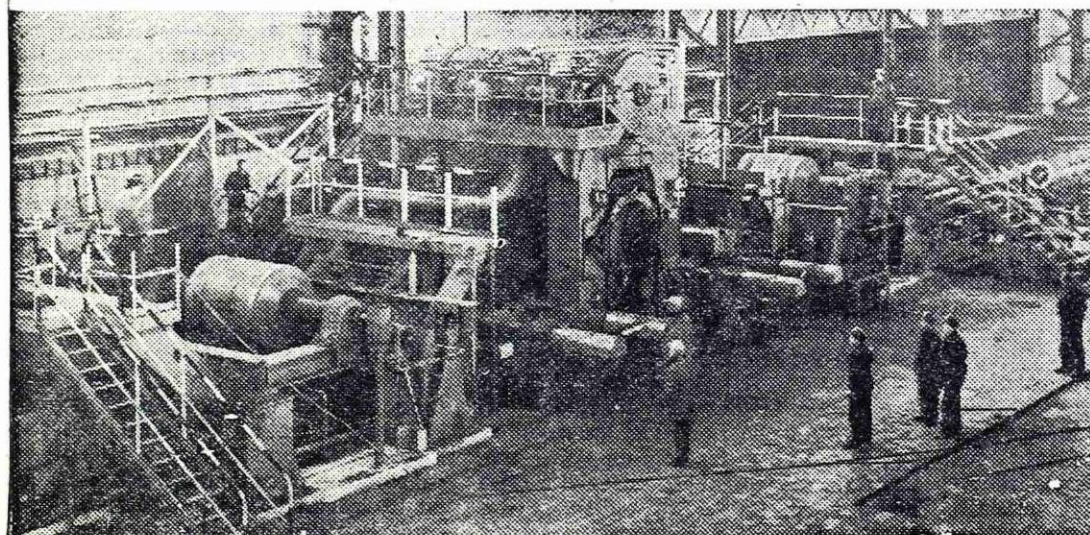
Pri dosedanjih preizkusih so vsi zaposleni pokazali izredno prizadevnost in se tudi trudijo, da bi preizkušanje naprav potekalo po predvidenem programu in da bi bilo preizkušanje valjarne trakov čimprej zaključeno.

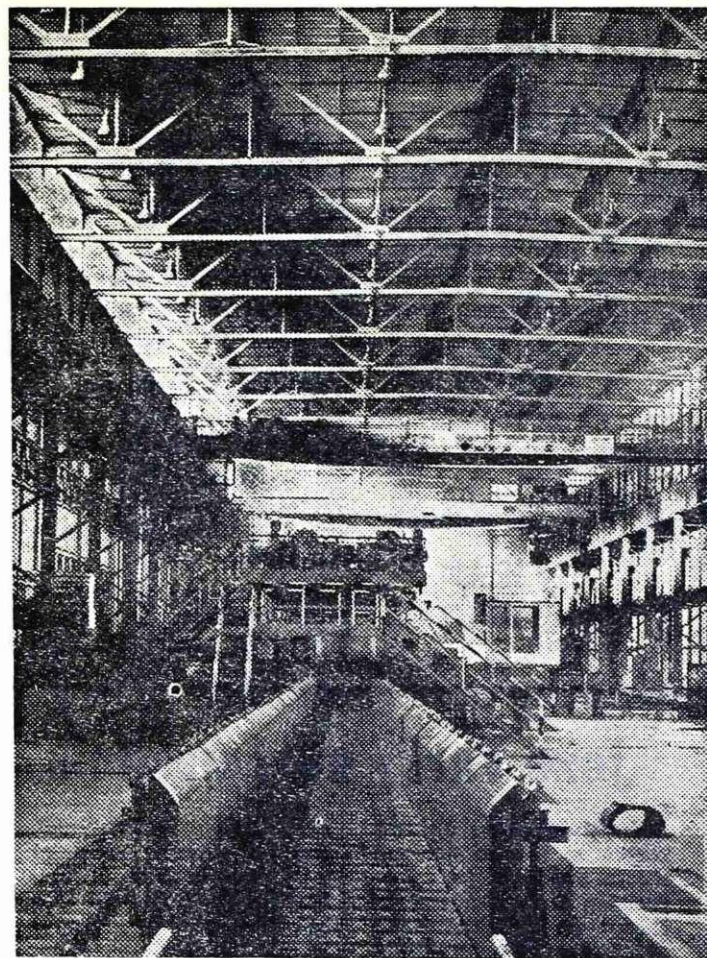
Naprave še vedno ročno upravljajo

Doslej so preizkusili ogrodje z menjalci

Težave so pri preizkušanju ogrevanih navijalcev

Preizkušamo novo valjarno trakov

Novi premazi za jedra v proizvodnji kokil

Uporabljanje izključno grafita kot premaz za jedra in kalupe kokil že zastareva. Sodobne livarne se vse bolj poslužujejo premazov, v katerih je količina grafita znatno manjša. Pojavljajo pa se nove komponente, kot koksov prah, prah lesnega oglja, bentonit, smukec in drugi.

Ker je naloga premazov izključno v tem, da preprečijo penetracijo ali pronicanje tekočega železa v peščeno jedro, mora biti premaz po eni strani dovolj trden, da vzdrži mehanske tlake taline, po drugi strani pa mora brezhibno prenašati tudi termične obremenitve tekočega železa na pesek jedra ali kalupa.

Prav zato so bile do sedaj znane zahteve, da je sloj premaza na jedru ali kalupu debel vsaj 0,5 milimetra. Vse to se je v zadnjem času bistveno spremenilo. Sloj naj bo debel vsaj 2 milimetra, da zagotovi gladke stene kokile ali odlitka.

Da bi tako debel sloj premaza ostal na jedru, je potrebno primešati jedrarskemu pesku določen odstotek žaganja, ki na sebe mehansko veže premaz dosti bolj kot to zmore livarski pesek sam.

Ker pa pri in po odlitju železa v kokilo del žaganja odgori, je iztresanje jader precej olajšano.

Mehansko trdnost premaza zagotovimo na ta način, da prvi in drugi sloj premaza brizgamo na jedro ali kalup, pri čemer vdre vlaga premaza globoko v pesek in poveže premaz s peskom. Šele zadnji sloj nanesemo s čopičem iz izredno fine dlake, kar naj zagotovi gladke in ravne površine.

Take vrste premazov lahko uporabimo tudi za ostalo strojno sivo litino. V naši livarni smo nekaj poizkusov v tej smeri že napravili. Rezultati so pozitivni in se je v nekaterih primerih čas čiščenja že skrajšal. Ker pa bomo po dokončni uvedbi lahko zmanjšali količino letno porabljenega grafita iz uvoza, je prav gotovo tudi v tej smeri zelo pozitivno.

T. R.

Polletna proizvodnja jekla

V prvih šestih mesecih leta 1966 so proizvedle japonske železarnе skupno 21.573 milijonov ton surovega jekla. Od te količine so proizvedli LD konvertorji 13,4 milijona ton ali 62,1%; električne peči 4,2 milijona ton ali 19,7% in SM peči 3,9 milijona ton ali 18,2%. Te številke kažejo, da proizvajajo japonske železarnе daleč največ surovega jekla v LD konvertorjih in da so električne peči s svojo proizvodnjo tudi že prehiteli SM peči.

Za drugo polovico leta pričakujejo, da bo proizvodnja večja kot v prvih šestih mesecih. Zato predvidevajo, da bo skupna proizvodnja jekla v letu 1966 prekoračila 43 milijonov ton.

Prve naprave aglomeracije bodo začele obratovati

V »Železarnju« že dalj časa objavljamo slike z gradbišča aglomeracije v Hrenovici. Kljub težavam, ki jih imamo predvsem s financiranjem, lahko danes rečem, da bodo spomladi začele obratovati prve naprave nove aglomeracije.

Stekle bodo naprave prve faze aglomeracije, ki predstavljajo približno 20 % skupne vrednosti del. Z začetkom obratovanja prve faze bomo omogočili našim sodelavcem na plavžu predvsem lažje delo, podjetju pa znižali stroške pri razkladanju rude in koksa, stojninah za vagone in popravilo vagonov, ki se sedaj, zlasti pri vagonih za dovoz rude, pogosto pojavljajo.

Gradbena dela na posameznih objektih so v glavnem v zaključni fazi, razen pri skladišču koksa, kjer obeh delov ne bo možno dokončati zaradi koksa, ki ga ne moremo nikjer drugje vskladiščiti. Toda tudi skladišča bo dovolj za potrebe sedanjih plavžev. Drugi del skladišča koksa bomo prav tako dokončali v letu 1967, vendar nekaj mesecev pozneje. Opremo iz Poljske smo začeli nameščati že v septembru. Vendar ker gradbena dela in mostovi za transportne trakove niso bili pravočasno zgrajeni, montaža

ni mogla potekati po predvidenem planu.

Trenutno je zaključena montaža vlečnice ob zvrčalni napravi in iznašalec rude iz silosov v zvrčalni napravi. Pravkar tudi nameščamo silose in iznašalce rude iz silosov v drobilnice rude števil. 1, nameščamo tudi transportne trakove števil. 201, 202, 204 in 208. Pripravljamo pa vse potrebno, da bomo začeli na koncu januarja z montažo še ostale domače in poljske opreme, vključno oba čeljustna drobilca, ki tehtata 48 ton in sta najtežja stroja med vso opremo, ki bo vgrajena v objekt I. faze. Največ težav imamo z nameščanjem mostu za trak 213 na skladišču koksa, ki bo nameščen na obstoječe stebre. Ta most je visok 4 m in ga delavci podjetja Kovinarska iz Krškega pravkar sestavljajo. Če nam bo zima naklonjena, lahko po njihovih izjavah računamo, da bo most zgrajen v februarju. Takoj po novem letu bomo

začeli nameščati tudi električno opremo in vodovodne instalacije.

Ko bo začela obratovati prva faza nove aglomeracije, bomo na plavžu lahko uvedli 48-urni delovni teden; sedaj večina plavžarjev dela tedensko po 50 ur. Ves koks in rudo bomo lahko razložili v času ene dneve. Drobljenje na prazilnih pečeh bo odpadlo, ker bomo rudo že pred vskladiščenjem na rudni dvor zdrobili na kose pod 80 mm. Delo v obstoječi rudarni bo skoraj v celoti odpadlo, prav tako bo imel portalni žerjav za približno 50 % manj dela.

Kako bo z gradnjo ostalih objektov aglomeracije, je težko kaj bolj točnega reči. Graditi smo pričeli na kraju, kjer je še pred nedavnim stala stanovanjska hiša — »grad«. Tod bo največji objekt — zgradba, v kateri bo aglomeracijski trak ter še dva pomožna objekta. Pripravljeno pa imamo dokumentacijo še za pet objektov in bomo v januarju razpisali licitacijo in dela oddali.

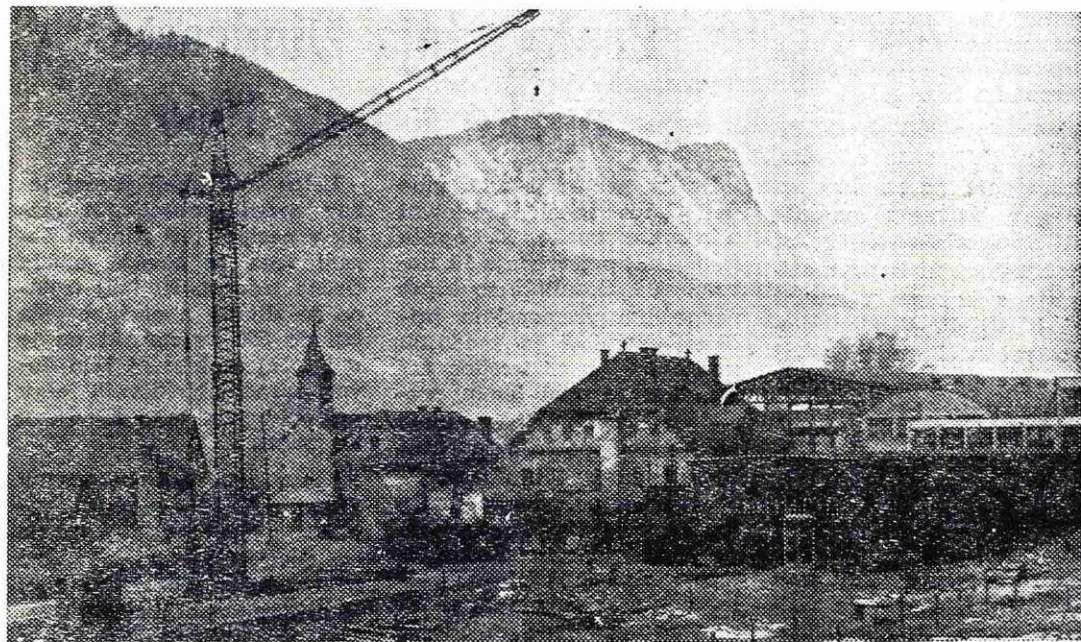
Z ostalimi objekti pa bo verjetno treba zaradi pomanjkanja denarja v letu 1967 po-

čakati. Resnica je namreč ta, da nam iz investicijskih sredstev najbolj primanjkuje denarja prav za objekte aglomeracije. Prednost pred temi objekti ima namreč nova žična valjarna na Beli, kar je prav, saj pred dograditvijo tega obrata ne moremo pričeti graditi objektov, ki so locirani na območju sedanjih rak. Le-te bomo lahko odstranili šele, ko bo dograjena nova žična valjarna. Naročena pa je vsa strojna domača oprema, za električno opremo pa je pogodba tik pred podpisom. Iz uvoza smo že dobili 2000 ton opreme od skupnih 2300 ton.

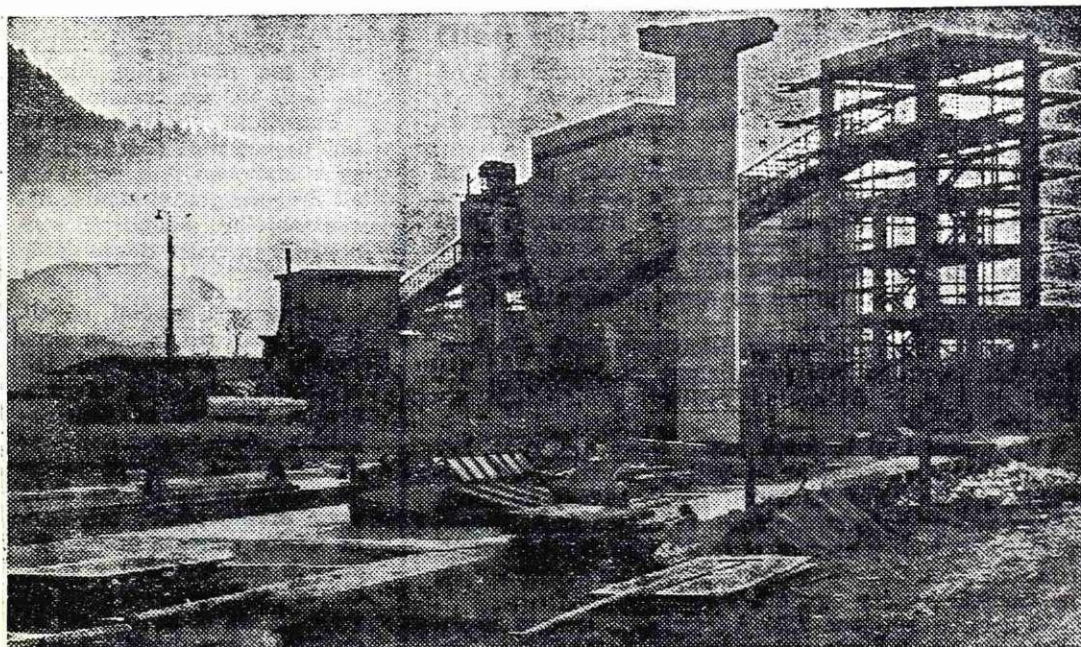
Naj na koncu bralcem povem še to, da je bilo na se-

stanku 14. novembra 1966 pri glavnem direktorju sklenjeno, da za odpravevanje v novi aglomeraciji ne bomo gradili multi ciklonov, ki očistijo dimne pline od prahu le 85 %, ampak bomo namesto njih kupili na Zahodu elektrostatične filtre, ki imajo zagotovljeno stopnjo čiščenja 99 %. To je za prihodnost Jesenic in našega podjetja prav gotovo hvaljevredna odločitev. S tem ne bomo samo izboljšali atmosfere, torej dosegli večjo čistočo zraka, ampak bodo tudi stroški obratovanja cenejši. Tako bo tudi trenutno potrebna večja vsota denarja za investicije v nekaj letih poplačana.

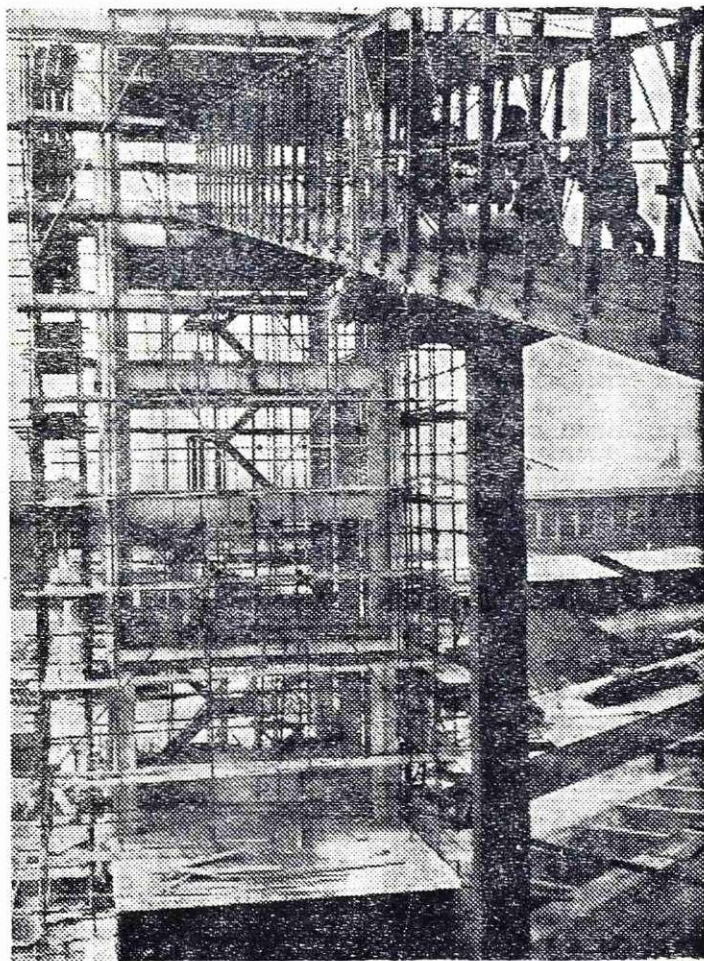
dipl. inž. Vinko Golc

Tod bo največji objekt — aglomeracija in še dva pomožna objekta

Najprej bomo dogradili prvi del skladišča za koks

Mostovi za transportne trakove niso bili pravočasno nameščeni

Na osnovi čl. 22. in 23. Pravilnika za urejanje delovnih razmerij Železarne Jesenice

razpisujemo

za delovno mesto v DE hladna valjarna in žičarna

1. dninski delovodja žičarne D-4 1 oseba
2. pomočnik delovodja žičarne D-4 1 oseba

Pogoji:

Kandidata za razpisano delovno mesto morata imeti:

- pod točko 1. — tehniško srednjo šolo — metalurški odevlek in 4-letno prakso v stroki;
- pod točko 2. — mojstrsko šolo in 7 let prakse.

Pismene prijave z rojstnimi in ostalimi podatki, navedbo šolske in strokovne izobrazbe ter kratkim opisom dosedanjih zaposlitev, morajo kandidati predložiti v roku 15 dni po objavi razpisa kadrovskemu sektorju Železarne Jesenice.

Kadrovski sektor

Zdaj bodo vse naše sile usmerjene v izgradnjo žične valjarne na Belškem polju

Vpliv koksa na produktivnost v livarni

V tehnološkem procesu livarne najdemo med drugimi komponentami tudi koks, kot klasično trdno gorivo, ki ga poznamo pod imenom livarski koks. Ker mora koks zadostiti nekaj specifičnim pogojem, da je uporabljen v livarni oziroma za proces v peči, bomo danes omenili le enega, ki nam zaradi odstopanja povzroča izredno velike težave.

Ena izmed glavnih lastnosti koksa je kosovitost koksa, ki ne odgovarja zahtevam livarne. Premajhna trdnost je delen vzrok tej težavi, koks pa je izpostavljen tudi prevečkrat mehanskim naprezanjem zaradi prevelikega števila pretovarjanj — nakladanja, razkladanja itd.

Znano je, da bi morali biti kosi koksa v velikosti ene šestine do ene dvanajstine premera peči v višini pihalice. To se pravi, v našem primeru večina kosov koksa (vsaj nad 80%) naj bi imela premer od 80 do 160 milimetrov. Debelejši koks seveda ne bi bil priporočljiv, ker bi bil izkoristek kalorij v peči, zaradi visoke oksidacijske cone premajhen. No, takega primera pri nas ni mogoče doživeti. Zato pa je toliko bolj običajna druga skrajnost, koks je namreč redno predroben. Pri istem volumnu je površina zato močno povečana in je izogrevanje v peči pri konstantni količini zraka nepopolno. Kupolna peč dela zato skoraj kot generator in je količina plina CO v kupolnem plinu odločno prevelika. To pa pomeni nepopolno izogrevanje, kalorijske izgube v neizkoriščenem kupolnem plinu, hod kupolke je skrajno neekonomičen. Zato je tudi pretaljeno železo hladno, razpored in velikost grafitnih lamel za kvaliteto železa neugodna, kvaliteta železa zato tudi dosti problematična.

Kje so vzroki za te težave? V našo železarno dobimo livarski koks iz koksarne Lukavac. Kosovitost koksa je običajno že itak na spodnji meji, če ni celo pod dogovorjenim minimumom. Trdnost koksa ni najboljša in se koks

pri raztovarjanju na haldi, posebno če je raztovarjanje mehansko, drobi. Pred uporabo v livarni ga je treba ponovno naložiti, pri čemer se zopet drobi, drobi se pri razkladanju v livarni, drobi pri zakladanju v peč, končno pa ga drobimo še zaradi pretežkih kosov železnega vložka v peč. Kakšno je potem stanje v peči, kakšen je hod peči, ni potrebno poudarjati.

Livarji in topilci imajo velike težave, ki jim niso vedno sami krivi.

Zato smo v zadnjem času poizkusili organizirati, v dogovoru z nabavno službo, dovoz koksa direktno v livarno. Nekajkrat se nam je to že posrečilo. Ugotovitev je pokazala nedvomno zelo dobre rezultate. Hod peči je bil dosti živahnejši in smo ugotovili tudi do 15% večjo storilnost peči. Kaj to pomeni za livarno, v kateri so ozko grlo prav kupolne peči, si lahko predstavljamo. Zato bi bilo potrebno vsaj zaenkrat organizirati dovoz koksa direktno v državni vagon na dan litja v livarno, pri čemer dosežemo dvojno korist. Odpade drago prekladanje, koks, direktno uporabljen v peči pa je boljši in je kot že rečeno tudi storilnost peči višja. V kolikor nastanejo dodatni stroški zaradi stojnine, je kalkulacija pokazala, da se izplača tudi to. Seveda pa bi ti stroški lahko odpadli, če bi si znali organizirati dovoz koksa na določen dan.

Ob tej priliki hočem povedati le to, da je od dobrega sodelovanja med obrati, v tem primeru med nabavnim oddelkom, transportom in prometom ter livarno odvisno, koliko so taka prizadevanja uspešna.

Droben koks, stroški pretovarjanja, slab hod peči, ne-kvalitetno železo prav gotovo vplivajo direktno ali indirektno na proizvodne stroške jekla, kar gre iz žepa ne samo livarjev, temveč vseh železarjev. Zato naj bi bil ta, navidez majhen problem, problem nas vseh, ki bi ga z dobro voljo in nekoliko prizadevnosti lahko rešili.

Pripomnimo naj še to, da bo taka rešitev le začasna, v prihodnosti pa bo verjetno koksarna Lukavac morala preiti na specialne vagonce za prevoz koksa, ki bodo manipulacijo s koksom v znatni meri izboljšali. Vendar moramo računati še z nekaj leti, da bo to dokončno urejeno. Zato kljub boljši perspektivi, v kateri je predvidena rešitev tega vprašanja, ostaja pobuda zaenkrat še na nas samih.

Prepričani smo, da je v dobrem sodelovanju vseh prav gotovo izhod, čeprav le zasilen, pa vendar zelo koristen. T.R.

Kolektiv valjarne 1300 izpolnil plan

V petek, 23. decembra je kolektiv valjarne 1300 na dopoldanski izmeni izpolnil letni proizvodni načrt. Predvidevajo, da bodo do konca leta presegli načrt za letošnje leto še za 3%.

Obratovodja valjarne 1300 Lojze Štrumbl je ustregel naši prošnji in nam povedal, da je bilo leto 1966 za kolektiv izredno težavno. Tako velike fluktuacije ljudi že dolgo ne pomnijo. Posamezniki in skupine novih delavcev so prihajali iz najrazličnejših krajev naše države, tako da smo morali na novo priučevati več kot 130 novih delavcev.

Kljub težavam so dosegli nekaj zelo lepих uspehov. Izvaljali so preko 2000 ton dinamo pločevine več kot prejšnje leto in dvakratno povečali proizvodnjo nerjaveče pločevine.

V valjarni 1300 so imeli veliko težav tudi zato, ker so nizki osebni dohodki in je bil kolektiv med najslabše plačanimi v železarni. Kljub vsemu so svoje obveznosti pravočasno izpolnili. Izpolnjen je količinski plan in bo tudi presežen, prav tako bo izpolnjen tudi finančni plan. Omenimo naj še to, da so obveznosti do inozemskih kupcev izpolnili stoddostno.

Kolektivu valjarne 1300 k izpolnitvi letnega proizvodnega načrta čestitamo in želimo, da bi tudi v letu 1967 s tako velikim uspehom izdelovali pločevino.

Vzdrževalci so izvolili nove samoupravne organe

S 1. januarjem bo zaela veljati nova reorganizacija vzdrževanja v železarni. Priprave za volitve novih organov delavskega samoupravljanja so potekale že dalj časa. Upravni odbor pa je imenoval dve komisiji in sicer komisijo za volilni imenik in volilno komisijo. Obe komisiji sta imeli dovolj dela, da sta lahko pripravili ves material do dneva volitev, to je do 27. decembra 1966.

Na dan volitev so v železarni odprli 10 volišč. V volilnih imenikih je bilo vpisanih 1220 volilnih upravičencev, ki so volili naslednje število članov delavskih svetov v posameznih delovnih skupnostih vzdrževanja:

v delavski svet gradbenega vzdrževanja	17 članov
v delavski svet elektro vzdrževanja	23 članov
v delavski svet RTA	17 članov
v delavski svet strojnega vzdrževanja	29 članov
v delavski svet strojnih delavnic	29 članov

Hkrati so volili tudi predsednike in namestnike odborov delovnih skupnosti v delovnih enotah za dveletno mandatno dobo. Pripomnimo naj še, da so polovico članov delavskih svetov volili za dve leti, polovico pa za eno leto.

Volilna komisija, ki je imela svoje prostore v sejni sobi pri Jelenu, je prejela podatke o volitvah z vseh desetih volišč. Že ob 6. uri zjutraj so ugotovili, da je na desetih voliščih volilo 487 volilnih upravičencev, ali 39,92%. Ob 10.30 pa so z glasovanjem zaključili v delovni enoti elektro vzdrževanje na Jesenicah na volišču št. 7. Več o poteku volitev bomo poročali v prihodnji številki »Železarja«. Takrat bomo našim bralcem posredovali tudi razgovor z nekaterimi člani delavskih svetov v novih vzdrževalnih obratih. — or

Proizvodnja žlindraste opeke v letu 1966

Kot v prejšnjih letih smo tudi letos začeli izdelovati žlindrasto opeko 15. aprila in ustavili proizvodnjo 15. novembra. Rezultati so kljub neugodnim vremenskim prilikam spomladi in zgodnjim mrazom v jeseni izredno dobri. Ker je med letom precej naročnikov odpovedalo nakup, smo se bali da bomo morali proizvodnjo ustaviti že v drugi polovici septembra. Po objavi v časopisu pa se je število naročnikov povečalo, tako da ta delovna enota, v kateri so zaposleni izključno upokojeanci, ni mogla zadostiti vsem naročilom.

Letos smo imeli precej težav zaradi precejšnjih razlik v masni teži žlindre. Zaradi tega je seveda nihala tlačna trdnost. Najbolj ugodna je žlindra z nasipno težo 800 do 950 kg/cm², ki pa je v letošnjem letu ni bilo dovolj zaradi objektivnih težav pri odpiranju take žlindre z žerjavom.

Letos smo izdelali 178.810 kosov opeke pozicije O, dimenzije 400x200x250 in 129 tisoč devetsto kosov opeke poz. 6, dimenzije 250x123x65 mm. V primerjavi s prejšnjim letom smo izdelali 8000 kosov opeke pozicije O manj, vendar 98.300 kosov opeke pozicije 6 več. Za izdelavo te količine smo porabili približno 4.500 ton plavžarske žlindre in okoli 500 ton cementa.

Potrošniki te naše opeke so bili največ naši sodelavci, ki so v stanovanjskih zadrukah ali drugače gradili stanovanjske objekte, adaptirali stanovanja in razne druge gradnje.

Kot sem že omenil, so bili tudi letos pri izdelavi žlindraste opeke zaposleni izključno upokojeanci, ki so s svojim vestnim in požrtvovalnim delom največ doprinesli, da je bila proizvodnja tako visoka in kvalitetna. Zato vsem obratovodstvu šamotarne izreka pohvalo in jim čestita k novemu letu z željo, da bi praznovali srečno in prijetno, da bi bili zdravi in da bi se v prihodnjem letu ponovno srečali.

— aR

Novoletne želje naših sodelavcev

Ob vstopu v novo leto 1967 smo v delovnih enotah naše železarnice obiskali nekaj sodelavcev in jih prosili naj povedo svoje želje. Našemu vabilu so se odzvali, mi pa objavljamo kratek izvleček iz naših razgovorov.

France ARH je delovodja v vzdrževalnih obratih na Javorniku:

»Moja največja želja v letu 1967 je, da bi vsi zaposleni dobro poznali svoje pravice odn. dolžnosti. S tem bi omogočili, da bi proizvodnja tekla nemoteno, od tega pa bi imeli vsi skupaj večji dohodek in razumljivo je se primerno povečal tudi osebni dohodek, ki ga prejemaajo člani kolektiva po opravljenem delu.

Naloga ni enostavna, doslegli pa jo bomo tako, da bodo strokovne službe in komisije izdelale ustrezne normative za posamezna delovna mesta. Gre za to, da bi vsak delavec na delovnem mestu točno vedel kakšne so njegove naloge na delovnem mestu. Tudi razpisi za prosta delovna mesta naj bi bili tako sestavljeni, da bi vsebovali ne le pogoje ampak tudi naloge tega delovnega mesta. Izdelava normativov je zahtevna naloga in tudi zelo obširna in jo strokovne službe in komisije ne bodo opravile tako hitro. Morda bi za to potrebovali eno ali dve leti.

Želim, da bi reorganizacija vzdrževanja potekala tako, da bi bilo čim manj nevšečnosti in da bi se naši vzdrževalci tudi v prihodnje lotili dela zadovoljni in s tako poštrevnostjo kot doslej. Na ta način bi tudi pomagali, da bi reorganizacija izvedena tako, kot smo predvidevali. Vsem članom kolektiva želim, da bi v letu 1967 z zadovoljstvom opravljali delo, vzdrževalcem pa še posebej želim, da bi skrbeli za redno vzdrževanje valjarn, saj to je pogoj za njihovo nemoteno obratovanje. Želim tudi, da bi novo leto 1967 dočakali zdravi, srečni, zadovoljni in veselo razpoloženi.

Anton BOHINC, žerjavovodja v valjarni 1300:

»Vsem sodelavcem naše železarnice želim zdravje, srečo in zadovoljstvo v novem letu. Moja želja je, da bi tudi v prihodnjem letu izdelovali pločevino brez večjih zastojev, kajti zastoji in okvare na napravah pomenijo izpad proizvodnje in s tem tudi manjši dohodek. Da bomo nemoteno izdelovali pločevino je treba zagotoviti kvaliteten vložek, ki smo ga doslej dobivali s težke proge, v bodoče pa iz valjarne Bela. Razen tega morajo svoje delo v prihodnjem letu tako vestno in poštrevnovalno opraviti vsi člani kolektiva. Če bomo tako delali, potem bo naša ploče-

vina, ki jo pošiljamo naročnikom doma in v inozemstvo kvalitetna in ne bomo imeli reklamacij.

Moja osebna želja je tudi ta, da bi uskladili cene na tržišču in da bi bila kupna moč potrošnikov takšna, da bi kupovali živila in druge artikole z zadovoljstvom. Ustrezno kupno moč pa bomo lahko dosegli le z ustvarjenim večjim dohodkom, kar pa vpliva tudi na večji osebni dohodek posameznikov.

Marjan KRISTAN, tehnolog v valjarni Bela:

»Tudi jaz želim našim sodelavcem in vsem občanom veliko zdravja, sreče in zadovoljstva v novem letu. Moja največja želja je, da bi bila naša nova valjarna čimprej dograjena in da bi začela vračati sredstva, ki smo jih vložili za njeno izgradnjo. Če bomo hoteli, da bo proizvodnja tekla nemoteno, potem bomo morali imeti na razpolago vložek, ki ga dobimo iz martinarne. Želimo tak vložek, da ga še toplega vložimo v naše globinske peči in ne bo več treba tako dolgo čakati, da se ponovno zagreje.

Želim, da bi v novem letu delali z veseljem in da bi bili rezultati našega dela čim boljši, to pa bomo lahko dosegli v rekonstruirani železarni.

Valentin ERJAVŠEK, šef prodajnega oddelka:

»Ob nastopajočem novem letu si želim, da bi vsi v železarni spoznali in se zavedali, da so se razmere na tržišču močno spremenile in da se nikdar več ne bodo vrnil časi, ko je kupec iskal prodajalca in je kupil vse, kar mu je prodajalec nudil, vesel, da je sploh kaj dobil. Prodajalec bo že v prihodnjem letu moral iskati kupca in se prizadevati, da bomo morali na tržišču kupcu nuditi samo prvovrstno blago.« Ob novem letu si je zaželel tudi dobrega in uspešnega sodelovanja med njihovo službo in ostalimi službami, predvsem pa s proizvodnimi obrati.

Jožica KLEMENC, tekačica:

Želim, da bi v prihodnjem letu manj pisali in bi bile naše torbe mnogo lažje kot so sedaj. Želim tudi, da bi nekateri imeli čim manj privatnih in osebnih zahtev, ker nam to obremenjuje že itak težke torbe, ali pa jemlje čas odmora, ki smo ga včasih zelo, zelo potrebne.

Dr. Vinko Zalokar, vodja pravne službe:

Želim, da bi se v prihodnjem letu uredilo vprašanje obratnih sredstev v celi naši domovini in bi s tem odpadle nepotrebne izterjave, razna pota, nepotrebni stroški in takse. Kupci bi lahko redno plačevali in bi v žele-

zarni imeli več denarja, pa bi tudi našim dobaviteljem lahko bolj redno plačevali. Želim tudi, da bi se uredilo tako, da bi bil od petnajst registriranih podpisnikov vsak dan oziroma vedno vsaj eden prisoten, da bi se lahko tožbe in ostale zadeve, vezane na roke, pravočasno podpisovale. Če ne, si želim, da bi za podpisovanje teh zadev pooblastili pravno službo.

Kaj pa si želijo uslužbenci špedicije na Jesenicah? Vsi, ki so tam zaposleni, so izrazili eno samo željo: »Da bi v novem letu uredili cesto do špedicije na Jesenicah, da bi jasno povedali, kje je vsem šoferjem in vsem voznikom, ki jo sedaj premnogokrat zaman iščejo po vsej železarni.« Prislunimo tej njihovi želji in zaželimo, da bi se jim uresničila, saj so do sedaj bila vsa njihova prizadevanja zaman.

Stane MENCINGER, referent priprave dela v elektro delavnici na Javorniku:

»Predvsem želim, da bi se učvrstilo sodelovanje med narodi in da bi uredili vse, kar ogroža mir na svetu. Želim, da bi v prihodnjem letu imeli več uspehov pri delu in si s tem zagotovili boljše življenjske pogoje. V prihodnje naj bi se naša inteligenca odločneje vključevala v družbeno dejavnost v komuni, saj bi z njihovim sodelovanjem mnoga pereča gospodarska in druga vprašanja lažje in pravilneje rešili.

Dograditev kulturnega doma na Javorniku ne bi smeli več zavlačevati, zato želim, da bi ga v prihodnjem letu uspeli dokončno zgraditi.

Ker se na Javorniku v zadnjem času kar odpirajo gostinski lokali, menim, da to ni prav nič skladno z naporom upravnih in samoupravnih organov za zmanjšanje alkoholizma. Če je že potrebno toliko gostiln na enem kraju, bomo v prihodnjem letu pač morali poskrbeti še za izdatno večje osebne dohodke, da bomo mogli poleg drugih nujno potrebnih in predpisanih izdatkov od naših osebnih dohodkov vzdrževati še te ne preveč premišljeno odprte lokale.

Z novimi ukrepi v socialnem zavarovanju, ki so kot zgleda predvideni za novoletno »darilo«, gotovo menijo boljše in ekonomičnejše urediti trošenje na tem področju. Želim pa, da s temi ukrepi ne bi samo prikrajšali zavarovancev pri negi in zdravstvenem varstvu nasploh. Morda bi uskladiitev osebnih dohodkov uslužbencev socialnega zavarovanja s proizvodjalci tudi kaj pripomogla k sanaciji skladov.

Alojz ŠUŠTARŠIČ, ključavničar v orodjarni mehanične delavnice na Jesenicah:

»Predvsem želim, da bi že

enkrat uredili delitev osebnih dohodkov v železarni. Vse preveč preziramo, ali pa pozabljamo na doprinos starih delavcev za razvoj železarnice. Vedno bolj zapostavljamo, pri osebnih dohodkih namreč, stare izkušene delavce, ki so in še nosijo težo proizvodnje. Vse premalo upoštevamo delavcev osebnih doprinos v proizvodnji, vsi drugi momenti lahko več vplivajo na višino osebnega dohodka, kot prav njegov delovni uspeh. Z višino osebnega dohodka bi morali dati priznanje delavcem za njihov trud v tovarni. Delavci smo vedno bolj prepričani, da je šolsko spričevalo boljše stimulirano kot delo. Dogaja se, da so ljudje, ki so si v tovarni pri delu pridobili višjo izobrazbo, občutno zapostavljeni oziroma slabše nagajeni od onih, ki sicer imajo izkaz o doseženih uspehih v šoli, niso pa niti razporejeni na delovno mesto, niti nimajo konkretnih delovnih nalog, s katerimi bi upravičili jim v naprej določeno višino osebnih dohodkov.

Želim, da bi v prihodnje vsa dela, ki jih lahko opravimo v naših delavnicah, zaupali nam in jih ne bi oddajali drugim in s tem povzročali težave sebi. Zgodi se namreč, da prav zaradi tega včasih nam primanjkuje dela.

Morda ni pretirano, če zaželimo, da bi bilo v prihodnje manj investicijskih del na račun naših materialnih stroškov. Vsako, tudi manjšo investicijo, naj odobri delavski svet podjetja, tako kot mora potrditi večkrat manj pomembne stvari. Ta moja želja je le v tem, da bi o zadevah, ki bremene celoten kolektiv, ne odločali v preozkem krogu.

Pri razporejanju delavcev na delovna mesta naj bi dali več priznanja delovnim invalidom, da se ne bi zaman prijavljali na razpise in se borili za delovna mesta, primerna zanje. Pri vsej skrbi so namreč še invalidi, ki so zapostavljeni celo v lastnem obratu.

Glede ukrepov v socialnem zavarovanju, ki so menda nujni, mislim, da ni prav, da vse primanjkljaje, ki so jih pozročile z razkošnim trošenjem pravic prav skupščine, sedaj prevajujemo na hrbet zavarovancev, saj smo mnogi najmanj krivi in neradi sprejemamo očitke, še manj pa bremena.

Dr. inž. Martin GABROVŠEK, šef raziskovalnega oddelka:

»Želim, da bi v prihodnjem letu manj govorili in več delali ter da bi vsak član kolektiva naredil vsaj tisto, za kar je na svojem delovnem mestu zadolžen.«

Inž. MILAN MAROLT, direktor uprave osnovnih sredstev, je predsednik smučarskega kluba Jesenice:

»Ob novem letu si želim, da bi obstoječi združeni smučarski klub še bolj utrdil in ustanovil smučarsko društvo Jesenice. Da bi v prihodnjem letu zgradili čim več novih smučarskih prog in skakalnic. Želim tudi, da bi uveljavili klubski statut, ki bo točno urejeval odnose med športnimi delavci in športniki. V klub naj bi vključili še več mladih, ker le tako nam je zagotovljen nadaljnji napredek na tem športnem področju. Poskušali bomo s svojim delom in rezultati upravičiti patronat železarnice nad smučarskim klubom. Uredili bomo proge v Črnem vrhu, tako da bodo imeli tudi naši sodelavci, ki jim je smučanje rekreacija, dovolj možnosti za razvedrilo in krepitev telesa ter duha. Izdelovalcem smučarske opreme pa želim, da bi jim uspelo izdelati take smučji, ki bodo enakovredne najboljšim inozemskim, smučji, ki jih bodo lahko uporabljali na vseh tekmovalnih naših vrhunskih tekmovalci. Zdi se mi prav, da bi tudi na smučeh vrhunskih tekmovalcev pisalo Mada in Jugoslavije, kot piše na rdečih športnih puloverjih Jesenice. Moja osebna želja pa je, da bi se razmere v železarni čimprej normalizirale in da bi začeli novi agregati čimprej vračati vloženi denar, saj bomo le tako izboljšali življenjski standard našega delovnega človeka in ga obenem sprostili marsikakega težkega fizičnega dela.«

LADO SODJA, ključavničar v mehanični delavnici, slovenski prvak med posamezniki v kegljanju na ledu in kapetan jeseniških košarkarjev:

»Želim, da bi se na evropskem pokalnem prvenstvu v Regenu naši kegljači na ledu čim bolj uvrstili. Na tekmovalju v Mittenwaldu, kjer bo letošnje evropsko prvenstvo, pa želim, da bi naša ekipa (Drinovec) ponovila lanskoletni uspeh, ko so osvojili drugo mesto. Želim tudi, da bi bili treningi košarkarjev bolj resni in da bi se naše moštvo v prihodnjem letu še bolj uvrstilo. To pa nam bo uspelo z resnejšim delom, večjo pripravljenost vsakega posameznika in s pomlajevanjem naših vrst.«

P. K.

ZAHVALA

Sodelavcem s prometnega oddelka z Jesenic in Javornika se iskreno zahvaljujem za darilo in želim veliko delovnih uspehov v novem letu 1967.

Pavel Kristan

Iz jugoslovanskih železarn

Železarna Smederevo

Smederevski železarji so pred kratkim sklenili s Poljaki pomemben dogovor o izgradnji nove livarne z zmogljivostjo 6000 ton odlitkov letno. Poljaki so se obvezali, da bodo letno odkupili v smederevski železarni 1250 ton odlitkov in da bodo dobavili kompletno opremo za moderno in visoko produktivno livarno. Vrednost realizacije obeh partnerjev bo znašala 3,6 milijona N dinarjev.

S to pogodbo so rešili v smederevski železarni enega izmed perečih problemov, saj je poznano, da so imeli največ težav zaradi zastarele tehnologije in obdelave odlitkov. Poljski strokovnjaki pa so izdelali kompletni tehnološki projekt in pripravili tudi vso dokumentacijo za montažo odpreme, ki jo bodo vodili. Livarna bo predvidoma začela obratovati v letu 1968.

Pri tehniški srednji šoli v Smederevu bodo že v naslednjem šolskem letu odprli štiri oddelke za šolanje visokokvalificiranih delavcev. Šolanje bo trajalo dve leti. Ustanovili bodo dva oddelka metalurške stroke in dva oddelka kovinske stroke. Uradno je to šolo že potrdil tudi pristojni republiški organ in bodo pričevala o doseženi kvalifikaciji priznana povsod. Pouk bo organiziran na dve izmeni, in sicer zaradi delavcev, ki delajo na več izmen. Vzporedno s teorijo bodo imeli obiskovalci tudi praktično delo, kljub temu da bodo neposredno iz proizvodnje. Predvidevajo, da bodo sprejeli 20 kandidatov za ključavničarje, 12 za strugarje, 5 za rezkalce, 3 za

orodjarje, 4 za brusarje, 5 za varilce, 5 za kalilce in 6 za mehanike.

Železarna Štore

V štorski železarni so pred kratkim obravnavali 10-mesečne rezultate. Ugotovili so, da letnega plana fakturirane realizacije letos ne bodo dosegli, predvsem zaradi izpada proizvodnje na elektro plavžu. Težave imajo tudi pri obdelanih valjih. Predvidevajo, da bodo pod planom približno za 600 milijonov S dinarjev. Seveda zaradi tega tudi plana celotnega dohodka ne bodo dosegli. Poudariti pa je treba, da so proizvodni stroški v primerjavi s planom nižji in so tako v 10-mesečnem razdobju presegli planirani dohodek za 5,4 %. Posledica tega je tudi ugodno razmerje delitve dohodka na osebne dohodke in sklade. V 10 mesecih letošnjega leta so uporabili za osebne dohodke, ki so se povečali za enak odstotek kot dohodek, le 67,8 % dohodka in so tako ustvarili tudi planirane sklade.

Neto osebni dohodki na delavca so znašali v letošnjih devetih mesecih 86.446 S din ali 40,5 % več kot v enakem razdobju lani. Povečali pa so tudi sklade na delavca, in sicer za 37,6 %.

Železarna Ravne

V ravenski železarni so v septembru izplačali povprečno 91.916 S din osebnih dohodkov. Ravenska železarna ima zaposlenih povprečno 3900 delavcev, ki so v septembru opravili 551.858 ur, od

tega 3667 nadur. Najvišje povprečne osebne dohodke so dosegli v topilnici, in sicer 96.117 S din, najnižje pa v jeklovleku, in sicer 84.302 S din.

Za osebno zaščito delavcev pri delu so v ravenski železarni investirali v desetih mesecih letošnjega leta 100.963.670 S din. Od tega so namenili za sredstva za osebno varstvo 86.576.713 S din. Za službene in delovne obleke 2.070.217 S din, za zdravila 1.223.589 S din in za kuhanje vitaminskega čaja, kave in mleka 11.093.151 S din. Torej na enega delavca več kot 33.600 S din. V letošnjem letu so v primerjavi s preteklimi leti, še bolj pa v primerjavi z ostalimi jugoslovanskimi železarnami, dosegli velik napredek pri stopnji varnosti. K temu uspehu so precej pripomogla razpoložljiva učinkovita osebna zaščitna sredstva in njihova dosledna uporaba pri delu. Po analizah pa so ugotovili, da je še vedno okrog 30 % nesreč pri delu, ki so se pripetile zaradi neuporabljanja ali pomanjkljivega oziroma nepravilnega uporabljanja osebnih zaščitnih sredstev.

Železarna Vreš

V vareški železarni so v novembru proizvedli skupno 3.897,76 tne surovega železa. Po programu pa bi ga morali proizvesti 4.014,34 tone.

Poseben problem so v vareški železarni delovni invalidi. Namreč problem zaradi tega, ker se je njihovo število samo v zadnjih dveh letih povečalo za 85 %. Vzroki invalidnosti so zelo različni: izčrpanost, razna obolenja, slab prevoz na delo, neodgo-

varjajoče delovno okolje, neodgovarjajoča prehrana, povečanje poškodb pri delu itd. Medtem ko znaša jugoslovansko povprečje pet invalidov na tisoč aktivnih delavcev, se je to število povzpelo v vareški železarni na 25. Največ težav imajo z invalidi, ki so PK in NK delavci. Takih je skoraj polovico vseh invalidov. Težave so zaradi tega, ker pri veliki večini invalidov ne pride v poštev profesionalna rehabilitacija — pogoj je življenjska doba, nekaj pa je tudi takih, ki ne kažejo zanimanja, da bi se usposobili za drugo delo.

Letos pa so v vareški železarni kljub temu zabeležili določen napredek na področju zaščite pri delu. Tako indeks težine pada iz leta v leto in je daleč izpod povprečja črne metalurgije oziroma podjetij te stroke v naši državi. Tudi število dni bolovanja na enega zaposlenega delavca je manjše iz leta v leto (pri nas narašča). Število dni bolovanja na enega delavca so prav tako zmanjšali od 25,6 v letu 1964 na 17,5 v 9 mesecih letošnjega leta (pri nas 21,5). To so torej pokazatelji, ki jasno kažejo, da so v vareški železarni na tem področju napravili pomemben korak naprej in dosegli rezultate, ki so izpod povprečja vseh podjetij — članic Združenja jugoslovanskih železarn.

Železarna Sisak

V železarni Sisak imajo težave z naraščanjem zaloga nabavljenega materiala, nedovršene in končne proizvodnje. Zaradi tega so organi samoupravljanja skupaj z družbeno političnimi organizacijami in vsemi delovnimi ljudmi začeli široko akcijo za ureditev tega nenormalnega stanja, da ne bi železarna zaradi pomanjkanja finančnih sredstev zašla v krizo. Konkretni ukrepi in strogo določene naloge so dale tudi prve rezultate. Tako so v preteklem mesecu, komaj mesec dni po sprejetih ukrepih, znižali zaloge za milijardo S din. Čeprav ta vsota ne pomeni mnogo v primerjavi s celokupno vrednostjo zalog, ki je znašala 24 milijard S din, jim je bil ta uspeh koristna vzpodbuda za nadaljevanje akcije. Računajo, da bodo do konca leta znižali zaloge na normalno mero.

Pred kratkim so široko razpravljali tudi o predlogu delitve dohodka na nivoju delovnih enot. Delovne enote so poslale številne pripombe, vendar niti ena ni bila načelno proti uvažanju takega obračuna, sprejele so tako sistem kot metodo obračuna dohodka. Važno je poudariti,

da so proizvodne enote plavži, jeklarna in vse valjarne prešle na obračun dohodka po delovnih enotah že s 1. oktobrom. Vsi ostali obrati pa se jim bodo pridružili z novim letom. V železarni Sisak so torej že uresničili in uvedli predlog, ki ga tudi že pri nas dalj časa obravnavamo. Morda smo pri tem delu premalo prizadevni. Vsekakor se bomo morali potruditi, da bomo tudi v naši železarni čimprej uvedli obračun dohodka po delovnih enotah.

V valjarni nevarjenih cevi pripravljajo skrajšani delovni teden. Uvedli bodo četrto izmeno in že priučujejo nove delavce, med katerimi je več kot 30 žena. Vsega skupaj bo v valjarni nevarjenih cevi na novo zaposlenih okrog 115 nekvalificiranih delavcev iz gradbenega obrata, ekonomije in drugih delovnih enot.

Železarna Skopje

V skopski železarni so po 9-mesečnem obratovanju v letošnjem letu precej pod planskimi nalogami. Tako so v devetih mesecih letos dosegli le 79 % planirane proizvodnje, z ozirom na leto 1965 pa 94 %. Zanimivo je dejstvo, da v skopski železarni izkoriščajo le 62 % vseh možnih kapacitet, kljub temu, da imajo letos več zaposlenih kot so jih imeli v preteklih letih.

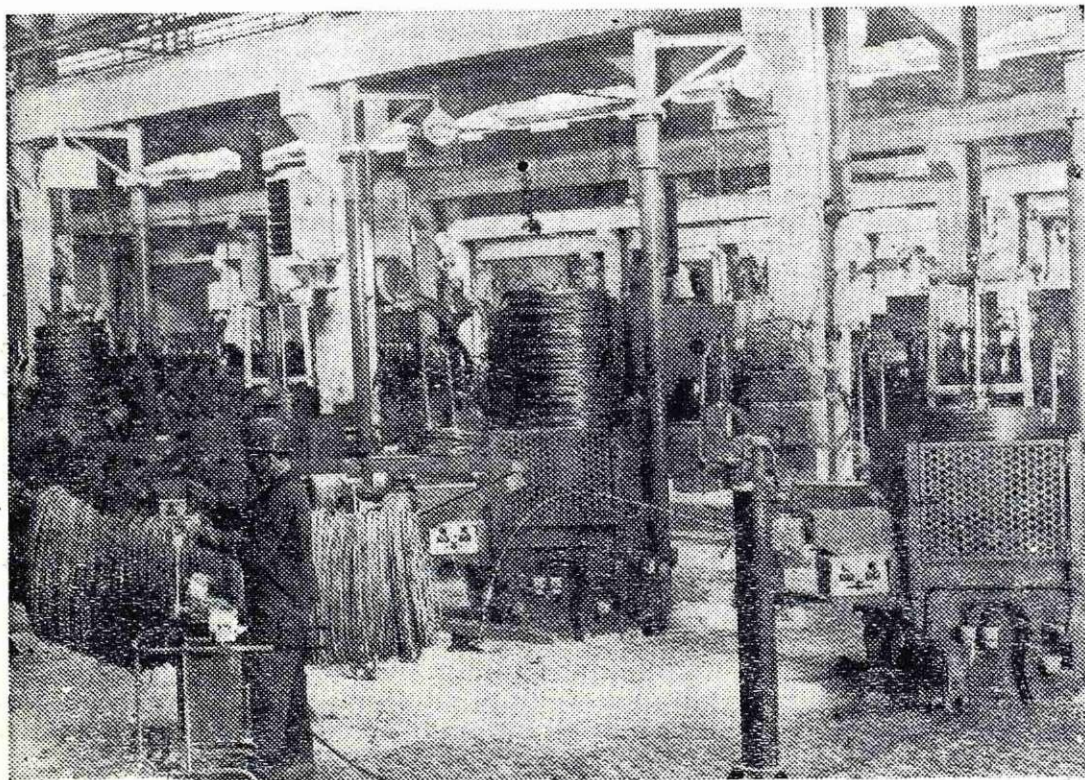
To je nekaj krajših vesti iz jugoslovanskih železarn, ki smo jih povzeli iz njihovih časopisov.

Japonska avtomobilska industrija

Važen kupec izdelkov japonskih železarn je avtomobilska industrija, saj jih je porabila v 1.1965 preko 1,5 milijona ton. V letu 1964 je postala Japonska za ZDA. Zahodno Nemčijo in Veliko Britanijo četrti največji proizvajalec avtomobilov na svetu. V letu 1965 so proizvedle japonske avtomobilске tovarne 1.870.000 avtomobilov in od tega so jih 194.000 izvozili, v vrednosti 290 milijonov dolarjev.

Leto 1966 kaže še večji napredek v proizvodnji in izvozu. V razdobju januar — avgust je narasla proizvodnja na 1.441.000 avtomobilov in izvoz na 161.600, v vrednosti 229 milijonov dolarjev.

Brez dvoma je japonska avtomobilska industrija eden izmed zelo važnih faktorjev narodnega gospodarstva te dežele na Daljnem vzhodu.

Žičar pri delu

Oddelek za gospodarstvo, gradbene in komunalne zadeve SOb Jesenice odreja v novoletnih praznikih naslednji obvezni minimalni poslovni čas:

TRGOVINE:

sobota, 31/12-1966: vse trgovine prehrabne stroke so odprte neprekinjeno do 18.30 ure, ostale trgovine do 17.30 ure.

nedelja, 1/1-1967 in ponedeljek, 2/1-1967: so zaprte vse trgovine

torek, 3/1-1967: od 7.30 do 10.30 ure so odprte samopostrežne trgovine in po ena trgovina v Ratečah, Kranjski gori, Mojstrani, Hrušici, Kor. Beli, Blejski Dobravi in Žirovnici, od 7.30 do 10.30 ure.

V primeru, da bodo v praznikih v Kranjski gori snežne razmere ugodne in je pričakovati večje število turistov, priporočamo trgovskim podjetjem s poslovalnicami v Kranjski gori, da imajo odprte le-te tudi med prazniki.

SLAŠČICARNE:

poslujejo vse dni praznikov, razen v nedeljo, 1/1-1967.

MESNICE:

sobota, 31/12-1966: odprte neprekinjeno do 18. ure.

nedelja, 1/1-1967 in ponedeljek, 2/1-1967: zaprte vse mesnice.

torek, 3/1-1967: odprta po ena mesnica v Ratečah, Kranjski gori, Mojstrani, na tržnici na Jesenicah, Javorniku in v Žirovnici, od 7.30 do 10.30 ure.

TRAFIKE:

sobota, 31/12-1966: trafike poslujejo po običajnem delovnem času.

nedelja, 1/1-1967 in ponedeljek, 2/1-1967: vse trafike so zaprte.

torek, 3/1-1967: trafike poslujejo z nedeljskim poslovnim časom.

Trafiki v Kranjski gori sta izmenično odprti vse dni praznikov, in sicer Tobak Ljubljana dne 1/1-1967, 2/1-1967 Tobačna tovarna Ljubljana, 3/1-1967 Tobak Ljubljana.

BRIVNICE IN ČESALNICE:

sobota, 31/12-1966: poslujejo do 20. ure.

nedelja, 1/1-1967 so zaprte.

ponedeljek, 2/1-1967 sta dežurni brivnici na železniški postaji na Jesenicah in v Kranjski gori (Dorčec), od 7. do 12. ure.

torek, 3/1-1967 so vse brivnice in česalnice zaprte.

Da bo manj železniških nesreč

Promet je nevaren na cesti, še bolj pa na železniških tirih. Prav zato je treba upoštevati veljavne prometne predpise. Železniško vozilo teče samo po tiru in se zato vozila ne morejo izogibati drug drugemu kot npr. avtomobili na cesti. Tudi dimenzije in teža tirnih vozil je večja, zato so posledice nesreč na železniških tirih večje in hujše. Razumljivo, da so zaradi tega predpisi bolj natančni in tudi več jih je. Da ne bi pozabili na prometne predpise, mora osebje, ki je zaposleno pri železnici, obnavljati znanje in imajo tudi ustrezne izpite.

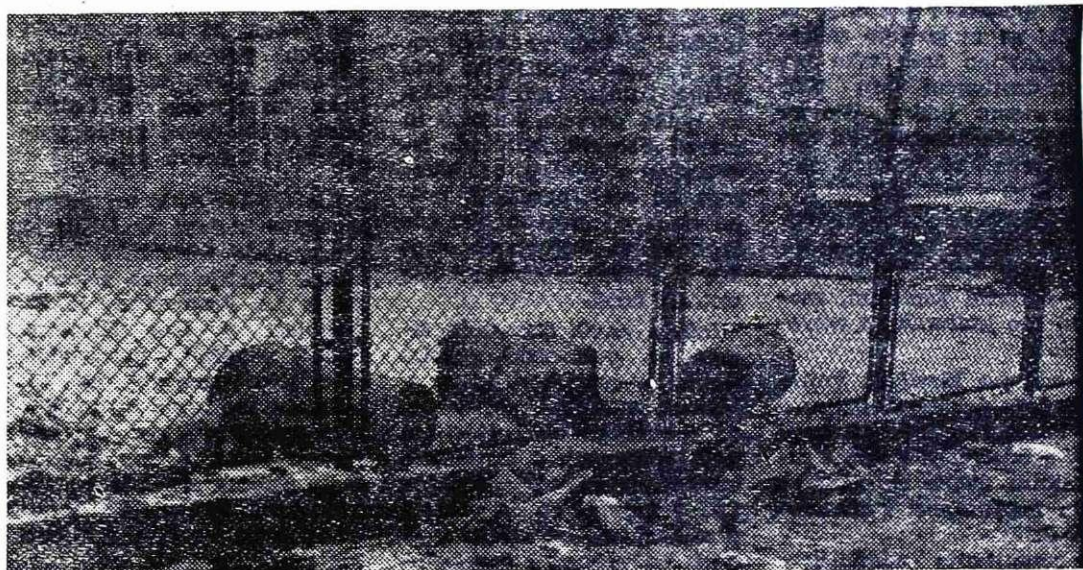
Kljub temu pa smo imeli letos dva smrtna primera in eden od sodelavcev je izgubil nogo. Takoj po nesreči prometne predpise bolj spoštujemo in delamo bolj varno. Žal pa kmalu pozabimo in postajamo manj pozorni. Vedno pogosteje opuščamo varnostne mere in že gremo nasproti novi nesreči. Ko je nesreča tu, nam je vsem žal in navadno pravimo: »Oh, zakaj je to moralo biti!« Če bi ukrepali tako ali drugače, nesreče ne bi bilo. Res je,

d so nesreče bile in bodo, res pa je tudi, da ni nikjer zapisano, da morajo biti tako pogosto. Železniškim nesrečam se bomo izognili le v primeru, če bomo nenehno upoštevali prometne predpise ter navodila za čuvanje osebne varnosti. V teh navodilih je rečeno, da je prepovedana hoja po tirih, dovoljena pa je le po poteh, ki so tudi vedno označeni. Preden stopimo oziroma gremo preko železniškega tira, se moramo dobro prepričati, če ne prihaja iz ene ali druge strani železniško vozilo. Obvezno moramo uporabljati predpisana zaščitna sredstva.

Obleka ne sme biti ohlapna. Prav tako ni dovoljena hoja preko odbojnikov. Lahko bi nam spodrsnilo in nesreča je tu. Precej naših sodelavcev je zaradi tega že izgubilo življenje, ker so bili premalo previdni in so stali preblizu odbojnikov. Nevarni so tudi predmeti, ki so premalo oddaljeni od železniških tirov, električni vodi itd. Še bi lahko naštevali nevarnosti, zaradi katerih lahko pride do nesreče. Toda dovolj je, da se spomnimo, kaj je in kaj ni dovoljeno. Le tako se bomo izognili nesreči s hudimi posledicami, zato bodimo previdni. B.

Naša nadebudna mladina

Vsako nedeljo je v dvorani delavskega doma pri Jelenu mladinski ples, na katerem igra ansambel električnih kitar »Atomi«. Ni treba posebej poudarjati, da je obiskovalcev dovolj, da je dovolj takih, ki jim je všeč taka glasba, še bolj pa jim je všeč dokaj sproščen ples, če ga sploh lahko še tako imenujemo. Sicer pa je do sem nekako prav. Bolj žalostna izgleda nadebudnost naše mladine ob dogodku, ki ga je zabeležila fotografska kamera in ga danes objavljamo. V nedeljo zvečer, 25. decembra, je nekaj teh mladih udeležencev plesa iz kdo ve kakšnega vzroka pokazalo svojo moč na posodah za smeti. Zmetali so jih preko dokaj visoke mrežaste ograje na sosedni vrt, kjer je posebna šola. Dokaj čudno dejanje, ki jim ni v čast in kaže na slabo vzgojenost naše mladine.

Pogovori o samoupravljanju

Kot obljubljen, da bo to poglavje informativno zajemalo tudi področje delovnih razmerij, oziroma da bo obravnavalo tudi tista zakonska in ostala interna določila, ki urejajo najbolj delikatno področje, to je področje »samoupravnega« urejanja dolžnosti in pravic delavcev, bi se v tem poglavju dotaknili tudi tistih zakonskih in internih predpisov, ki nam pri urejanju delovnih razmerij v praksi, na delovnem mestu, povzročajo težave, probleme in če hočemo tudi delovne spore. Čeprav bodo to zahtevno področje podrobneje urejali statut, pravilnik o delovnih razmerjih in ostali splošni akti železarne, pa bi se najprej seznanili z določili, drugo delovno mesto, bodisi v okviru iste, bodisi ki urejajo »premeščanje delavcev« iz enega na iz ene v drugo delovno enoto. Pa poglejmo v kakšnih primerih delovna skupnost železarne, oziroma njeni, v statutu točno določeni organi lahko premestijo delavca iz enega na drugo delovno mesto, oziroma kako to ureja temeljni zakon o delovnih razmerjih. Člen 31 tega zakona dobesedno glasi:

»(1) Delovna skupnost lahko glede na zahtevo delovnega procesa razporedi delavca na drugo delovno mesto, če pogoji, ki se zahtevajo za to de-

lovno mesto ustrezajo delavčevim strokovnim in drugim delovnim sposobnostim. (2) Delavca, ki na delovnem mestu uspešno opravlja delovne naloge, sme delovna skupnost le z njegovo privolitvijo razporediti na delovno mesto, ki terja manjše ali večje strokovne in druge delovne sposobnosti, kot jih delavec ima«.

To pa prilagojeno v praksi pomeni:

— da gre v teh primerih le za »stalne« in ne začasne premestitve; (primere začnih premestitev delavcev, rok trajanja začasne premestitve in organe, ki odločajo o začnih premestitvah, bomo obravnavali v eni izmed naslednjih števil Železarja).

— da delavca, ki na svojem delovnem mestu uspešno in zadovoljivo opravlja delovne naloge, delovna skupnost železarne oziroma njeni organi ne morejo premestiti na delovno mesto, ki terja manjše ali večje delovne sposobnosti (nižje ali višje kategorije delovnih mest), razen če delavec na tako premestitev pristane ali če to sam želi,

— da se delavca železarne lahko premesti z enega na drugo delovno mesto, če se na drugem delovnem mestu zahtevajo enako strokovne in druge delovne sposobnosti, ne glede na višino osebnega dohodka novega oziroma drugega delovnega mesta. Seveda pa je premestitev v tem primeru možna le takrat, kadar je izvedena v interesu procesa dela in je o premestitvi odločila delovna skupnost železarne oziroma od nje določeni

organi samoupravljanja (komisija za kadre, pristojni delavski svet ali komisija za delovna razmerja pri delavskem svetu železarne). To pa pomeni, da se delavca lahko premesti v takih primerih tudi brez njegovega pristanka, oziroma proti njegovi volji na delovno mesto iste kategorije v istem poklicu ne glede na to, ali je dodeljeno delovno mesto boljše ali slabše ocenjeno, oziroma obračunska postavka nižja ali višja.

Praktičen primer:

Delavca, ki zaseda delovno mesto »kvalificiranega« (D-3) strugarja, lahko premestimo tudi brez njegovega pristanka na drugo delovno mesto »kvalificiranega« (D-3) strugarja, ne glede na eventualne razlike obračunskih postavk, vendar le pod pogoji kot sem še uvodoma omenil in sicer: 1. da je premestitev izvedena v interesu poslovanja oziroma dela in 2. da je v tej premestitvi odločala delovna skupnost oziroma v statutu določeni organi.

Seveda pa zakonska določila, ki urejajo razporejanje in premeščanje delavcev, kljub obravnavanim določilom dopuščajo tudi izjemne primere premeščanja delavcev na delovna mesta, kjer se zahtevajo manjše strokovne ali druge delovne sposobnosti (delavčeva delovna nesposobnost, ukinitve delovnih mest oziroma višek delavcev, nastop višje sile in reševanje človeških življenj in v podobnih primerih), kar pa bomo obravnavali v naslednjih številkah Železarja.

H. Stana

Mehanografija v katastrski službi

Razvoj urbanizma, prometa, turizma, komunalnih dejavnosti, gozdarstva, kmetijstva in ostalih vej gospodarstva postavlja vedno večje zahteve po sodobnih ter natančnih načrtih, po zanesljivih podatkih o površinah, kulturah, bonitetnih razredih in koristnikih zemljišč. Vse gostejša mreža komunalnih naprav in objektov zahteva načrtno inventarizacijo in centralizirano evidenco situiranja teh naprav, sodobno in ažurno evidenco nepremičnin v družbeni lasti, evidenco etažne lastnine, tehnične dokumentacije itd.

Vseh teh nalog pa sedanjí katastrski organ, ki počasi prevzema vlogo nosilca celotne geodetske in arhivske dejavnosti v občini ne bi mogel izpolnjevati s klasičnim načinom dela in primitivnimi metodami rednega vzdrževanja. Zato je tudi katastrska služba prisiljena vedno bolj uporabljati moderna mehanografska sredstva, tako za nastavitve katastrskega aparata kot tudi za njegovo vzdrževanje.

Nastavitev operatorov po sistemu luknjanih kartic, ki je zajela že eno tretjino Slovenije, nam omogoča, da poleg podatkov za redno poslovanje določenih služb dobimo neposredno še vse statistične podatke, ki so potrebni organom pri vodenju in usmerjanju gospodarske politike. Ti podatki so vsako leto zahtevali ogromno časa tako pri administrativnem kot tudi strokovnemu kadru. Glavne prednosti mehanografsko nastavljenega katastrskega aparata pa so v naslednjem:

- zamenjava zastarelih glavnih delov katastrskega aparata z novimi (posestni listi, parcelni zapisniki, razporedi po kulturah in razredih itd);
- odprava klasičnih knjižnih oblik nekaterih listin;
- razbremenitev strokovnega geodetskega kadra s pisarniškim delom in njegova večja angažiranost v strokovnem delu;
- zmanjšanje administrativnega kadra;
- vsakoletno obnavljanje (ne popravljanje) aparata, ker neustrezne listine pri stojnem vzdrževanju izločimo ter nadomestimo z novimi;
- hitro sestavljanje statističnih podatkov v razne namene;
- pocenitev stroškov vzdrževanja z najmanj 3—%, v primerjavi s klasičnim načinom;
- pospešeno poslovanje v zvezi z odmero davkov, strojno pisanje položnic za davčne obveznike, razporedov katastrskega dohodka);
- hitrost poslovanja pri odmeri davkov, ko je potrebno upoštevati novo lestvico ali spremenjen faktor katastrskega dohodka.

V ilustracijo naj povem, da je samo enkratno preračunavanje katastrskega dohodka z uvedbo nove lestvice stalo v Sloveniji 75 milijonov S din, to je toliko kot bi stala nova strojna nastavitve katastrskih operatorov za pol Slovenije. Pri tem pa se ni obnovil noben del aparata, nadpisovali so se le novi zneski.

Vse to je narekovalo spremembo klasičnega načina dela v katastru ter čim hitrejšo modernizacijo katastrske službe tudi v jeseniški občini. Občinski upravni organ za geodetske zadeve, sedanjí katastrski urad, je v soglasju z občinsko upravo v tem letu pristopili k mehanografski nastavitvi celotnega katastrskega aparata. Delo je v zaključni fazi, ostane pa še precej dela v zvezi z vsklajevanjem podatkov z dejanskim stanjem, z zemljiško knjigo itd. Seveda bomo ves operat odslej tudi mehanografsko vzdrževali.

Občana bo pri tem gotovo zanimalo, da bodo obnovljeni poleg ostalih listin tudi parcelni zapisniki in vsi posestni listi. Ti bodo manjšega enotnega formata, strojno izdelani in bodo vsebovali poleg običajnih podatkov tudi višino katastrskega dohodka za vsako parcelo, kulturo in razred. Posestni listi bodo izdelani v dvojniku od katerega bo vsak posestnik prejel en izvod proti manjši odškodnini za materialne stroške (2 N din) in običajni katastrski taksi.

Izdajo novih posestnih listov bo povzročilo nekako »revizijo« podatkov, ki so v listinah navedeni, saj vemo, da državljani ne prijavljajo vsih sprememb v lastništvu, kulturi zemljišč, bivališču itd., čeprav bi to na podlagi predpisov morali storiti v 30 dneh po nastanku spremem-

be. Da pride do take »masovne« kontrole katastrskih podatkov pa je tudi eden od namenov izdelave novih posestnih listov. Zaželeno je, da posestniki vsako odstopanje od vnešenih podatkov javijo katastrskemu uradu na Jesenicah, ki bo prijave vnesel v svoj plan del v letu 1967.

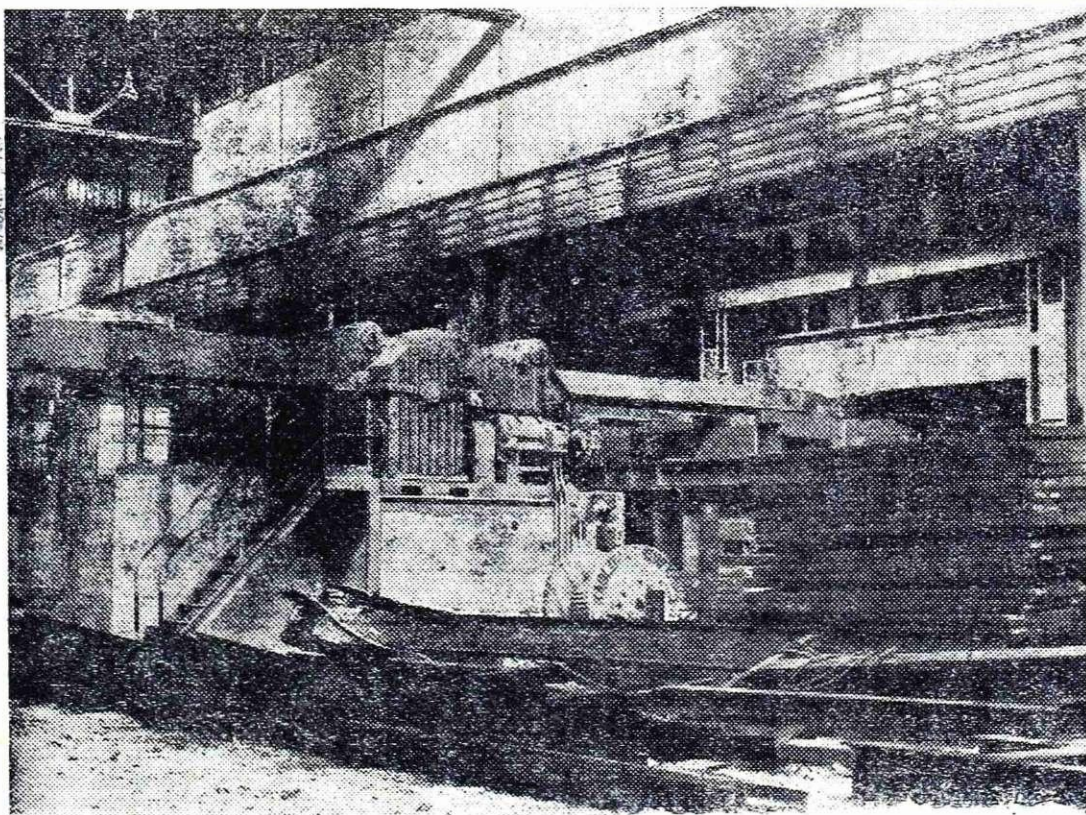
Uporaba modernih sredstev v katastru, revizija klasifikacije zemljišč, ki se že izvaja ter hitra vskladitev vsebine katastrskega aparata z dejanskim stanjem, bodo pripomogli k dvigu vrednosti aparata ter afirmaciji geodetske službe v občini.

Drinovec Ziga
dipl. ing.

Železarski globus

AVSTRIJA. V bližini prelaza Brenner bodo pričeli izkoriščati novo nahajališče železne rude, ki vsebuje 56 % železa. Zaloge cenijo na 400 do 500 milijonov ton. V bližini je mednarodna železniška proga, ki bo omogočala ugoden prevoz do kraja uporabe. Vlaki, ki prevažajo koks iz Porurja v Italijo, bodo lahko nazaj grede prevažali to železno rudo.

ARGENTINA. V tej južnoameriški državi nadaljujejo z izgradnjo železarske industrije. Gradijo novo železarno v La Propulsora. V že obstoječi v San Nicolasu bodo povečali proizvodno zmogljivost najprej na 1,1 milijona ton letno in do leta 1970 na 2,2 milijona ton surovega jekla. S tem bo dosegla celotna argentinska železarska industrija letno zmogljivost okoli 4 milijone ton surovega jekla.

Letošnje leto je bilo za železarno zelo pomembno. Obratovati je začela bluming valjarna, v valjarni trakov pa preizkušajo naprave

Evropsko tržišče železne rude

Vse kaže, da bo leto 1967 precej težko za izvoznike železne rude na evropsko tržišče. V tem letu ne pričakujejo, da bo proizvodnja jekla v zahodnoevropskih deželah izšla iz določene stagnacije, v kateri se nahaja že tri leta. Nasprotno, vse kaže, da se bo proizvodnja jekla v Veliki Britaniji celo znižala.

Zaradi tega imajo vedno večje težave tudi tradicionalni dobavitelji železne rude za železarsko industrijo Zahodne Evrope. Pri tem gre tako za evropske, kako tudi severnoafriške rudnike. Težav imajo že tako dovolj zaradi velike konkurence novih rudnikov železne rude v Zahodni Afriki, Kanadi in Južni Ameriki. Železna ruda iz teh dežel je zelo bogata, saj vsebuje običajno okoli 60 % železa in zaradi cenenejšega prevoza po morju, v posebnih ladjah velikih nosilnosti, lahko konkurira evropskim in severnoafriškim rudam, ki vsebujejo nižji odstotek železa.

Velik vpliv na svetovno tržišče železne rude bo lahko imela v prihodnje Sov-

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega očeta

JOŽETA KOŠIRJA

izrekamo toplo zahvalo vsem, ki so ga spremili na zadnji poti, darovali vince ter kakorkoli sočustvovali z nami.

Prav posebna zahvala dr. Tancarju in Mariji Terlikar za dolgoletno zdravljenje, tovarišu Trilerju in Noču za poslovljne besede, pevcem, organizaciji ZB in SZDL terena Plavž, ZB Rovte, stanovalcem bloka 4, društvu upokojencev ter kolektivu uprave GEŽ, transporta in »Gorenjke«.

Žalujoči: sin Drago
in hčerke z družinami

jetska zveza, ki je že danes največji svetovni izvoznik železne rude. Zkrat izvažajo največ te železarske surovine v socialistične države. Vendar izvažajo že danes železno rudo v Veliki Britanijo. V letu 1966 so britanske železarne uvozile okoli milijon ton železnih koncentratov s polotoka Kola, medtem ko so v letu 1965 uvozile približno pol manj. Za prihodnje leto računajo na izvoz v količini 1,3 milijona ton. S tem bo Sovjetska zveza zavzela pomembno mesto med britanskimi dobavitelji železne rude. Poleg tega pripravljajo v Sovjetski zvezi že v bližnji prihodnosti izvoz večjih količin pelotov iz pristanišč ob Črnem morju po zelo ugodnih cenah. S tem bo postala ta država važen konkurent ostalim evropskim dobaviteljem železne rude.

V zvezi z vedno večjo konkurenco prekomorskih rudnikov železne rude in Sovjetske zveze je zanimiva nedavna izjava predstavnika švedske rudarske družbe LKAB, ki ima v svojih rokah 75 % celotnega izkopa železne rude v tej skandinavski državi. Povedal je, da bodo izkop v znanem rudniku Kiruna zmanjšali za 5 do 7 %. Vzrok za to je manjše povpraševanje in da se izognejo večjim zalogam. Z zmanjšanjem proizvodnje bodo nadaljevali tudi v prvem polletju leta 1967. Šele nato predvidevajo spet postopno naraščanje proizvodnje, vendar brez kakršnihkoli investicijskih vlaganj.

V precej slabšem položaju so zahodnoevropski rudniki, ki kopljejo železno rudo z znatno nižjim odstotkom železa kot je primer na Švedskem. To velja predvsem za minetto, železno rudo, ki jo nakopljejo največ v Franciji in dobavljajo tudi železarnam v Zahodni Nemčiji, Luksemburgu in Belgiji. Tudi nakopana količina te rude, ki je v primerjavi s prekomorskimi uvoženimi rudami zelo revna, iz leta v leto pada.

V splošnem lahko rečemo, da je možno pri današnji plavžarski tehniki znižati proizvodne stroške predvsem z bogatim in dobro pripravljenim vsipom. Zato prihodnost zahodnoevropskih rudnikov železne rude ni rožnata, saj bodo vedno manj sposobni vzdržati ob cenemem prevozu konkurenčni pritisk kvalitetnih in bogatih železnih rud iz prekomorskih dežel. Lahko računamo na postopen porast uvoza železne rude po morju ob istočasnem stalnem padanju proizvodnje v rudnikih Zahodne Nemčije, Francije in Velike Britanije.

17.

Kronični revmatizem

Kronični revmatizem je lahko posledica prebolelega akutnega revmatizma, ki ni bil dokončno ozdravljen ali je to novo obolenje. To novo obolenje pa je lahko telo že dolgo let in počasi pripravljalo bolezenske znake.

Značilno za to obolenje je, da nastopa šele po 40. letu starosti in ogroža bolj ženske kot moške. Obolenje se začne počasi. Bolnik se zjutraj zbudi z občutkom odrevenelosti in mravljinčavosti prstov, z bolečinami v mišicah in v sklepih okončin ter križa. Te bolečine so zelo hude. Odrevenelost in otrdelost mineta šele po nekaj urah, ko se bolnik razgiba. Ta jutranja okorelost in bolečina sta značilna znaka kroničnega revmatizma. Kmalu se pojavijo spremembe na sklepih. Sklepi na prstih otečejo in so boleči. Sklepi se sčasoma zmalčijo in skrivečijo. Pravimo, da prste potegne »navznoter«. Mišice se začno krčiti in manjšati. Koža nad prizadetimi sklepi je svetla, gladka, tanka in rahlo napeta. Bolečine se selijo iz enega sklepa na drugega, npr. iz ramenskega v komolčni, križni — kolčni, kolensko-skočni sklep. Bolniki imajo lahko zvišano telesno temperaturo in pospešeno sedimentacijo krvi.

Zdravljenje je dolgotrajno. Kadar ima bolnik vročino, mora ležati. Za lajšanje bolečin predpisujejo zdravniki zdravila, ki jih uspešno reklamirajo farmacevtske tovarne. Ravno na področju zdravljenja kroničnega revmatizma je naša farmacevtska

industrija dosegla zelo lepe uspehe. Ko bolnik toži o mravljinčavosti, okorelosti in otrdelosti, uporabljamo masažo in kopeli. Prvi pogoj za uspeh zdravljenja je ravno bolnikova pripravljenost in zaupanje v zdravnika. Šele večmesečno zdravljenje ter jemanje zdravil nam pokaže uspešne rezultate. Zelo važna je fizikalna terapija, ki mora biti redna. Fizikalna terapija uporablja predvsem toploto različnih izvorov. S pridom uporablja fizikalna terapija več metod, ki druga drugo izpopolnjuje. Tako uporabljamo danes v terapiji metode: terapevtsko gimnastiko, ki vključuje aktivne vaje ter mirno razgibavanje. Te vaje so skrbno izbrane, kajti vsako pretiravanje bi lahko poslabšalo obolenje. Masažo, ki je zelo stara metoda, danes uporabljajo le kot dodatno sredstvo. V glavnem deluje poživljajoče.

Pri masaži izvajamo vrsto različnih gladenj, gnetenj, pritiskov, tresenj in udarjenj z rokami po vršini telesa. Nežno izvajanje vseh teh gibov vpliva pomirjevalno, lajša bolečine in omiljuje krče.

Fizikalna terapija zadnje čase veliko uporablja svetlobne žarke, to je infrardeče žarke, ki imajo predvsem toplotni učinek ter ultravijolične žarke, ki ubijajo bakterije in imajo kemično delovanje. Kemično delovanje poživlja tvorbo vitamina D v koži in izboljša apetit. Kot umetni izvor teh žarkov nam služijo luči, v katerih oddaja te žarke posebna zmes žlahtnih

plinov ali oddajajo te žarke težkotaljive kovine. Svetilke imajo izgled reflektorjev z velikimi žarnicami. Še večji uspeh kot svetlobni žarki pa ima elektroterapija. Tu ločimo nizkofrekvenčno in visokofrekvenčno terapijo. Ta način elektroterapije služi poleg ostalega za omiljenje krčev pri obolenjih sklepov in hrbtenice. Z učinkom visokofrekvenčnih tokov pa želimo ogrevati predvsem globlje predele telesa. K vi-

sokofrekvenčni terapiji pristevamo tudi obsevanje z ultrazvokom, kjer z zvočno energijo visoke frekvence dosežemo toplotni učinek in prekrvljenost globljih tkiv.

Hidroterapijo imenujemo uporabe vode za zdravljenje. Zdravljenju služi predvsem toplotni in mehanski učinek ter ob dodatku raznih soli ali rastlinskih izvlečkov tudi kemični učinek. Naše telo občuti vodo do 18° C kot mrzlo, do 24° C kot hladno, vodo od 24 do 33° C imenujemo subtermalno, od 33 do 36° C nevtralno, od 36 do 40° C toplo in nad 40° C vročo. Vodo uporabljamo na različne načine: polne, sedeče in delne

kopeli, ovitki in polivi, tuši in izmenične kopeli. Vedno bolj uporabljamo vodo za hidrogimnastiko, to je za izvajanje vaj in razgibavanja v topli vodi. To omogoči, da bolnik z delno ohromelostjo v vodi izvaja gibe, katerih na prostem ne bi zmoget. Balneoterapija je zdravljenje z naravnimi zdravilnimi vodami, ki se razločujejo od navadne po toploti in prime-sih. Uspešno zdravljenje sklepnega revmatizma je z radioaktivnimi vreli, ki vsebujejo radon (radioaktivni plin, ki nastane pri razpadanju radija).

Dominika Marinko

Od 9. do 20. februarja bo v Celovcu gostovala dunajska revija na ledu, ki bo letos nastopala pod imenom »Maškerada«. Kot vsako leto bo tudi letos Kompas organiziral ogled te revije in sicer z vlakom ali avtobusom. Podrobne informacije o ceni in programu ogleda lahko dobite v poslovalnici Kompassa na Jesenicah. Na sliki: Prizor iz letošnjega programa te svetovno znane revije.

Mesto in organizacija analize poslovanja v podjetju

Vse bolj pogosto slišimo in beremo o pomanjkanju ekonomskih analiz, tako v celotnem gospodarstvu, še bolj pa v posameznih podjetjih. Današnja proizvodnja s svojim velikim obsegom, z novimi načini in postopki proizvodnje zahteva odločitve in ukrepe, ki imajo mnogo večje posledice kot odločitve v majhnih, primitivnih podjetjih. Za pravilnost odločitev in čim večjo uspešnost poslovanja pa je nujno treba poznati najrazličnejše procese, tokove, povezanosti, odvisnosti, vzroke in posledice dogajanja v podjetju. Skratka, za pravilnost odločitev in ukrepov je treba predhodno razčleniti dogajanja v podjetju, potrebne so analize. Od njih, od njihove kvalitete je v veliki meri odvisna uspešnost poslovanja v podjetju. Tako kot zdravnik lahko ozdravi bolnika, če ugotovi bolezen in na podlagi diagnoze predpiše zdravila, tako lahko v podjetju pravilno odločimo in ukrepamo šele na podlagi predhodnih analiz. V obeh primerih pa je možno in bolje uvesti preventivne mere in napake preprečiti, kot pa jih pozneje, ko so že nastopile, odstranjevati.

Danes je potreba po ekonomskih analizah že splošno poznana in utemeljena. Dosedanja poročila vse manj zadovoljujejo potrebe upravnih in drugih organov v podjetju. Zato se nam samo vsiljuje vprašanje: kje so vzroki, da primanjkuje v podjetjih, na pr. v naši železarni, analiz. Eden izmed vzrokov, ki otežkočajo, pa tudi onemogočajo analitsko delo v podjetju, je vprašanje organizacije analize poslovanja. Samo uvedbo organiziranega analitskega dela otežkoča pomanjkanje izkušenj in literature s tega področja, poleg tega pa v veliki meri nepoznavanje vsebine ekonomskih analiz.

Zato je namen tega sestavka prikazati mesto analize poslovanja in njeno organizacijo v podjetju, najprej splošno, nato pa še v našem podjetju, upoštevanje velikosti, specifičnosti itd. železarne.

Izhodišče za razlago predstavlja proizvodni proces. Le-ta je razdeljen na posamezne dele, ki jim odgovarjajo sektorji podjetja. V vsaki fazi oziroma sektorju so potrebne analize. Zaradi obsega in kompleksnosti poslovanja pa v večjih podjetjih analize v sektorjih ne zadostujejo, marveč

je potrebna še uvedba posebnega analitskega oddelka.

V sestavku je razlaga zaradi lažjega razumevanja močno poenostavljena. Poleg tega pa je le z odpravo vsega za razpravo nebitnega mogoče jasno videti mesto in organizacijo analize v podjetju.

1. PROIZVODNI PROCES V PODJETJU

V vsakem proizvodnem podjetju ljudje s pomočjo proizvodnih sredstev ustvarjajo ali predelujejo proizvode, ki jih nato prodajajo, z dobljenim denarnim zneskom pa spet kupujejo obratna in osnovna sredstva, dohodek podjetja pa razdele na osebne dohodke in sklade. Enostavna shema proizvodnega toka je naslednja:

V našem shematičnem pomenu se pričenja proizvodnja v trenutku, ko ima podjetje na razpolago denarni vine, stroje itd. Iz tega zneska

gredo tudi osebni dohodki. Delovna sila in produkcijska sredstva vstopijo v produkcijo. Njen rezultat je količina proizvodov B_2 , ki jih podjetje proda, dobi denar D_2 in z njim spet začneja nov cikel proizvodnje.

Da ne bi dela v vseh fazah opravljali en sam človek ali skupina ljudi, kar je v industrijski proizvodnji ne samo neuspešno, marveč tudi nemogoče, je prišlo do delitve dela v podjetju. Delo v prvi (nakup sredstev) in tretji (prodaja proizvodov) fazi opravlja komercialni sektor. Delo v proizvodnji opravlja tehnični sektor. Za delo v zvezi z D_1 in D_2 skrbi finančni sektor (gospodarsko-računski). Vso skrb za delovno silo prevzame kadrovski sektor. Vsak od teh sektorjev opravlja določene naloge v prikazanih fazah proizvodnega procesa. Srečamo jih skoraj v vsakem proizvodnem podjetju, poleg njih pa se v zvezi s splošnimi posli izloči še splošni sektor. V železarni je v zvezi z rekonstrukcijo ustanovljena UOS, zaradi obširnosti in kompleksnosti poslovanja pa še poseben sektor za ekonomiko.

NADALJEVANJE PRIHODNJC

IZ DNEVNIKA ALPINISTIČNE ODPRAVE PZS NA KAVKAZ

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Sreda, 17. avgusta

Zjutraj smo malo zakasnili, zato smo odšli kar brez zajtrka. Mudilo se nam je, da ne zamudimo, trdega zmrznjenega snega v strmih vesinah. Okrog osme ure smo že sestopali preko vrha »Rame«, kjer je strmina občutna. Samo majhen zdrk na polednelem pobočju in naveza bi končala spodaj v serakih. K sreči je bil sneg primerno trd, da so dereze odlično prijemale. Hitro smo bili na sedlu, kjer smo počivali. Vsa planja je bila pregažena od reševalcev, ki so v preteklih dneh nosili po teh robah ponesrečenega Avstrijca. Prtiti smo navkreber in prečili zelo strmo pobočje Bezimenaje, ki ga ni hotelo biti konca. Hodili smo drug za drugim — brez varovanja, previdno, sigurno. Pod nami pa je zevala tisočmeterska globina... Dosegli smo skalno sedlo pred Ljalverjem. Šele tu smo si med počitkom utegnili skuhati čaj, ki nas je okrepčal. Toda spet moramo naprej. Po snežni vesini in zapadnem grebenu smo lezli proti vrhu Ljalverja. Pogledi so nam uhajali nazaj v Gestolo, Ramo in Bezimenajo, ki od tam izgledajo izredno divji in strmi. In mi smo sestopali pre-

ko njih prosto, brez varovanja.

Tedaj je na zapadu počilo kot topovski strel, da smo se kar zdrznili. Sledilo je brnenje reaktivnega letala, ki je prebilo zvočni zid. Tehnika v službi civilizacije ali morije človeštva. Še nekaj razpok in zadnji vzpon — dosegli smo vrh Ljalverja (4350 m). Razgled na vso osrednjo razdo bezengijskih velikanov je od tod čudovit in neizmeren. A nas je čakal še težek in nevaren sestop na 400 metrov nižje sedlo spodnjega Canerja. Sestopali smo po skalnem grebenu. Na obeh straneh globina. Teren je postajal vse bolj krušljiv. Sestopali smo počasi — brez volje. Vsem so se poznali napori in slabi bivaki prejšnjih dni. Končno smo prilezli nad zadnjo ledeno trmal, kakih 200 m nad sedlom. Čisti led z naklonom 60 stopinj. Pretežak in prenevaren bi bil danes za naš sestop. Odločili smo se za varnejši sestop po jugovzhodnem grebenu in steni, ki se spušča na ledenik pod sedlom Caner. Ni bilo težko, je pa krušljivo in izpostavljeno vpadnemu kamenju. Hitro smo sestopali vse do snežne vesine nad krajno počjo. Še preko ledenih podorov in bili smo na platoju ledenika. Naša »argo« juha, ki smo si jo skuhal, je vsem teknila.

In spet naprej! Z ledenika smo nato lezli preko črnih škrlastih melin veznega grebena Caner-Kjelbaši. Znašli smo se na žlebastem ledeniku, po katerem je drla voda. Spodaj, v zapadnem pobočju Kjelbašija, na moreni sta stala šotora druge skupine glaciologov. Pomahali smo jim v pozdrav. Vse več je bilo vegetacije in celo čreda kozorogov, ki je razplamtela lovsko strast našega Tineta.

Staknili smo kozjo stezico, ki se je vijugala nad morenami bezengijskega ledenika. Zal se je hitro izgubila v sipinah, preko katerih smo lezli celo večnost. Nižje po izrazitem morenskemu nasipu je bila pot lažja prav do Baran-Koša, kjer smo bivakirali. Kako prijazna zelenica in jezerce! Tam so taborili ruski turisti, ki so nas nadvse gostoljubno sprejeli. Postavili so nam šotor, odstopili »kuhinjo«, postregli z »vodko«. Hvala vam, neznanci iz Moskve in Odesa! Pospravili smo zadnje zaloge hrane. Kakšno razkošje je bil počitek ob jezercu brez ledu in skal. Tineta sploh nismo spravili v šotor. Legel je v travo in verjetno sanjal o kozorogih...

Četrtek, 18. avgusta

Zjutraj so se naši gostitelji — geologi poslovili in odšli proti sedlu Caner. Mi pa smo še dolgo uživali v brezdelju na toplem soncu. Mislim, da smo po tolikih naporih to zaslužili. Le Jože je kolovratil po okolici in iskal kristale. Slovo od Baran-Koša! V sončni pripeki smo hodili po dolgem bezengijskem ledeniku, ki je mnogo daljši, če si utrujen. Končno smo prispeli v taborišče k prijateljem in našim fantom.

Tam daleč na zapadu pa se je dvigala v modro nebo bela piramida Gestole, ki smo ji odvzeli skrivnost. Uspeli smo. Uspeh odprave — uspeh domovine.

Obe ostali navezi sta se uspešno vrnili iz Ullu-Ausa že v torek zvečer. Spet smo opravili tri vzpone. Od tega celo dva prvenstvena, kar v kavkaških gorah že nekaj pomeni.

Vsega skupaj smo preplezali osem plezalnih smeri, kar je uspeh. Spremljala nas je tudi sreča, ki v gorah ni naklonjena vedno in vsem...

V taborišču smo praznili spravljene kozarce kompota, da nadoknadimo vse zamujeno in izgubljeno. Srečni in zadovoljni smo si pripovedovali nova doživetja.

Petek, 19. avgusta

Počivamo v taboru. Bernard in Košir sta odšla na spodnje morene ledenika Mižirgi, od koder sta fotografirala severno ostenje Ullu-Aus. Mene pa je spet čakal dnevnik in poročilo za inž. Segulo o naši zadnji, tretji stapi vzponov. Kot

običajno se je spet popoldne skisalo vreme. Ali bodo fotografoma uspeli posnetki?

Sobota, 20. avgusta

Počivali smo, snemali motive iz tabornega življenja in kramljali. Porajala se nam je misel, da bi izvedli še kakšen vzpon. Toda, ali nam je po tolikšni naklonjenosti še potrebno izrabljati Fortunno? Odgovor je bil negativen. Prosil sem knjigovodkinjo, da me je naučila na enostavno računalno, kakršno uporabljajo po vseh trgovinah. Ima le lesen okvir in po deset kroglic na vsaki žici. Seštevanje in odštevanje je sila enostavno in hitro. Morda bi se jih dalo zamenjati z našimi dragimi IBM stroji, ki so tolikokrat pokvarjeni?

Nedelja, 21. avgusta

Vsa naša skupina se je slikala ob taborišču. Z Bernardom, Zupančičem in Golobom smo šli na Misses-Koš po rododendron. Upamo, da ne bo ovenel do naše vrnitve. Fantje so izvedli plezalne vaje za učinkovite foto posnetke v pečevju blizu tabora. Trije smo odšli popoldne nabirat maline in brusnice, ki jih je bilo dovolj v pobočjih nad reko Bezengi-Cerek. Zvečer pomenek s sovjetskimi instruktorji. Domačin Tasim nam je obljubil, da nam bo preskrbel rogovje kozorogov. Ostalo je le pri obljubi...

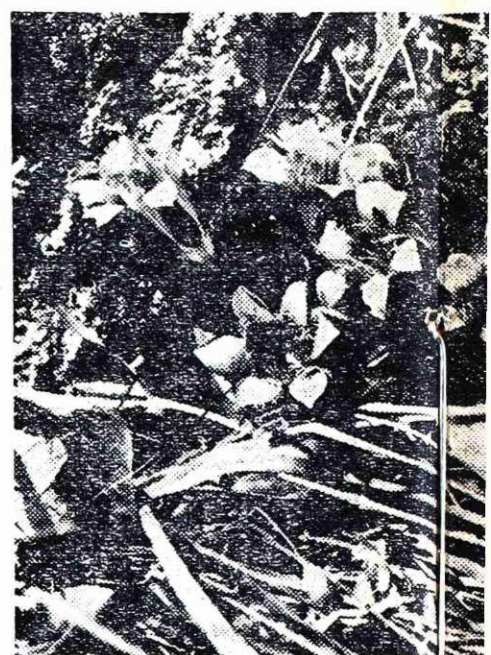
Izstop iz prvenstvene smeri v severni steni Gestole

Ponedeljek, 22. avgusta

Zadnji dan v taborišču. Pospravljamo opremo. Zvečer so nam sovjetski prijatelji »organizirali« svečano večerjo, ki smo jo zalili z vsemi vrstami pijače iz »skritih« rezerv. Prejeli smo »knjižke alpinista« in druge spominke. Govorance, petje in kramljanje pozno v noč.

Torek, 23. avgusta

Slovo od naših sovjetskih prijateljev je bilo res prisrčno in iskreno. In še nasvidenje, silne kavkaške gore! Iz nihajočega kamiona smo se še dolgo ozirali nazaj

Kavkaški encijan

v vitko piramido Gestole, vso iskrečo se v soncu. končno je izginila za nekim robom. Za mene najbrž za vedno...

V vasi Bezengi smo. Na kamion smo dobili cel kup živahnih Latvijk, ki so prepevale vso pot. Nekje v dnu soteske je organiziral naš šofer ples Bajkalcev kar na cesti. Zanimivo! Spotoma smo napravili še »skok« do 6 km oddaljenega Golobjega jezera. Ob obali so posedale skupine domačih izletnikov. Najbolj »vroči« so se kaj hitro ohladili v ledeno mrzli

vodi. Povproti Pja bil naš si ja, ki pa od Kerša je sram gorski, daljši »kam«, šotor v p privlači l

Sreda, Ves da Pjatigrsk minka in jo nas r Popelme

Pozabili smo na deca

Težko je razumeti in vendar je res, da radi pozabljamo na pomembne dogodke, ki so se dogajali v naši neposredni bližini v času štiriletna okupacije. Nehote pozabljamo na čase, ko se je naše ljudstvo uprlo nasilju do zob oboroženemu nasprotniku, ki je bil na višku svoje vojaške moči. Pozabljamo na dogodke, ki so močno odjeknili med našim ljudstvom in ki so tudi okupatorju povzročali mnogo skrbi ter ga spravljale v negotovost, čeprav je mislil, da ima svoj vojaški položaj trdno v svojih rokah.

25-letnica decembrske vstaje je šla tiho mimo nas, nikjer v našem tisku nisem zasledil, da bi se kdo na to spomnil, čeprav je dovolj pomembna, da ne gre v pozabobo. Vstaja proti okupatorju v Bohinju in Zgornji savski dolini, ki je bila pripravljena na pobudo pok. herojev Staneta Žagarja in Jožeta Gregorčiča (Slovenkova knjiga »Pod Mežakljo in Karavankami so se uprli«) je bila protiutež selitvam, ki so jih še pripravljali nacisti. Množičen odhod fantov in mož v partizane z Jesenic, Javornika in Zirovnice, še posebno pa napad partizanov na orožniško postajo na

Dovjem, nemških žig most: telefonski drogovi in moških strane v čilo naci vic. To do jedn stvom na zali, da jih ne b cisti so patrle, koj pece žaja.

Res je na va čas strane že lo dmo groženj, move vsi Obljeja

V in zgo zjutra nje pi nina stane V Re in pi letol

Severno ostenje Ullu-Ausa

1 — direktna smer
2 — slovenski steber

in Himalajo

vodi. Povratek skopi Nalčik proti Pjatigorsku. Tokrat je bil naš spremljevalec Valodja, ki pa je manj sposoben od Kerša. Silno neurje nas je spremljalo vse do Pjatigorska, kjer smo šele po daljšem iskanju našli »kampe«. Zaradi poplavljenih šotorov pa smo prenočili v privatni hiši.

Sreča, 24. avgusta
Ves dan se potikamo po Pjatigorsku, kupujemo spominkarje in druge stvari. Tiščijo nas prihranjeni rublji. Popoldne je nevihta povzro-

čila pravo poplavo po cestah. Še enkrat prespimo pri privatniku v predmestju.

Četrtek, 25. avgusta
Pijemo pivo in kvas. Malicamo »piroške«. Šele popoldne se odpeljemo iz Pjatigorska. Spet se začenja neskončno dolga vožnja...

Petek, 26. avgusta do nedelje, 28. avgusta
V petek ob 18. uri smo v Kijevu, kjer se poslovimo od spremljevalca Valodje, ki potuje proti Leningradu. Šele sredi noči nadaljujemo vožnjo v udobnih rezerviranih kupejih proti domovini. Ukrajinska ravnina, Karpati. Dežuje ves dan. V soboto zvečer smo v Čopu. Ogledujemo menjavo vagonov. Vožnjo preko Madžarske prespimo. V nedeljo zjutraj smo v Beogradu. Spet se potikamo po mestu ves dan in obračamo naše denarnice. Če ni slučajno v njih ostal kak »jurček«. Z Jožetom sva si ogledala zanimivo lovsko razstavo na Kalemegdanu. Zvečer zapustimo Beograd.

Ponedeljek, 29. avgusta
Dopoldne smo v Ljubljani. Na Planinski zvezi nas toplo sprejmejo dr. Potočnik, Bučar, inž. Segula, Petrač, Lavrič in drugi. Kar odveč mi je, ker se vrtijo okrog nas novinarji in sodelavci RTV. Še zadnje skupno kosilo.

Spomini na nepozabna doživetja v mogočnih Kavkaskih gorah pa bodo ostali neizbrisno v naših srcih. Saj to ni mogoče pozabiti...

KONEC PRIHODNJIČ

a decembrsko vstajo pred 25 leti

Dovjem, ter aretacija treh nemških orožnikov, dalje požig mosta na Belci, rušenje telefonskih in brzojavnih drogov in odhod skoraj vseh moških z Dovjega in Mojstrane v partizane je povzročilo nacistom obilo pregla-
vic. Tudi dogodki so močno odjeknili med našim ljudstvom. Nacistom pa so pokazali, da so na delu sile, ki jih ne bo lahko krotiti. Nacisti so podvojili straže in patrulje, ker niso mogli takoj preceniti nastalega položaja.

Res je sicer, da se je večina banov Dovjega in Mojstrane že čez nekaj dni vrnila domov, zaradi nemških groženj, da bodo požgali domove vseh, ki se ne vrnejo. Obljubljali so tudi, da se ne

bo nikomur ničesar zgodilo, če se vrne. Že čez nekaj dni pa so jih veliko število aretirali, devet ustrelili kot talce, večino pa odpeljali v koncentracijska taborišča od koder se jih okoli trideset ni vrnilo.

Res je, da so ti dogodki že daleč za nami in da imamo v sedanjem hitrem tempu življenja druge skrbi in življenjske potrebe, vendar bi se morali nanje spomniti, vsaj ob važnih obletnicah. Razumem to, da se nekateri še živi organizatorji in vodje te vstaje ne oglasijo, ker so preskromni, da bi sami sebe silili v ospredje, a kronisti bi morali novim rodovom prikazovati take dogodke.

sš

Silvestrovanje v Kazini

V Kazini bodo priredili silvestrovanje v spodnjih in zgornjih prostorih in sicer od 8. ure zvečer do 5. ure zjutraj. Igrala bosta priznana zabavna orkestra. V zgornje prostore je dovoljen vstop samo z vabilom. Vstopnina je 5 N din na osebo. Obvezna je garderoba, ki stane 0,5 N din na osebo.

V spodnje prostore Kazine je vstop prost. Restavracija Kazina vas vabi na kvalitetno hrano in pijačo za zmerne cene in želi vsem srečno novo leto!

MIHA KLINAR ČAS NA BREZCESTJU

IV. del DILEMA

34. nadaljevanje

— Najbrž si mislila, da te bo gardist prijel za roko in te odpeljal h kralju, — se je zasmejala ena izmed njih in ji povedala, da takih, kakor smo tu v Glavnjači, pa tam zunaj v bednih nižinah življenja, kralj nikoli ne bi sprejel, noben kralj in vladar na svetu ne. Zakaj vladarji nimajo za svoje podložnike nikoli časa. Skrbeti morajo za svoj blišč in ugled. Nanje vendar gledajo mogočniki vsega sveta in zato morajo biti sami tem mogočnikom ne samo enaki, marveč celo večji in vsaj navidez imenitnejši od njih. In naposled, kako naj bi imeli čas za podložnike, ko morajo sprejemati ministre, tuje državnike, diplomate, ljudi, ki imajo banke in tovarne, jih gostiti, skrbeti za razvedrilo teh bogatih, sitih in od spočitosti dolgočasenih ljudi, jih voditi po svoji državi, prirejati love, razpravljati z njimi o pomembnih državnih in svetovnih stvareh...

— Da, tako je, — so starki dopovedovale tudi druge. Kralj vendar nima časa, da bi puščal v svoje bogate in čiste prostore takole boso, onemoglo in capasto šumadijsko starič, pa čeprav je žrtvovala kralju toliko sinov kakor sama majka Jugovičeva, o katerih pojejo stare junaške pesmi. Za take stariče in podobno revščino, ki se je drznila vdreti na bogate beograjske ulice, imia kralj prostore za rešetkami policijskih zaporo in stare Glavnjače, te »palače«, ki jo je kralj namenil svojim nadležnim revnim podložnikom.

— To bi že morala vedeti, — so dopovedovale starki, ona pa jih ni poslušala, marveč je samo ponavljala, da mora pred kralja, dokler ji pazniki te želje niso izbili z biči.

— Drugim pripoveduj pravljice o svojih junakih! — so kričali nad starko.

— Takele cmerave norice niso srbske matere, ki so žrtvovala sinove kralju in domovini, — je kričal nad ubogo starko znani rabelj Tiljak in starki napravil pridigo, pravo predavanje o junaških in ponosnih srbskih materah, velikankah, takih kakor so na grobu neznanega junaka na Avali, kamor polagajo vence domači in tuji državniki. Taka bi morala biti, pa bi ji Tiljak verjel. A kako naj verjame takemu ptičjemu strašilu?

Od tistega dne starka ni spregovorila z nikomer več, pazniki pa so jo začeli imenovati ptičje strašilo. Kadar so jih gnali na jetniški sprehod na dvorišče, se je stisnila k zidu in ob njem čepela zgrbljena in bosa in negibna kakor iz kamna. Njene oči, osteklenele kakor pri mrličih, so ves čas strmele predse nekam v prazno. Temna, capasta obleka, polna belih uši, je visela na njej iz dneva vdan bolj ohlapno. Nič več ni trebila uši, ki so se naglo množile na njenem telesu in se hranile z njeno krvjo, potem pa odlagale gnide v preperle cunje njene obleke, da je bila videti, kakor da je oblečena v omehčan in razcefran katranast papir. Ni se praskala, čeprav jo je razjedala srbečica. Take, polne uši in srbečicasti krast, so se je, razumljivo, jetnice izogibale. Prostor okrog nje je bil vselej prazen, čeprav ni bilo jetnice, ki bi sama ne trpela zaradi te, krvoseške golazni, značilne za skoro vse zapore v državi.

Nekega dne, preden jih je paznik spustil na dvorišče, pa so na mestu, kjer je navadno čepela starka, zagledale devet golobov. Paznik se je zakrohotal. Niso vedele, do so mu golobje navdihnili misel, da bi se ponorčeval iz »ptičjega strašila«. Zato so se začudile, ko jim je ukazal, naj ostanejo na hodniku, potem pa odprl vrata in potisnil z bikovko starko samo na dvorišče.

— Videle boste, kako se bodo golobje dvignili pred ptičjim strašilom, — se je krohotal in kazal z bikovko skozi okno na starko, ki je kakor slepa odtavala na svoje staro mesto.

Toda golobje se niso dvignili. Niso se ustrašili starke. Stopicali so okrog nje, dokler doslej vselej negibna starka ni izprožila roke in potem še druge. In golobje so se drug za drugim odtrgali od tal, dokler ni bilo vseh devet golobov na starkinih rokah in starkinem naročju.

»Potem smo onemele,« pravi Jurjevčeva in pove, da je starka začela golobe klicati s človeškimi imeni. Vsakemu je dala svoje ime, nato pa zajokala.

Iz njenega joka so se trgale besede: Otroci moji, sinovi moji, glejte, kaj so napravili iz vaše matere! In glejte, kaj so napravili iz Srbije naše slavne! »Me smo se vznemirile in protestirale, paznik pa nas je začel pretepati z bikovko in nas z bikovko podil po stopnicah nazaj v naše celice. Naslednji dan starke ni bilo več na dvorišču. Zvedele smo, da jo je paznik zaprl v eno izmed temnic v pritličju, dokler je niso prinesli v našo celico. Tu je že čez nekaj dni umrla. Pred smrtjo je dolge ure klicala svoje sinove: Golobčki, moji golobčki, dajte, da se sprememnim v golobico.«

»Smrt jo je odrešila,« vzdihne nekdo pri omizju.

»Da, tako smo rekly tudi me,« pravi Burjevčeva.

»Vsaj v smrti smo revni in ubogi ljudje srečnejši od bogatih. Zanjc je smrt groza, za revne in nesrečne pa je včasih edina milost, ki jim jo je naklonilo življenje.«

»Ne, to je svinjarija! Za tako državo se ne bom tepel,« vzkligne nekdo in udari s pestjo po mizi.

Ta udarec jih vrne v sedanost. Ob pripovedovanju spominov so malodane pozabili, zakaj so tu in na koga čakajo.

»Ne, ne bom se tepel!«

»Ne boš se zanjo, marveč proti Hitlerju in za našo prihodnost,« pravi Burjavec.

»Kakšno prihodnost! Prihodnost ne bo drugačna od preteklosti! Kaj sploh lahko pričakujemo, pa naj zmaga ta ali druga stran?«

»Zmagali bomo mi! Konec te vojne bo revolucija,« prerokuje Burjavec. »Zadnjo besedo bo imela Rusija. Angleži in drugi imperialisti so računali, da bo že osemtridesetega leta prišlo do spopada med Nemčijo in Rusijo in da bodo potem oni premagali oslavljenega zmagovalca. Prišlo je drugače! Zdaj bo govorila Rusija,« razlaga Burjavec svoja ugibanja o izidu imperialističnega spopada. »Če bo šlo tako, bo Anglija prej ali slej klonila, kakor je na Norveškem, kakor je v Belgiji, na Nizozemskem in v Franciji. Odločitev sedanje vojne bo na naših tleh in v Grčiji. Hitler se bo tu upehal, a bo verjetno še dosegel nekaj uspehov, ker je Anglija, kakor smo lahko že lani spoznali, že upehana. Zato bo moja pomoč v boju proti Hitlerju pomoč začetku svetovne revolucije, v katero se mora spremeniti ta vojna. Drugače nima smisla, da se gremo vojskovat.«

Tako razlaga, zakaj bo šel v prostovoljce, Burjavec. Mnogi so njegovega mnenja, drugi pa z mislimi ne vrtajo tako daleč, marveč menijo, da gre trenutno za izbiro: dopustiti zmago Hitlerju in s tem zmago fašizma v vsej kontinentalni Evropi ali pa se upreti temu, največjemu zlu človeštva, in se vojskovati na strani manjšega zla in s svojo udeležbo v boju oslabil tudi to zlo, da bo moralo popustiti in vrniti delavstvu vse, doslej kratene in z nasiljem zatirane delavske pravice in politične svoboščine.

Tako teče čas, dokler se ne vrne sodrug, ki je Rovnika pripeljal v to gostilno. Razburjen je in že na obrazu mu je zapisano, da ne prinaša dobrih novic.

»Vojašnica na Taboru je prazna,« pripoveduje. Tovariša, ki sta hotela do generala, sta naletela le na peščico zbeganih in brezdelnih oficirjev, ki niso vedeli, kaj naj počno, vseeno pa so poklicali policijo, ker sodrugoma niso hoteli verjeti, da ju je klical general dravske divizije. »In policija je oba odpeljala na svoj sedež na Bleiweisovi cesti!«

»Tu imajo prste vmes zeleni!« vzkligne Burjavec.

»Organizirajmo demonstracije za izpustitev Kidriča in Beblerja!« predlaga Burjevčeva in prvič po imenu imenuje oba člana centralnega odbora stranke, Rovnik se ob teh imenih spomni, da je za tadva sodruga slišal že od mladincev. Po njihovem pripovedovanju sta prav Bebler in Kidrič pregovorila predsednika sodišča, da jih je dal izpustiti proti banovi volji.

In zdaj sta sama v rokah banove policije?

»Da, demonstrirajmo!« zahteva zato tudi Rovnik.

»Ne! Za izpustitev sodrugov bodo poskrbeli drugi,« začne sodrug, ki je prinesel novico o aretaciji sodrugov Beblerja in Kidriča, miriti vihar ogorčenja. In ko ga pomiri, pokliče Rovnika, naj gre z njim, potem pa mu pove, da vojska Gorenjske ne namerava braniti, orožja za oborožitev jeseniškega delavstva pa zdaj, ko ne vedo za štab dravske divizije, tudi ne bo. »Zato menijo člani centralnega odbora, naj jeseniški prostovoljci ne čakajo več, marveč naj se takoj odpravijo v Ljubljano, kjer bodo prejeli nadaljnja navodila. To jim sporoči! Družnost!« ga pozdravi s proletarskim pozdravom in mu zaželi srečo.

Ker je financiranje kulturno prosvetne dejavnosti v naši občini že nekaj let nazaj problematično, smo se odločili, da vam v današnji reportaži poskusimo odgovoriti na nekaj vprašanj in prikazati stanje, kakršno je na tem področju.

Za kratek razgovor smo prosili predsednika sklada za financiranje kulturno prosvetne dejavnosti Jožeta Sušnika, ki je tudi tajnik Zveze kulturno prosvetnih organizacij občine Jesenice. Zelo pogosto slišimo, da kulturno prosvetna dejavnost, razen v nekaterih društvih in sekcijah, stagnira oziroma celo nazaduje.

Tov. Sušnik meni, da je treba vzroke za sedanje stanje iskati tudi v tem, če imajo ljudje na razpolago vse tisto kar je potrebno za uspešen razvoj kulturno prosvetne dejavnosti. Takšnih osnov marsikje ni, zlasti ne prostor, kjer bi lahko naši občani v raznih oblikah uveljavljali težnje na kulturno prosvetnem področju.

Na drugem mestu je treba omeniti kadrovske vprašanje. Skoraj v vseh Svobodah in prosvetnih društvih v naši občini imajo težave. Nekje pogrešajo režiserja, dirigenta godbe, dobrega pevovodjo, ali pa organizatorja klubske dejavnosti. Skratka, v sedanjih pogojih imajo strokovni vodje zelo pomembno vlogo pri vodenju in oblikovanju programa v sekciji in društvu.

Tudi amatersko delo gre do določene meje. Zelo veliki optimisti bi bili, če bi zahtevali, da bi v vseh krajih, kjer imajo kulturno prosvetno društvo, napravili več kot zmorejo, res pa je, da bi z združenimi močmi lahko dosegli precej, če bi vsi, ki se zanimajo za kulturno prosvetno dejavnost in njen razvoj, prispevali svoj delež.

Spregovoriti je treba tudi o načrtovanju. Brez načrtnega dela si ne moremo zamisliti uspešnega dela na področju kulturno prosvetne dejavnosti. V minulih letih smo imeli veliko načrtov, ki pa jih zaradi obširnosti in stalnega spreminjanja gospodarskega položaja ter drugih vzokov nismo realizirali. Ne glede na to pa bi morali imeti v prihodnje izdelan načrt oziroma program, ki bi bil vsem društvom ter ustanovam

ki se ukvarjajo s kulturno prosvetno dejavnostjo, napolnilo za akcijo.

Položaj glede financiranja kulturno prosvetne dejavnosti postaja vsako leto težji. Posamezna društva morajo pri izvajanju svojih programov vedno bolj upoštevati mnenje blagajnika, ki navadno pove, če društvo lahko realizira določeno nalogo na osnovi predračuna. Denarja najbolj primanjkuje v društvih, ki imajo več sekcij in bolj obširen program. Zaradi pomanjkanja denarja so morali v zadnjem času marsikje spremeniti program in začasno odložiti realizacijo nekaterih nalog. Svoboda Jesenice, Javornik, Hrušica in Žirovnica organizirajo tudi gostovanja v drugih krajih in imajo precej stikov tudi z zamejstvom. To pa pomeni precejšnje finančno breme za posamezno društvo ali skupino, ki gostuje v Avstriji ali Italiji. Oglejmo si nekaj številke o financiranju kulturno prosvetne dejavnosti v naši občini. Najprej je bilo predvideno, da bo sklad za financiranje kulturno prosvetne dejavnosti lahko Svobodam in kulturno prosvetnim društvom razdelil 4 milijone S din. Po rebalansu od teh 4 milijonov nista ostala niti 2 milijona, torej polovica manj denarja kot bi ga morali dobiti. Lahko si predstavljamo, kako težko je razdeliti 1.700.000 S din društvom ter zadostiti potrebam in željam. Prezgoda je še, da bi lahko predvidevali, kako bo v letu 1967. Sklad za financiranje kulturno prosvetne dejavnosti je na svoji zadnji seji sprejel sklep oziroma priporočilo njegovim koristnikom, da do 15. januarja poš-

ljejo svoje programe in predračune za leto 1967.

Razen Svobodam in kulturno prosvetnim društvom sklad za financiranje kulturno prosvetne dejavnosti financira tudi gledališče, knjižnico ter daje sredstva za ljudsko tehniko in vzdrževanje Prešernove hiše v Vrbi. Med koristniki so tudi vaše knjižnice in muzeji.

Sklad za financiranje kulturno prosvetne dejavnosti prejema sredstva iz proračuna. Vendar pa to niso edina sredstva, s katerimi razpolagajo društva. Pred leti so delovne organizacije sredstva, namenjena za kulturno prosvetno dejavnost, v celoti nakazala skladu za financiranje kulturno prosvetne dejavnosti. Danes je položaj drugačen in delovne organizacije pogosto na sejah organov samoupravljanja obravnavajo prošnje posameznih društev za izredne dotacije oz. sredstva. Ne da bi vedeli, kako bodo društva sredstva uporabila, kakšen je njihov program, dajejo sredstva za realizacijo posameznih akcij. Bolj smotrno in pregledno bi bilo, če bi delovne organizacije ponovno uveljavile prakso iz prejšnjih let in sredstva nakazala skladu, ta pa naprej posameznim društvom.

Naloga kulturno prosvetnih društev ter ostalih organizacij, ki se ukvarjajo s kulturno prosvetnim delom, je v tem, da organizirajo čim več oblik združevanja občanov, ki bi se radi udeleževali na tem področju. Seveda imajo vse te organizacije oziroma koristniki sklada za financiranje kulturno prosvetne dejavnosti programe in jih v okviru danih možnosti izvajajo. Za izvajanje programov dobivajo od sklada sredstva, ki so bila v letu 1966 po izvedenem rebalansu občinskega proračuna naslednja:

amatersko gledališče »Tone Cufar« 13.500.000 S din, knjižnica 9.500.000 S din, vaše knjižnice 500.000 S din, ljudska tehnika 9.000.000 S din, Svobode in prosvetna društva 1.704.000 S din.

Razumljivo je, da je glavno breme oziroma težišče kult. prosv. dejavnosti v gledališču, knjižnici in tudi glasbeni šoli, ki s svojimi koncerti oblikujejo in izdajajo kulturno dejavnost na tem področju. Sredstva za potrebe glasbene šole dotekajo temu zavodu neposredno iz proračuna skupščine občine Jesenice in sklad za financiranje kulturno prosvetne dejavnosti nima pregleda. Če smo že rekli, da je težišče dela v omenjenih ustanovah, potem naj še dodamo, da kulturno prosvetna društva skoraj v vseh krajih naše občine zelo dobro dopolnjujejo njihovo delo, kajti gledališče odrskih del, ki jih uprizarja, ne more zaradi obsežnosti in ostalih tehničnih problemov predstaviti v vsakem kraju naše občine. Vendar ne gre le za to, da bi kulturno prosvetna društva prirejala le razne akademije in občasne prireditve, temveč imajo v načrtu v vseh večjih krajih tudi celovečerne prireditve (koncerti, igre, predavanja, klubski večeri, družabne prireditve itd.). Za njihovo potrebo je v celoti namenjenih 1.700.000 S din, ki jih sklad za financiranje kulturno prosvetne dejavnosti nakaže Zvezi kulturno prosvetnih organizacij občine Jesenice, ta pa na osnovi posebnega točkovnega sistema posameznim društvom. Za drugo polletje lanskega leta in prvo polletje letošnjega so posamezna društva v naši občini prejela naslednja sredstva: Svoboda Jesenice 403.500 S din, Svoboda Javornik 232.400 S din, Svoboda Žirovnica 321.400 S din, Svoboda Blejska Dobrava 217 tisoč S din, Hrušica 178.000 S din, Kranjska gora 70.000 S din, Mojstrana 50.000 S din, Planina pod Golico 73.000 S din in KUD Podkoren 91.000 S din.

Vprašanje je, kolikšen del sredstev društva uporabijo za kurjavo, razsvetljavo in vzdrževanje posameznih objektov in koliko jim še ostane za dejavnost v posameznih sekcijah. V nekaterih društvih morajo za kurjavo, ki je zelo draga, odšteti polovico sredstev ki jih dobivajo od Zveze kulturno prosvetnih organizacij občine Jesenice. Tako ostane društvom zelo malo za izvajanje programov, medtem ko sredstev za stalno in solidno vzdrževanje objektov ni nikjer. Društva si pomagajo v okviru danih možnosti. Zlasti v težkem položaju so društva, ki imajo nove velike prostore: Hrušica in naslednje leto tudi Javornik, kjer je kulturni dom še v gradnji. Za vzdrževanje teh in še drugih objektov sklad za financiranje kulturne dejavnosti nima denarja, toda društva kljub temu objektov ne smejo zanemariti in morajo del

sredstev, ki so namenjena izključno za kulturno prosvetno dejavnost, odšteti tudi za vzdrževanje.

Ker v današnji številki objavljamo poseben članek o problematiki našega gledališča, podatkov o predstavah in obisku ne bomo še enkrat navajali. Omenimo naj samo to, da se tudi gledališče srečuje s finančnimi težavami. Gledališče poizkuša finančno stanje izboljšati na razne načine. Predvsem naj omenimo, da so v zadnjem času posvetili precejšnjo pozornost abonmajem, ki so jih uvedli ob vsaki premieri in sicer red sobota, nedelja in četrtek. Sklad za financiranje kulturne dejavnosti je namenil gledališču 13.500.000 S din,

Odprto je še vprašanje sancijskih sredstev v višini 3.700.000 SD ki pa jih gledališče nujno potrebuje. Zaenkrat v gledališču še ne morejo povedati kdaj bodo omejeni denar v celoti prejeli in je možno, da se bo izplačilo nekoliko zavleklo.

Tudi v knjižnici položaj ni rožnat. Pri upravnici knjižnice tov. Hudnikovi smo dobili nekaj podatkov, ki bodo zanimivi tudi za naše bralce.

Pri zadnjem inventurnem pregledu so ugotovili da imajo v knjižnici na Jesenicah 19.000 knjig, po katerih radi segajo odrasli bralci, v pionirski knjižnici imajo 5000 knjig in prav toliko tudi v knjižnici na Javorniku.

Že prejšnja leta in tudi letos so imeli v načrtu, da vsako leto kupijo za potrebe knjižnice na Jesenicah in Javorniku ter za pionirsko knjižnico 1500 knjig. Letos so kupili 1300 knjig.

Skupščine klubov OZN

Preteklo nedeljo je bila v sejni sobi SZDL na Jesenicah skupščina občinskega centra klubov OZN. To je bila prva skupščina v tem desetletju in je pokazala, da klubi OZN v naši občini dobro delujejo. Najbolj zanimive so bile razprave iz katerih smo lahko ugotovili, da bo njihovo delo v prihodnje še boljše, da je bila povezava med klubi na šolah z občinskim centrom preslaba. Za to bo poskrbel novi sekretariat občinskega centra klubov OZN, ki bo moral najti ljudi, zmožne voditi delo v klubih. Zavedajo se, da tega ne bo mogoče takoj, zato bo center smeril vso svojo pozornost na klube v snovnih šolah, kajti le od tam bodo lahko dobili ustrezajoče vodje. Izvolili so študijsko kadrovsko komisijo, ki bo poskrbela za to. Pred skupščino je nekaj entuziastov centra klubov OZN uspešno pripravilo razstavo v mali dvorani delavskega doma, ki pa so jo žal obiskali le redki. Razstava je bila odprta od 21. do 27. decembra. Vasilij

Ansambel navadnih pesmi in plesov Svobode Jesenice zelo pogosto nastopa doma in v zamejstvu

prosvetno dejavnost

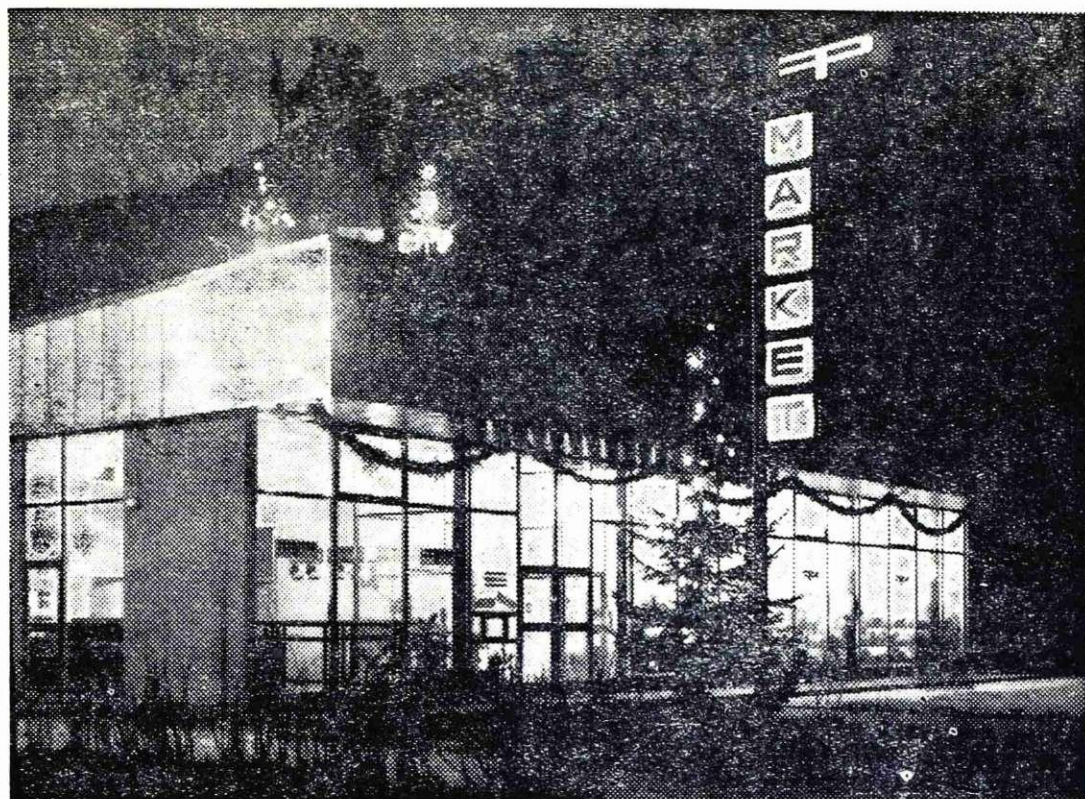
torej 200 knjig manj. Zaradi težav s finančnimi sredstvi, dolguje knjižnica raznim založbam 1.250.000 S din. Zaradi tega so letos v glavnem kupovali le knjige pisane v slovenskem jeziku, medtem ko srbohrvatskih knjig niso kupovali kljub povpraševanju bralcev.

Pred rebalansom občinskega proračuna je bilo predvideno, da bo knjižnica prejela okrog 11 milijonov SD, sedaj pa je predvidenih le še 9 milijonov 500.000 SD. Na vsak način bo morala knjižnica dobiti sredstva za povrnitev dolga založbam, nereseno in odprto pa je še vprašanje najemnine za prostore v gledališču.

Končno je treba povedati nekaj besed tudi o vaških knjižnicah. Tudi izven našega mesta je veliko občanov, ki radi zahajajo v knjižnico in si stalno ali občasno izposojajo knjige. Toda vaše knjiž-

nice imajo na razpolago komaj 500.000 SD. S tem denarjem naj bi knjižničarji kupovali nove knjige in krili tudi ostale stroške. Ni veliko!

To je približna slika o stanju na kulturnem področju. Stanje ni rožnato, denarja pa odločno premalo, da bi zadostili kljub skromnosti posameznih društev in ustanov vsem potrebam. Treba bo torej poiskati pravo pot in seveda sredstva za najnujnejše potrebe. Posamezna društva odštejejo precej tisočakov tudi za najemnino prostorov in za njihovo vzdrževanje. Marsikje so društvene blagajne že prazne in na sejah društvenih vodstev z izredno pozornostjo razpravljajo in sklepajo o vsakem tisočaku posebej ter iščejo pota in primerne oblike dela da bi uspešno prebrodili kritično stanje, ki je vsaj upamo tako le prehodnega značaja in da se bo kmalu obrnilo na bolje.

P-market na Jesenicah v pričakovanju novega leta

Gledališče »Tone Čufar« ob prelomu leta

Letošnja sezona pomeni v določenem smislu za našo gledališko hišo pravzaprav prelomnico. V živem spominu imamo še težave, s katerimi se je gledališče »Tone Čufar« borilo v zadnjih letih in iz katerih ni bilo videti pravega izhoda. Govora je bilo o akutnem in stalnem pomanjkanju potrebnih finančnih sredstev, slabem obisku občinstva, premajhnem številu igralcev in režiserjev, nezanimanju družbeno političnih forumov za delo in probleme gledališča ter podobno. Skratka, težave so bile, ali pa smo jih videli na vsakem koraku in situacija je izgledala vedno bolj brezizgledna...

Če pogledamo začetne mesece letošnje sezone, ki se je pričela v oktobru, potem naenkrat lahko ugotovimo, da so vse težave in problemi, o katerih smo še do nedavnega imeli toliko povedati, enostavno splahneli oziroma jih ni več. Vendar o tem naj govorijo dejstva!

Na razpolago imam podatke za obdobje od 15. oktobra do 22. decembra. V tem času je naše gledališče pripravilo tri premiere, če štejemo v to sezono tudi komedijo »Boter Andraž«, ki jo sedaj ponavljajo in je bila premiera že poleti. Vsa tri dela, »Boter Andraž«, »Samorastniki« in »Herman Celjski«, so bila do zgoraj navedenega datuma skupno 29-krat uprizorjena. V času, ko to pišem, tečejo zadnje vaje za mladinsko igro Vasje Ocvirka »Peter Klepec«, ki bo naš mladi rod razveseljevala za dedka Mraza. Torej točno po načrtu, do konca leta so bila pripravljena in izvedena štiri zahtevna odrska dela.

Vendar to še ni vse. V tem času je naše gledališče organiziralo tudi dvojne gostovanj osrednje slovenske gledališke hiše iz Ljubljane. Tako smo lahko videli dvakrat po dve uprizoritvi dramskih del »Kdo se boji Virginije Woolf?« in »Človek za vse čase«. Obe predstavi sta pomenili za nabito polni avditorij veliko umetniško doživetje.

V okviru gledališča so bili v letošnji sezoni izvedeni tudi trije koncerti. Skupno je bilo vseh prireditev 36 in gledalcev na teh prireditvah 10.794. To pa pomeni 300 gledalcev povprečno na vsako predstavo.

V zvezi z gledalci je treba povedati, da ima v letošnji sezoni naše gledališče osem abonmajev in 2500 abonentov. Pri tem uspehu v zvezi z abonmaji seveda ne smemo pozabiti na pomoč naših delovnih organizacij in posebno železarne ter sindikatov.

Tudi pri igralcih se je stanje naenkrat močno spremenilo. Danes sodeluje v naši gledališki hiši 68 igralcev — amaterjev, od tega je približno ena tretjina mladih. Poleg starejših — mislim po igralskem stažu — ki so nepretrgano sodelovali pri tem težkem kulturnem poslanstvu, se je ponovno vrnilo v hišo lepo število igralcev, ki smo jih pred leti že veliko gledali na odrskih deskah. Pridružili pa so se na odru tudi popolnoma novi in mladi obrazi, ki so šele začeli s svojim delovanjem v hramu boginje Talije. Mislim, da je v Sloveniji malo amaterskih gledališč, ki bi se lahko postavila s tako številnim in obenem tudi kvalitetnim kadrom igralcev — amaterjev.

Režiserje imamo naenkrat štiri. Od tega sta dva profesionalna in zaposlena v gledališču, dva pa amaterja.

Tudi na tem področju torej lep napredek, ki se pozna tudi pri predstavah.

Z denarjem bodo večje ali manjše težave verjetno tudi v prihodnje. Vendar če bo gledališče tako delalo kot je začelo letošnjo sezono, potem se bo pri takšnem zanimanju občinstva najbrž našel tudi denar. Kajti če bo svoje kulturno poslanstvo v redu izpolnjevalo, potem bo imelo tudi vso moralno pravico in podporo javnosti pri zagotovitvi denarja. Poleg tega pa si je s pametno politiko vstopnin in abonmajev zagotovilo tudi lep delež potrebnega denarja iz lastnih virov.

Kakor je razveseljiva bilanca teh prvih mesecev, tako so lepi tudi načrti za drugi del sezone. V teku je študij drame J. Knittla »VIA MALA« po njegovem slovitom romanu. Pripravljajo tudi Molierovega »TARTUFFA«, medtem ko bodo v januarju pričeli študirati komedijo francoskega dramskega pisca J. J. Devala »Etienne«. V sodelovanju z jeseniško glasbe-

no šolo bodo do pričetka marca naštvudirali tudi znano opereto Y. Benatzkega »Pribelem konjičku«. Torej v treh mesecih bomo videli tri nove premiere dramskih del ter eno opereto.

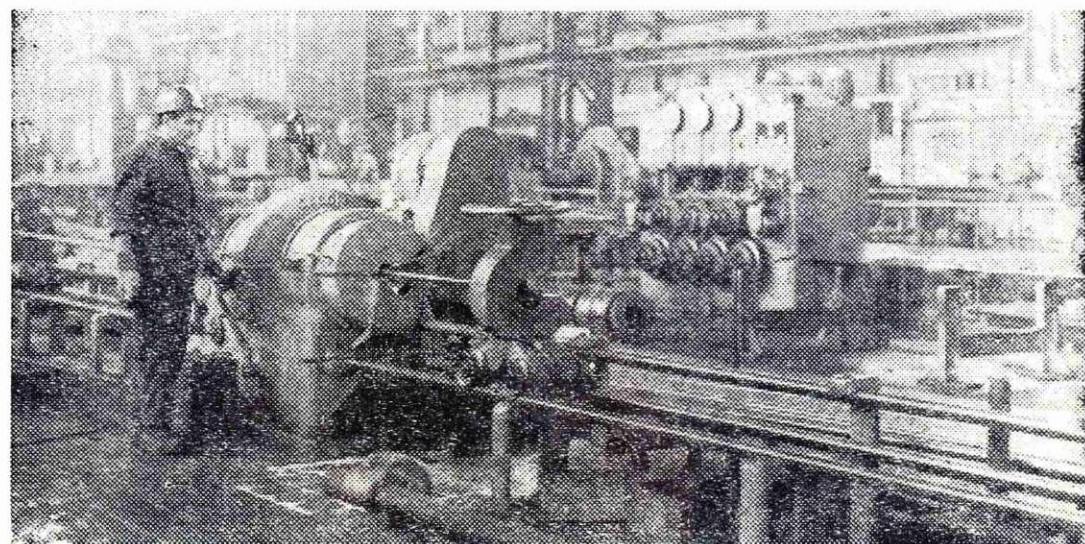
V načrtu imajo še štiri gostovanja tujih gledaliških hiš in sicer ljubljanske Drame ter morda gledališč iz Trsta in Maribora. Poleg tega je predvidena tudi izmenjava gostovanj med našim gledališčem ter šentjakobskim gledališčem iz Ljubljane ter Prešernovim gledališčem iz Kranja.

Naši gledališniki bodo gostovali tudi v okolici Jesenic. V občini bodo gostovali na Hrušici in v Žirovnici, ker je samo v teh dveh krajih zaradi odrov to tehnično možno. Predvidena pa so tudi gostovanja s skupno 12 predstavami v Radovljici, na Bledu in v Kropi. Pri financiranju teh gostovanj bo pomagal sklad za kulturo SRS, kar velja tudi za gostovanje ljubljanske Drame in ostalih gledališč na Jesenicah.

Skupno lahko računamo, da bo gledališče »Tone Čufar« izvedlo v letošnji sezoni okoli 120 predstav. Od tega jih bomo na Jesenicah skupaj z gostovanji drugih gledaliških hiš lahko videli približno 100. Vsekakor spoštovanja vredne številke, posebno če računamo, da bo obisk tudi v prihodnje takšen kot je bil do zdaj.

Iz te kratke analize sedanje situacije na področju jeseniške gledališke dejavnosti lahko zaključimo, da imamo ljudi, ki radi igrajo in imamo tudi precej tistih, ki v gledališče radi hodijo. In če jih imamo — dokazi so tu — potem je treba enim in drugim dati možnost, da lahko to delajo. Izgleda, da je pot, ki jo je sedaj ubralo gledališče »Tone Čufar«, takšna, ki odgovarja gledalcem in igralcem. Zato bo treba po tej poti hoditi tudi v prihodnje in jo po možnosti napraviti še lepšo ter bolj privlačno!

K.

Največ abonentov gledališča »Tone Čufar« je iz našega kolektiva

Vsem – hvala za sodelovanje

Ob zaključku leta 1966 smo dolžni najlepše se zahvaliti vsem, ki so karkoli prispevali k obogatitvi muzejske zbirke – od delka za delavsko gibanje in NOB pri Tehniškem muzeju železarne Jesenice.

Mnogi darovalci so se odškodnini odrekli; tem smo se dolžni še prav posebno zahvaliti, ostalim pa smo dali dejansko samo simbolično odškodnino. Vzrok za to je pač v tem, da so dotacije, ki dotekajo v muzej, zelo skromne.

Darovalcev je bilo tudi letos zelo veliko.

Tako so dali zgodovinsko-dokumentarno gradivo naslednje tovarišice in tovariši:

Cena Ambrožič, Jesenice, Vika Ambrožič, Hrušica, Ivan Arih, Kranjska gora, Ela Benedičič, Jesenice, Jože Boškin, Jesenice, Tone Brezovar, Jesenice, Srečko Čelesnik, Javornik, Andrej Čopi, Bovec, Albin Dobnikar, Dovje-Mojstrana, Ivan Dolžan, Mojstrana, Ana Gasar, Jesenice, Ivana Koren, Jesenice, Ivana Kocjančič, Jesenice, Jože Klinar, Planina pod Golico, Jože Kersnik, Blejska Dobrava, Slavko Humerca, Javornik, Stana Komic, Jesenice, Janez Kos-Sergej, Blejska Dobrava, Maks Kodrič, Jesenice, Jože Kramar, Podkoren, Valentin Krivec, Koroška Bela, Peter Kvas, Jesenice, Polonca Lepin, Javornik, Aleksander Ložič, Franc Malej-Suljo, Jesenice, Vinko Makuc, Hrušica, pok. Marija Mencinger, Javornik, pokojni Rudolf Markelj, Jesenice, Andrej Morič, Jesenice, Ivan Noč, Javorniški rovt, Gregor Novak, Jesenice, Andrej Pleš, Jesenice, Rezka Prešeren, Jesenice, Drago Poženel, Jesenice, Milan Polak, Jesenice, Marica Rozman, Javornik, Jernej Rožič, Rateče-Planica, Marija

Rostohar, Jesenice, Egon Remic, Kranj, pok. Franc Ravnik, Jesenice, Jože Rozman, Jesenice, Anton Svetlin, Jesenice, Ela Sivec, Jesenice, Tonček Svetina, Koroška Bela, Jože Smolej, Koroška Bela, Jože Stražisar, Jesenice, Franc Škrlj, Jesenice, Drago Škoda, Jesenice, Srečko Šorli, Blejska Dobrava, Janko Šranc, Jesenice, Alojz Šavnik, Jesenice, Ana Tičar, Jesenice, Stane Tušar, Jesenice, Ivan Trpin, Tolmin, Pavla Vilman, Jesenice, Ivan Vovk, Jesenice, Vida Zupan, Žirovnica, Janez Zupan, Žirovnica, Mirko Zupan, Jesenice.

Poleg navedenih so odstopile zgodovinsko dokumentarno gradivo še sledeče organizacije:

Združenje borcev NOV občine Jesenice, Občinski odbor

SZDL Jesenice, Občinski sindikalni svet Jesenice, Gasilska četa železarne Jesenice, Osnovna šola »Tone Čufar« Jesenice, Železarna Jesenice, Hokejski klub Jesenice, Osnovna šola v Žirovnici, Kurilniška podružnica Jesenice, sekcija za vleko, Ljubljana, Vodstvo Železniške postaje Jesenice, Delavska univerza Jesenice.

Prepričani smo, da s tem še ni izčrpana zakladnica raznih zgodovinsko važnih dokumentov, fotografij in eksponatov, ki se hranijo, ali leže nekeje zametani. Prav bi bilo, da jih ohranimo kot dokaz požrtvovalnega dela in ustvarjanja v naši preteklosti, ki je bila zelo pestra in bogata. Vsak, tudi najmanjši prispevek, bo le obogatil našo muzejsko zbirko in zgodovino železarskih Jesenic.

Vsem darovalcem še enkrat iskrena hvala.

Uprava
Tehniškega muzeja
Železarne Jesenice

Pogrešali smo borce in aktiviste NOV

V preteklem tednu smo po vsej naši domovini na zelo slovesen način praznovali 25-letnico obstoja naše armade. Menda ni bilo večjega kraja v državi, da ne bi organizirali koncerta, akademije in da ne bi čestitali borcem ter aktivistom, ki so se pred dvajsetimi leti tako odločno in neustrašno borili za osvoboditev domovine.

Tudi na Javorniku smo imeli akademijo v počastitev dneva JLA. Kakor prejšnja leta je tudi letos pripravilo program telesnovzgojno društvo Partizan, ki je obsegal pet točk. Najprej je spregovoril predsednik krajevnega odbora SZDL Jaka Svetina in v svojem govoru poudaril vlogo, ki jo je imela JLA v borbi proti okupatorju in po osvoboditvi.

Dvorana osnovne šole, ki sprejme okrog 300 ljudi, bi

morala biti po našem mnenju ta večer polna. Žal pa se je zbralo v dvorani le nekaj najmlajših in njihovih staršev, ki so jih po akademiji spremljali spet na svoje domove. V sredo, 21. decembra zvečer, smo bili prijetno presenečeni zaradi uspelega programa mladih telovadcev, neprijetno pa zaradi izredno slabega odnosa prebivalcev Javornika in Koroške Bele do tako pomembne prireditve. Mladi gledalci so upravi-

čeno pričakovali, da bodo v dvorani videli nekdanje partizane v partizanskih uniformah s pripetimi odlikovanji. Kaj takega se ne vidi vsak dan, ampak enkrat v letu, to je na predvečer dneva JLA. Otroci, ki so bili rojeni šele po osvoboditvi, si prave partizane težko predstavljajo, zato ni čudno, če so jih tako težko, ali vendar zaman pričakovali.

Sporno vprašanje je bilo v tem, kdo naj akademijo organizira in v dvorano osnovne šole povabi nekdanje partizane in aktiviste ter čuvarje naših meja.

Pet ur pred začetkom proslave oziroma akademije še ni bilo znano, kdo bo govoril o vlogi in pomenu JLA in kdo bo čestital starim borcem in tudi današnjim pripadnikom JLA ob njihovem prazniku. Nekateri so trdili, da bi moral organizacijo akademije prevzeti tudi TVD Partizan Javornik, ki je bil tudi izvajalec programa. Drugi so spet menili, da bi morali svojo vlogo odigrati organizacija Zveze borcev in združenje rezervnih oficirjev in podoficirjev.

Že pred leti je bil izdelan poseben pravilnik oziroma statut, ki določa posamezna društva in organizacije, da pravočasno poskrbijo za izvedbo proslav ob praznikih. Toda v zadnjih letih so se razmere močno spremenile in verjetno bo treba omenjeni statut korigirati in ga prilagoditi današnjemu stanju. Zlasti moramo upoštevati, da imajo prebivalci na razpolago radijske in televizijske sprejemnike in se zato neradi odločijo za obisk akademije ali proslave ob pomembnih praznikih. Star slovenski pregovor pravi, da je po toči prepozno (nadaljevanje na 19. strani)

S seje nadzornega odbora strelske družine »Triglav« Javornik

Nadzorni odbor strelske družine »Triglav« z Javornika je na zadnji seji razpravljali o problematiki društva in nato poslal posebno pismo upravnemu odboru strelske družine »Triglav« Javornik, strelskemu odboru občine Jesenice in Zvezi za telesno kulturo na Jesenicah. Iz omenjenega pisma povzemamo nekaj misli.

Upravni odbor strelske družine na Javorniku je imel že 14. januarja 1966 konstituantno sejo. Posebno pozornost so posvetili izvolitvi novega upravnega odbora. Vsi predlagani kandidati so se strinjali z izvolitvijo in obljubili, da bodo aktivni pri nadaljnjem razvoju strelskega športa na Javorniku. Tudi člani družine so bili pripravljeni, da novozvoljenemu odboru pomagajo, zlasti še pri gradnji novega strelišča.

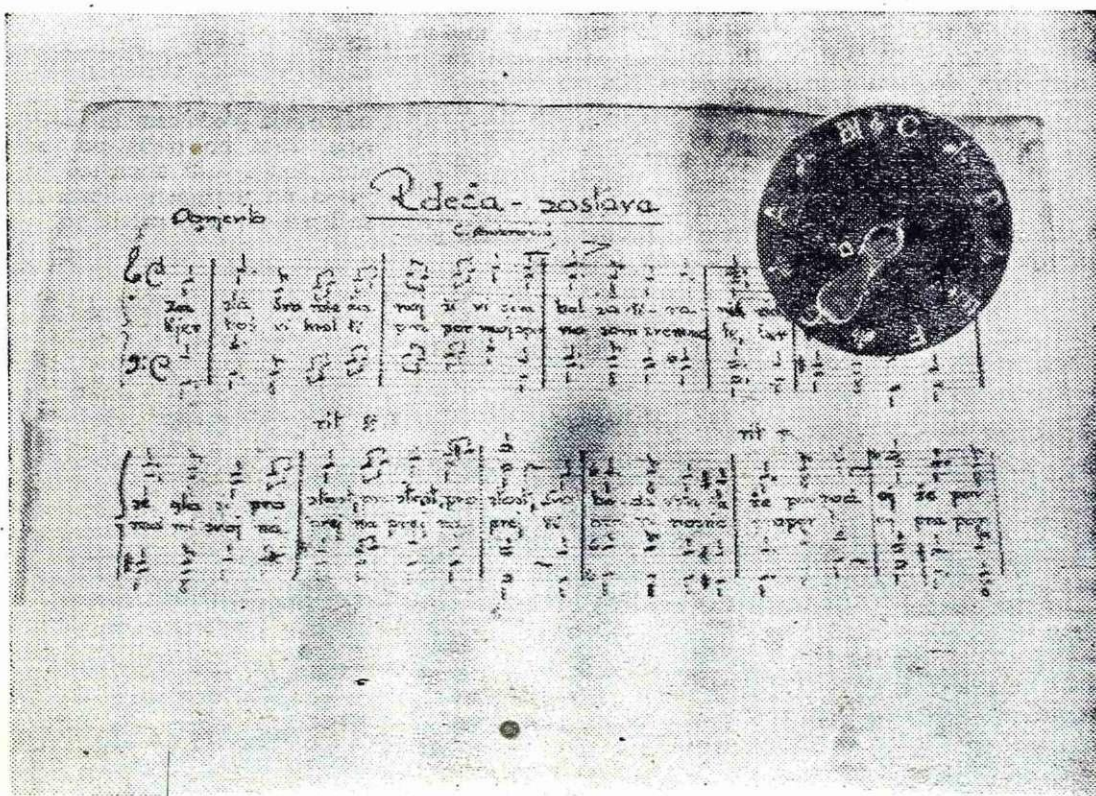
Na konstituantni seji so se dogovorili, da bodo nadaljevali z rednimi treningi, vpekljali dežurstvo ter organizirali vse potrebno v zvezi z

odkupom in prepisom zemljišča. Organizirati je bilo tudi treba prevoz gradbenega materiala za gradnjo strelskega doma (opeka, les). Opraviti je bilo treba še vrsto drugih del, vendar doslej drugih sklepov niso izpolnili, razen da so opravili vse formalnosti glede prepisa zemljišča, na katerem bo novo strelišče.

Strelska družina ima v svoji blagajni nekaj denarja in gradbenega materiala, tako da bi bil z nekoliko dobre volje in aktivnostjo upravnega odbora novi strelski dom že pod streho. Trije zelo aktivni člani so že v aprilu pripravili les, ki naj bi ga prepeljali od stare strelske lope na novo strelišče. Toda dalj niso prišli, ker ostali člani, ki so bili zadolženi, svoje naloge niso opravili, kakor je bilo dogovorjeno. Zaradi tega je tudi les od stare strelske lope, ki ga ni malo, še vedno izpostavljen vremenskim neprilikam in tudi tatvinam. Tudi opeko bi morali zavarovati. Gradbeni material ni zavarovan, je pa družbena lastnina, zato bi morali odgovorni imeti večjo skrb za njegovo ohranitev.

Nadzorni odbor meni, da zaradi neodgovornosti sedanjega upravnega odbora lahko pride do razpada strelske družine. V tem primeru bi bil v celoti odgovoren upravni odbor. Taka rešitev sicer ne bi bila najboljša, ker ima društvo vse ostale pogoje, da nadaljuje z delom ter dolgoletno tradicijo. Nadzorni odbor je posamezne člane upravnega odbora stalno opozarjal na aktivnost, vendar je vse ostalo pri starem. Nadzorni odbor ponovno opozarja upravni odbor strelske družine, da zavaruje gradbeni material in tako prepreči morebitno materialno škodo. Morda bi celo imenovali posebno komisijo in odvečni material prodali po primernih cenah. Pri tem bi morali upoštevati aktivnost članov strelske družine. Ob koncu pisma nadzorni odbor SD »Triglav« Javornik opozarja upravni odbor, da takoj organizira strelske treninge in poživijo delo v društvu. Tajniku UO je nadzorni odbor naročil, da na sejo UO vabi tudi zastopnike občinskega strelskega odbora in občinske zveze za telesno kulturo.

O ukrepih, ki jih je podvzel UO strelske družine na Javorniku na osnovi pisma nadzornega odbora ter o nadaljnjem delu strelske družine »Triglav« bomo še poročali.

Piščalka pevovodja Franceta Mencingerja in skladba pevovodja Cc neta Ambrožiča – eksponata našega muzeja

JESENIŠKA KOMUNA in njeni problemi

Zadnja letošnja seja občinske skupščine

V torek so se odborniki obeh zborov jeseniške občinske skupščine zbrali zadnjič v letu 1966 na svojo 20. skupno sejo. Na dnevnem redu so imeli več točk, ki jih je bilo treba rešiti še pred nastopom novega leta.

V septembru letošnjega leta je sprejela občinska skupščina rebalans proračuna, ki je bil zaradi nižjih dohodkov kot so bili predvideni znižan od 14,470 milijonov N din na 12,264 N din. Ker se je stanje na področju dohodkov, ki se natekajo v občinski proračun proti pričakovanju v zadnjih mesecih nekoliko popravilo je bil na tej seji na programu ponovno rebalans proračuna. Tokrat je za razliko od zadnjice predvideval zvišanje in ne znižanje. Tako obsega dokončno letošnji proračun naše občine 13,158 milijonov N din dohodkov in izdatkov.

Na dnevnem redu zadnje seje je bil tudi predlog za določitev sredstev, ki so potrebna za kritje razlik med ekonomsko in tisto stanarino, ki jo sedaj dejansko plačujemo. Znano je, da bomo polno ekonomsko stanarino plačevali šele v letu 1970. Do takrat, pa se bo vsako leto od lanskega leta naprej postopno povišala za 25%. Tako bomo s 1. januarjem 1967 plačevali stanarino, ki je za 25% višja kot tista v letu 1966. Razliko med stanarino, ki jo plačujemo in ekonomsko stanarino pa je treba kriti iz dela prispevka 4% bruto osebnih dohodkov, ki jo odvajajo gospodarske organizacije za stanovanjsko izgradnjo. Na tej seji je skupščina sprejela sklep za odvajanje potrebnega odstotka iz prispevka za stanovanjsko izgradnjo, ki bo kril razliko med ekonomsko in dejansko stanarino v letu 1967. Pri tem je bilo potrebno ta odstotek še nekoliko zvišati,

da bo pokrila tudi manjko 352.000 N din, ki je nastal pri tej subvenciji za stanarino v letošnjem letu zaradi določenega nerealnega planiranja pri oceni potrebnih sredstev.

Končno je sprejela skupščina tudi nekatere spremembe odloka o prispevku za uporabo mestnega zemljišča. Odlok je ostal v svojem bistvu isti ker zajema samo gospodarske organizacije in in ne tudi ostale občane. Vzrok za to, da ni bila predlagana sprememba odloka v takšnem smislu, da bi zajela tudi ostale korisnike komunalnih uslug in ne samo gospodarske organizacije je bil močan odpor, ki so ga poka-

zali občani na predhodnih zborih volivcev. Kako se bo ta zadeva razpletla v letu 1967 bomo videli. Najbrž pa, kot je povedal na skupščini predstavnik uprave tov. Frančeskin drugače ne bo šlo, kot da bomo vsi pričeli plačevati ta prispevek če bomo hoteli imeti komunalne naprave urejene in vzdrževane. Pri tem pa bo treba tudi občanom, če bodo plačevali ta prispevek naliti čistega vina in jim točno razložiti ter prikazati v kakšne namene bodo ozroma so bila ta sredstva uporabljena. Če bomo to vedeli bomo najbrž tudi z lažjim srcem odrekli ta denar v občinsko blagajno!

K.

Na zboru volivcev našega teurna smo veliko govorili o prispevku za uporabo mestnega zemljišča. Poročevalec občinske skupščine je dejal: »Če bomo hoteli, da bo ulica razsvetljena, pomešana in zakrpana, bomo morali za to vsaj nekaj prispevati! Na občini zato denarja ni!« Tovarš, ki je ob razpravi o urejanju komunalnih vprašanj, kar je bilo na vrsti v prejšnji točki, zahteval zavarovanje obrežja, dobro razsvetlavo, koše za smeti, je tudi ob tem vstal in s poudarjenim glasom skandiral: »Nič ne dam! Na občini je blagajna kot vreča bre zrna. Nekaj bi prispeval, če bi denar koristno uporabili. Tako pa, kar letos naredimo, drugo leto porušimo. Samo pogledjmo na tržnico. Asfaltirali smo jo tako, da nam ob deževju vsa voda odteka in teče po sredini ceste. Spomladi smo kupili in nasadili lepoto grmičevje

okrog spomenika padlim borcem, sedaj pa pred kratkim urejeni prostor spet prekopavajo in so ga namenili za novo gradbišče. Tudi okrog stanovanjskih blokov smo uredili zelenice, sedaj pa so jih preorali z buldožerjem, ker baje niso bile takšne, kot jih predvideva urbanistični načrt. Ne dam nič, pa pika!« Vsi so mu ploskali. Občinski poročevalec na vse to ni ničesar povedal. Na vrsti je bil že naslednji diskutant, ki je krepko poudaril: »Veliko milijonov je že splavalo po vodi! Vse leto so se trudili, da bi zavarovali savsko obrežje, toda novembrsko deževje je vse tisto, kar so napravili, odneslo, ker betona niso položili na zdrave temelje. In sedaj naj bi zopet zbirali odplavljene milijone.« Spet so mu ploskali.

Tovariš z občine je spoznal, da je sam proti polni dvorani. Tudi zanj bi bilo nerodno,

Novoletni turnir srednjih šol v košarki v Kranju

V soboto je bil v Kranju novoletni turnir srednjih šol v košarki. Šest srednješolskih reprezentanc, in sicer iz Škofje Loke, »Save«, »Iskre«, gimnazije Kranj in Jesenice ter tekstilne šole, se je pomerilo med seboj v telovadnici srednje tekstilne šole. Naši igralci niso imeli sreče, saj so srečanje z moštvom »Save« (33:44), kakor tudi z gimnazijo iz Škofje Loke (31:32) izgubili. Prvo moštvo turnirja je dobilo pokal, drugo in tretje pa plakete.

Tekmovanje je bilo še kar dobro organizirano, le sodniki so bili precej pristranski. Omenim naj še to, da se je pri naših odlikoval Franco, ki je dosegel tudi največ košev za naše moštvo in pa to, da niso pustili igrati Vauhnikarja z izgovorom, da ni dijak naše gimnazije, čeprav je in bo delal izpite čez zad-

nje šolsko leto. Če bi Vauhnik igral, bi se naši košarkarji sigurno bolje odrezali, saj je Vauhnik eden perspektivnih košarkarjev KK Jesenice.

Milan Ravnik

Važno obvestilo

S 1. januarjem 1967 bo odprt nov glavni vhod v železarno. Obveščamo vse sodelavce, da bo s tem dnem zaradi tega zaprt vhod v železarno pri cevalni in seveda sedanji glavni vhod. Prosimo, da to obvestilo upoštevate. Torej s 1. januarjem v železarno skozi novi glavni vhod.

Mnenja so deljena

če bi vztrajal pri prvotnem stališču. Zato je ubral drugačne strune. »Popolnoma se strinjam z vami,« je nadaljeval, »zelo me veseli, da tako odkrito govorite. Ni prav, da je prišlo do tako velike škode! Sicer pa vas je danes, čeprav vas je veliko, še vedno premalo, da bi lahko dokončno povedali besedo o prispevku. Tudi če bi bil prispevek že uveljavljen, na vašem terenu ne bi smeli plačevati več kot 300 dinarjev na mesec, ker v tem delu živijo upokoenci, ki imajo majhne pokojnine in bi bilo zelo nespametno, da bi jih obremenjevali.« Še več podobnih besed je povedal v korist občanom. Ko je končal z razpravo, so mu ploskali dalj časa kot predgovornikoma, ki

sta bila proti prispevku. Ker volivci niso imeli drugih predlogov, je predsednik situacijo rešil tako, da je za uvedbo prispevka predlagal referendum. Sprejeli so sklep in ga zapisali v zapisnik.

Na zboru volivcev je vsak storil svojo dolžnost. Volivci so povedali svoje težave, tovariš z občine pa je najprej držal z občino, nato pa še z volivci. Toda kako bo potem, če na referendumu ne bi dobili večine? Bomo ostali brez luči? Ali bodo luknje na cestah še bolj globoke? Kdo bo pobiral papirčke na cesti? O vsem tem bodo torej odločali na referendumu, ki ga bodo izvedli na osnovi razprave in sklepa zbora volivcev.

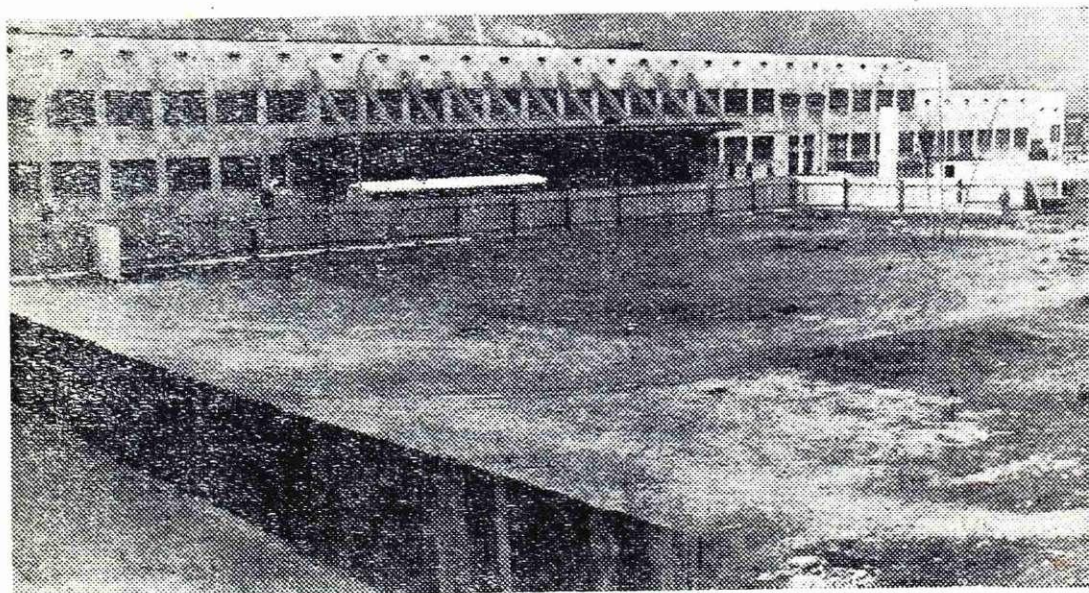
B

OBVESTILO!

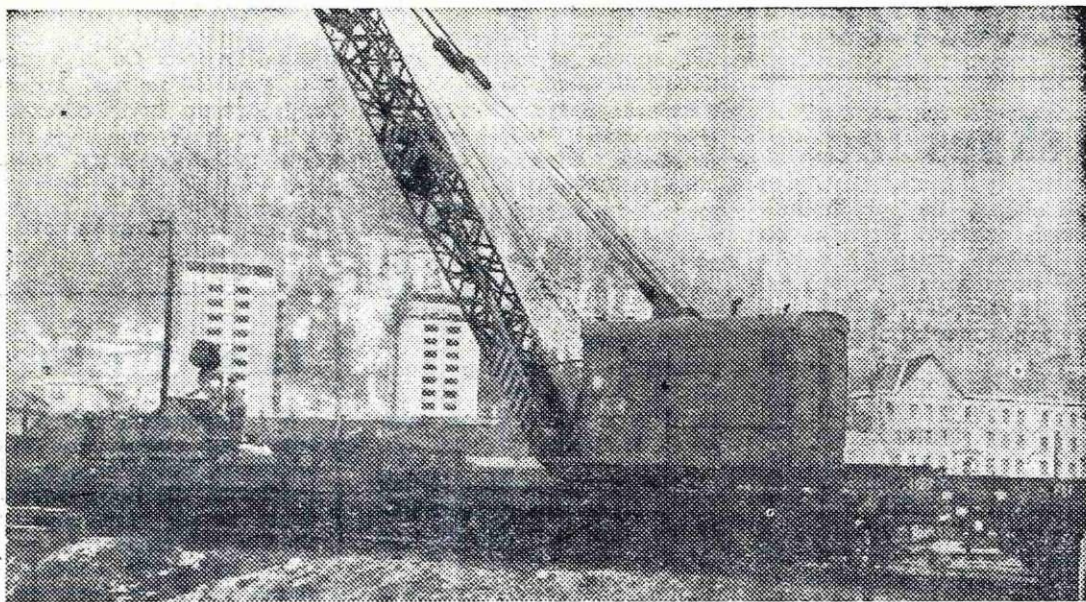
Zdravstveni dom Jesenice obvešča, da bo oddelek za fizioterapijo posloval v januarju v ponedeljkih, sredah, petkih in sobotah od 8 do 15. ure; v torkih in četrkih od 12. do 19. ure.

Dopisnikom tečaja za varnost pri delu

Vse dopisnike tečaja za varnost pri delu, ki do danes še niso oddali nalog, obveščamo, da jih morajo oddati tov. Petru Sitarju — ŽIC in sicer 1., 2., 3. in 4. nalogo najpozneje do 7. januarja 1967. Ker bi morali do 10. decembra 1966 vsi oddati že 4. nalogo, bo moral vsak, ki bo zamudil sedaj na novo postavljeni rok, na svoje stroške poslati nalogo korektorju. Če ne želite imeti sitnosti, bodite točni in upoštevajte določene roke za oddajanje nalog.

Poleti so prostor lepo uredili, sedaj pa prav tam pripravljajo novo veliko gradbišče

•Z gradbišča nove aglomeracije

Poraba starega železa v LD konvertorjih narašča

Še do nedavnega je bila slabost LD kisikovih konverterjev ta, da je bila količina starega železa v vložku precej omejena. Pod določenimi najbolj ugodnimi pogoji je bilo možno doseči največjo količino starega železa v skupnem vložku do 30%. S takšno omejitvijo starega železa v vložku je bila tudi sposobnost LD konvertorjev, da se prilagajajo stanju na tržišču, z ozirom na razpoložljive količine cenenejšega starega železa, seveda precej majhna. Zato ni bilo mogoče izkoriščati, v primeru znatnega pada cen staremu železu, večje količine te železarske surovine v vložku za LD konvertorje.

Te pomanjkljivosti so se jeklarski strokovnjaki za LD konvertorje dobro zavedali in so vložili mnogo truda in denarja v razvojno dejavnost,

katere namen je bil zagotoviti možnost za uporabo večjih količin starega železa v vložku teh konvertorjev. Prvi razvoj je šel v smer dodatne kurjave z mazutom, vendar do danes ni pokazal pravega uspeha. Vzrokov za to je bilo več. Predvsem komplicitnost same naprave, povečani obratovalni stroški in težave z vzdržnostjo obzidave. Zato še do danes ne poznamo LD jeklarne, ki bi v industrijskem merilu uporabljala dodatno kurjavo kot normalen in reden način obratovanja.

V severnoameriški železarni Pittsburgh Steel Co. so 2. maja leta 1965 pričeli s poskusi v industrijskem merilu, katerih namen je bil povečati količino starega železa v vložku 200 tonskih LD konvertorjev. V času več mesecev so proizvedli več kot

500 šaržev, v katerih so uporabili v vložku od 37,5% na začetku do 51% starega železa v letošnjem aprilu. Računajo, da bo možno dvigniti količino starega železa celo na 70%.

Kot sredstvo, ki je omogočilo takšno povečanje starega železa v vložku, so uporabili kalcijev karbid. Ta je z zgrevanjem ogljika, ki ga ima v svoji kemični sestavi, omogočil tvorjenje dodatne toplote, ki je za povečanje hladnega vložka potrebna. Na podlagi praktičnih rezultatov teh poskusnih šaržev so ugotovili, da je potrebno za taljenje 7 kg dodatnega starega železa 1 kg kalcijevega karbida. Ugotovili so tudi podaljšanje časa pihanja pri teh konvertorjih za 2,5 minute, kar pomeni 12% povečanja celotnega časa pihanja, ali za 4% podaljšanje šarže. Ta čas je v primerjavi z drugimi postopki, ki omogočajo povečanje starega železa v vložku, minimalen.

Analizirali so tudi ekonomsko stran tega postopka in ugotovili, da ima pri tem odločilen vpliv cena starega železa. Čim nižja je, tem bolj ugoden je tudi ekonomski učinek uporabe kalcijevega karbida in s tem povečanje starega železa v vložku. Brez dvoma pa je največja prednost tega postopka ta, da bodo postali z razširitvijo in uveljavitvijo njegove uporabe LD konvertorji veliko bolj prilagodljivi trenutnemu stanju z ozirom na razpoložljive količine in ceno starega železa ter raztaljenega grodlja.

Ta najnovejši razvoj tehnologije LD konvertorjev nam ponovno dokazuje, da obstajajo in bodo še obstajale vedno nove možnosti za izpopolnitev tega postopka in njegove prilagoditve odgovarjajočemu stanju.

K.

ŽELEZARSKI GLOBUS

JAPONSKA — Podružnica »Concasta« v ZDA gradi za japonsko železarno »Yamato Steel Works Co.« novo napravo za kontinuirano vlivanje brame tipa »S«. Naprava bo vlivala brame dimenzij 800x150x1550x250 mm. Pričela bo obratovati leta 1967.

KANADA — Kanadska rudarska družba »Carol Pellet Co.« je naročila pri podjetju »Dravo Corp.« v ZDA novo napravo za peletiziranje železne rude. Naprava bo imela letno proizvodno zmogljivost 4 milijone peletov ter bodo za njeno gradnjo porabili 15 milijonov dolarjev.

NIZOZEMSKA — Nizozemska železarna v Ijmuidenu je naročila pri zahodnonemškem podjetju »Sack« v Düsseldorfu do zdaj največjo univerzalno bramsko valjarsko progo na svetu. Na njej bodo valjali brame težke do 45 ton. Njena letna zmogljivost bo 6 milijonov ton. Proga bo opremljena z vodoravnimi valji, ki bodo imeli 1350 mm premera in z navpičnimi, ki bodo imeli premer 12220 mm. Vodoravni valji bodo imeli pogonski motor z močjo 14.000 KM in navpični 5.500 KM. Za rezanje izvaljanih poizdelkov bodo uporabljali mehanske škarje, ki bodo lahko razvile 4.500 ton rezalne moči.

PERU — Japonska železarska družba »Nippon Kokan K. K.« je sklenila s perujsko rudarsko družbo »Marcona Corp.« pogodbo, na podlagi katere bo japonska družba financirala gradnjo nakladalnih naprav za železno rudo v pristanišču San Nicolas. Imele bodo zmogljivost 2.000 ton rude na uro. Njihova izgradnja bo veljala 2,5 milijona dolarjev. Ta perujska družba dobavlja letno okoli 5 milijonov ton železne rude na Japonsko.

ZAHODNA NEMČIJA — V neki zahodnonemški livarni so odlili največji valj v Evropi. Obdelan tehta 120 ton, medtem ko je bila odlita teža 200 ton. Uporabili ga bodo v valjarni debele pločevine s premerom valjev 4,5 m v eni izmed železarn koncerna August Thyssen.

ZDA — Severnoameriško združenje za železno rudo (American Iron Cre Association) navaja podatke o stanju na področju svetovne proizvodnje peletov. Po teh podatkih je bila v januarju 1966 proizvodna zmogljivost vseh naprav za proizvodnjo peletov na svetu okoli 56 milijonov ton letno. Istočasno gradijo po vsem svetu nove naprave z letno proizvodno zmogljivostjo okoli 22 milijonov ton. Tako bodo v bližnji prihodnosti lahko vse na-

prave na svetu proizvajale letno skoraj 80 milijonov ton peletov.

AVSTRALIJA — Avstralska železarska družba »Broken Hill Pty.« gradi novo kisikovo jeklaro z dvema 50 tonskima LD konvertorjema. Konvertorja je dobavila japonska družba »Yamato Iron & Steel Co.« in jih že montirajo. Zanimivo je, da sta to prva LD konvertorja, ki jih je dobavilo to japonsko podjetje inozemskemu naročniku.

INDIJA — Indijska železarska družba »Indian Iron and Steel Co.« je dobila pri Mednarodni banki 30 milijonov posojila. Ta finančna sredstva bo uporabila za nadaljnjo izgradnjo svoje železarne in povečanje njene proizvodne zmogljivosti na milijon ton v letu 1970.

Na luni ni koristnih mineralov

V zadnjih letih postaja vedno bolj aktualno vprašanje, kdaj bo uspelo prispeti prvemu človeku na lunino površino. Uspehi Sovjetske zveze in ZDA na področju vesoljskih poletov dajejo slutiti, da ta čas ni več daleč. Istočasno s približevanjem tega velikega dogodka v zgodovini človeštva si postavljamo tudi zanimivo vprašanje, ali so na luni minerali, ki bi jih lahko koristno uporabili.

Na to vprašanje so poskušali odgovoriti že številni znanstveniki, ki so proučevali sestav lune skorje. Zaradi izredno redkega ozračja je znano, da na luni ni vode. Če ni vode, potem tudi ni sedimentnih usedlin, ki so na zemlji glavno področje koristnih mineralov.

Lunino površino pokriva porozno skalovje, ki je po vsej verjetnosti sestavljeno v glavnem iz silikatov. Na njej ni nahajališč premoga ali nafte. Vendar če bi ta goriva ali drugi koristni minerali na luni tudi obstajali, je le malo verjetno, da bi jih lahko uspešno in ekonomsko izkoriščali. Težko bi namreč oskrbeli rudnik na luni z vodo in napravami, ki bi bile sposobne obratovati v vakuumu pri temperaturi, ki bi se spreminjala od -175 stopinj Celzija ponoči do +100 stopinj Celzija podnevi.

Iz vseh teh razlogov lahko sledi zaključek, da rudarstvo na luni najbrž ne bi bilo dobičkanosno!

Japonsko ladjevje za prevoz železne rude

Vedno večje naraščanje uvoza kvalitetne železne rude iz različnih prekomorskih dežel v japonske železarne zahteva vedno več ladijskega prostora. V ta namen uporabljajo velike ladje, ki so grajene posebej za prevoz železne rude in imajo veliko nosilnost. Razdalje prevozov postajajo vedno večje. V letu 1965 je bila povprečna razdalja za prevažanje železne rude na Japonsko okoli 9.000 kilometrov. Dane plujejo po svetovnih morjih japonske ladje za prevažanje železne rude od katerih ima 60% nosilnost 50.000 ton ali več. Ladje za prevoz železne rude z nosilnostjo manj kot 30.000 ton japonske železarske družbe sploh ne naročajo več. Vzrok je v velikih razdaljah in pa pocenitvi prevoza, kajti prevozni stroški za železno rudo imajo

precejšen vpliv na ceno grodlja in s tem na končno ceno železarskih izdelkov.

Peleti iz prahu LD konvertorja

V železarni japonske železarske družbe »Fuji Steel Co.« so razvili postopek za proizvodnjo peletov iz prahu, ki nastane pri postopku v LD konvertorju. V poskusni napravi za peletiziranje so proizvedli pelete, ki so vsebovali okoli 60% železa. Ugotovili so, da lahko te pelete uspešno uporabijo v mešanici za proizvodnjo sintra.

Poskusna proizvodnja je pokazala tako dobre rezultate, da so napravo povečali, tako, da lahko dosežejo mesečno proizvodnjo 1000 ton teh peletov. Istočasno so se pričele tudi druge japonske železarne zanimati za gradnjo takšne naprave.

Slávje Jeseničanov

Bohinjski športni delavci so v nedeljo priredili tekmovalno smučarskih etkačev za Godčev memorial. Ker v Bohinjski Bistrici ni bilo dovolj snega, so trasirali proge na Gorjušah. Največ uspeha so poželi tekmovalci SK Jesenice pred ravninskih Fužinarjem, ki je osvojil letos prvič razpisani pokal za ženske ekipe. Jeseničani so tako osvojili prehodni spominski pokal Tomaža Godca v dokaj hudi konkurenci, saj se je zbralo v Bohinju več kot sto tekmovalcev in tekmovalk. Tekmovanje je precej motil snežni metej in so bile razmere za tekmovalce dokaj neugodne. Med člani so se zbrali na startu vsi najboljši, razen Bavčeta in Seljaka, ki sta na Švedskem.

Prepričljivo je zmagal Račecan Alojz Kerštajn, kateremu sta se najbolj približala Karpač (Fužinar) in Mlinar z Jesenic. Pri članicah je bila najboljša Lidija Pšenica, pri mladinkah pa Podlipnikova iz Bohinja, pri starejših mladincih Kalan iz Gorij in pri mlajših mladincih Štimac iz Delnice.

Klju btežavam pri pripravah so prireditelji dobro organizirali to 11. reprizo tekmovalnega moških ekip za Godčev memorial. Posebno je

treba pohvaliti med tekmovalci Kerštajn, ki je tekkel dobro tako na vzponih kot na ravnini. Nekoliko je morda razočaral Janko Kobentar, ki je po dobrih osmih kilometrih odstopil, ker ni imel dovolj kondicije. Na letošnjo sezono se namreč ni pripravil, oziroma se ni mogel pripravljati zaradi tega, ker je postal privatni prevoznik.

REZULTATI:
Člani 10 km: 1. Kerštajn, Jesenice, 37:41, 2. Krpač, Fužinar, 38:01, 3. Mlinar, Jesenice, 39:44.

Članice 5 km: 1. Pšenica, Jesenice, 22:03, 2. Grilc, Lovrenc, 22:47, 3. Pliberšek, Lovrenc, 22:48.

Starejši mladinci 5 km: 1. Kalan, Gorje, 19:44, 2. Premože, JLA, 19:47, 3. Pintar, Jesenice, 19:55.

Mlajši mladinci 3 km: 1. Štimac, Delnice, 14:30, 2. Zupan, Gorje, 14:35, 3. Huvna, Orosavlje, 14:36.

Mladinke 3 km, 1. Podlipnik, Bohinj, 10:00, 2. Šmid, Jesenice, 19:15, 3. Klemenc, Jesenice, 19:20.

-jn

HOKEJ NA LEDU

Jesenice: izseljenci 11:2

V nedeljo zvečer je bila na drsališču pod Mežakljo hokejska tekma med Jesenicami in kanadskimi izseljenci. Srečanje, ki sta ga pred okoli 600 gledalci vodila Čebulj iz Radovljice in Benedičič z Jesenic, so odločili v svojo korist Jeseničani z rezultatom 11:2 (6:1, 2:1, 3:0).

Strelec za Jesenice: Felc 3, R. Hiti 2, Smolej 2, Mlakar 2, Razinger 1 in Beravs 1.

Za goste je bil obakrat uspešen Jakopin.

Jeseničani so proti jugoslovanskim izseljencem v Kanadi nastopili precej okrnjeni. V moštvo so manjkali Franc Smolej, Ravnik in Ivo Jan, ki so v disciplinskem postopku zaradi odpovedi

sodelovanja v državni reprezentanci. Manjkal je tudi Tišler, ki je bil v Zagrebu.

Že takoj na začetku smo videli, da domačini ne bodo imeli težkega dela z nasprotniki, kljub temu da so bili pravi orjaki. Povedli so domačini, toda kmalu za tem so gostje izenačili. Igra je postala vse bolj živahna, toda ne toliko hokejska. Gostje so se največ branili, njihovi napadi so bili vse bolj porredki, toda zato bolj ostri. Proti koncu je postala igra prav po kanadsko trda in ostra, toda domačini so kljub temu še trikrat zatresli mrežo nasprotnika.

Maloštevilni gledalci so zadovoljni zapuščali ledeni stadion. Izid pa bi bil lahko z nekoliko več sreče še bolj ugoden za domačine.

P. K.

ZA ŠALO: DRAMA V DELIKATESI PRI MORIČU

Kupec, ki je vstopil v trgovino, je vprašal, koliko stane »dedek Mraz«.

I. prodajalka: 541 dinarjev.

II. prodajalka: Ne, 641 dinarjev.

Ko je vstopil tretji prodajalec in ko je kupec ponovil vprašanje:

III. prodajalec: 1200 dinarjev.

Ostali kupci so to komentirali z glasnim krohotanjem in zadovoljni zapuščali trgovino. Nekateri pa so čakali četrtega prodajalca, da bi se drama nadaljevala.

Jeseničani najboljši

Črni vrh je bil v nedeljo prizorišče borb najboljših jugoslovanskih alpskih smučarjev v veleslalomu. Na 1750 m dolgi progi s 380 m višinske razlike in 44 vratci so se pomerili člani, mlajši člani, mladinci, mladinke in mlajši mladinci, na nekoliko krajši progi pa mlajše mladinke. Odlično je kljub pomanjkanju snega postavil progo domačin Jože Klinar.

Pri članih je bil najhitrejši Andrej Klinar pred Mirkom Klinarjem in Lakoto. Pri mlajših članih pa je bil prvi Gašperšič pred Ponikvarjem. Torej popoln uspeh Jeseničanov.

Pri članicah Ankeletova ni imela prave konkurence in je z lahkoto zmagala pred Ljubljankom Magušarjevo in Jeseničanko Kleindienstovo. Najhitrejši pri starejših mladincih je bil Mariborčan Gazvoda pred Ljubljankom Kavčičem in Židonom iz Kranjske gore, pri mlajših mladincih pa Plantau — Branik. Starejše mladinke so bile le tri. Zmagala je Nišavičeva iz Beograda pred Kurnikovo iz Tržiča in Jeseničanko Smolejevo.

Pri mlajših mladinkah pa sta dosegli enak čas Kramarjeva iz Tržiča in Kranjsko-gorčanka Gazvoda.

Prve so šle na progo članice. Ankeletova si je s sigurno vožnjo priborila 11 sekund prednosti. Draga Kleindienstova je precej zamudila v prvem delu proge, česar pozneje ni mogla več nadoknaditi. Startalo je 12 članic.

Uspeh naših športnikov v Ljubiji

Te dni so ljubijški rudarji hkrati z dnevom rudarjem Bosne in Hercegovine praznovali tudi 50-letnico obstoja rudnika železne rude Ljubija. Ker ima naša železarna z rudnikom Ljubija dobre poslovne odnose in sploh dobre stike, so povabili na to proslavo tudi naše športnike. V Ljubijo sta odpotovali ekipa namiznega tenisa in šahovska ekipa. Na tekmovalju so sodelovali še športniki iz Zenice, Prijedora, Siska in Ljubije.

Priznati je treba, da so nas naši športniki zelo uspešno zastopali. Šahisti so v zelo močni konkurenci brez poraza osvojili drugo mesto. Premagali so vse nasprotnike, razen prvouvrščene ekipe iz Prijedora, s katero so igrali neodločeno. Ekipa iz Prijedora si je prvo mesto zagotovila s pol točke boljšim rezultatom v ostalih dvobojih. Namiznoteniški igralci pa so premočno in brez poraza osvojili prvo mesto. Ijgubili so vsega le tri sete. Najboljši igralec je bil Vaso Stana, ki je vse igre odločil z 2:0 v svojo korist. Pri šahistih pa je bil najboljši naš Anton Krničar brez izgubljene igre. Bil je hkrati tudi najspešnejši šahist na turnirju.

Najhitrejši med člani, vsega jih je bilo 32, je bil Andrej Klinar, ki je startal četrto. Najdrznejši pa je bil vsekakor Jakopič, ki pa je bil diskvalificiran, ker je zgrešil vratca. Zelo dobro pa so se uvrstili nekateri veterani — oba Čopa, S. Klinar, Žmitek in Jamnik iz Kranja. Prvič so to pot nastopili mlajši člani, pri katerih sta se dobro odrezala domačina Gašperšič in Ponikvar.

Nedeljski veleslalom na Črnem vrhu je bil brez dvoma lep uspeh naših alpskih smučarjev. Žal so bili manj kot člani uspešni mlajši mladinci, kjer so prevladovali štajerci. To dokazuje, da raste v Mariboru nov smučarski vrh, ki bo, kot kaže, kmalu prevzel primat v slovenskem alpskem smučanju. Največ zaslug za tak uspeh imajo brez dvoma športni delavci Branika.

Organizacija tekmovalja ni bila najboljša. Pomanjkljivosti so se pokazale pri razglasitvi rezultatov, prav tako pa tudi na startu. Po končanem tekmovalju so na spodnji postaji žičnice pod Golico — Španov vrh razglasili rezultate. Zmagovalci so prejeli lične košarice, ki naj bi postale tradicionalno darilo tudi v prihodnje.

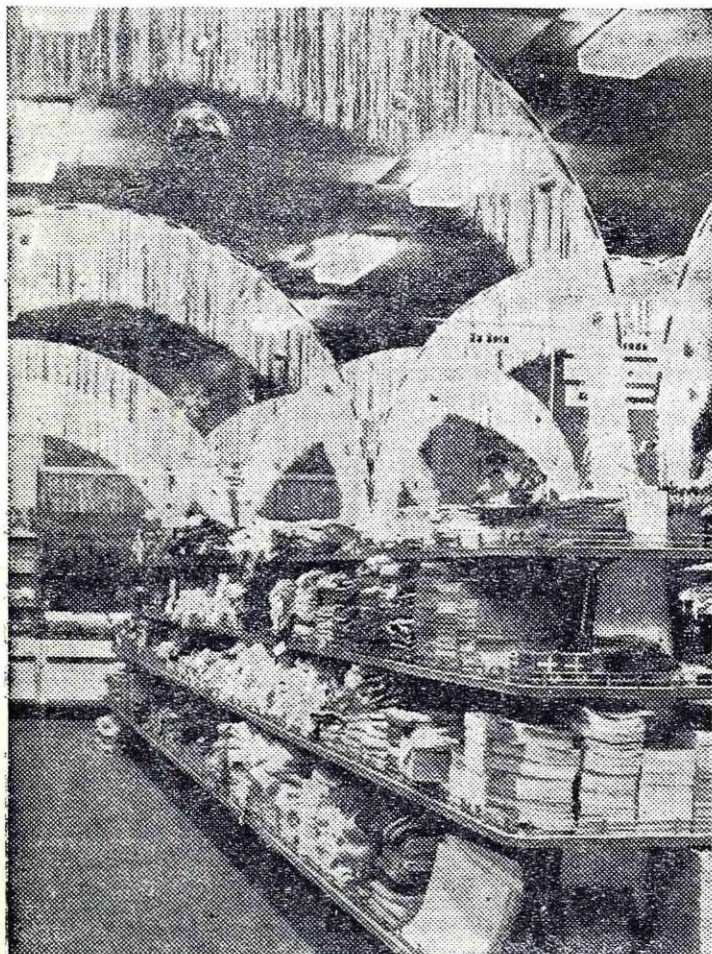
-nj

Pogrešali smo borce in aktiviste

(nadaljevanje s 16. strani)

zvoniti, vendar menimo, da opozorilo ni odveč, kajti drugo leto se ob praznovanju dneva JLA ne bi smelo ponoviti, da bodo gledalci odhajali razočarani s proslave, ker ni bila najbolje pripravljena in ker nekdanji borci ter aktivisti za tako pomembno prireditve niso pokazali potrebnega razumevanja. Ob ključku naj pripomnimo, da je proslava 25-letnice JLA tako pomembna, da bi morali na Javorniku tej pomembni obletnici posvetiti še več pozornosti kot jo predvideva že omenjeni statut. Za proslavo dneva JLA bi morali imenovati poseben odbor, ki bi moral pravočasno rešiti vrsto vprašanj in jih eno samo društvo ne more kljub najboljši volji. Upamo, da bomo drugo leto prisostvovali proslavi ob dnevu JLA in da bodo priprave speljane pravočasno, tako da nas ne bo sram.

Udeleženci akademije ob dnevu JLA na Javorniku

Bogato okrašena notranjost trgovine P-market na Jesenicah v zadnjih dneh starega leta

Kako smo silvestrovali pred 35 leti

Mnogi se še prav gotovo spominjajo, kako je bilo tiste dni v letu 1931, ko si je delavstvo KID po večmesečnih pogajanjih in razpravah priborilo kolektivno pogodbo, ki je vsaj donekle zavarovala plače. Nadejalo se je, da bo začasno mir in da bo še bolj okrepilo svoje vrste ter se pripravilo za nadaljnje izboljšanje položaja. Pripravljali so pogodbo o letnih dopustih in nov delovni red. Toda že 16. novembra so strokovne organizacije — podpisnice kolektivne pogodbe dobile dopis KID, da odpoveduje kolektivno pogodbo, ki je veljala komaj štirinajst dni. Vsem je bilo jasno, da se je začelo in da to še ni vse. Začela so se pogajanja in pregovori. SMRJ je sklicevalo seje in javne shode ter tolmačila, da se KID ne meni za to, če je imela milijonske dobičke, če je v letih po prvi svetovni vojni dvakrat ali trikrat revaloriziralo svoje podjetje in hoče izrabiti splošno gospodarsko krizo ter znižati delavske plače. Doseči je hotelo — KID namreč — naj se znižajo mezde delavcem in naj se zniža carina na uvožene surovine in zviša na konkurenčne izdelke. Kartel je naročil družbi, da v skrajnem primeru zagrozi delavcem z odpovedjo.

Na javnem shodu 4. decembra 1931 v delavskem domu so znova obravnavali vse to in izvolili deputacijo, ki je takoj odpotovala v Beograd, da bi posredovala pri vladi. Poslanci so se vrnili z obljubami in povedali, da tudi v vladi sedijo delničarji kartelov. »Boj bo trd in žilav, zanašamo se lahko le na lastno moč organizacij in enotnost delavcev!« so še izjavili. In zgodilo se je. V sredo, 9. decembra 1931, je bilo v obratih KID na Jesenicah, Javorniku in Blejski Dobravi razglašeno, da se obrati ustavijo. Odpoved je začela veljati 10. decembra in 24. decembra je bilo na cesti čez 2000 kovinarjev. V tovarni bi ostali samo tisti, ki so potrebni za čuvanje naprav. Kako bodo delavci in njihove družine živele brez zaslužka, to podjetje ni brigalo. Rafinirana in preračunana je bila ta odpoved. Rok odpovedi naj bi se iztekel dan pred božičem, ko so po vseh družinah še praznovali ta stari družinski praznik.

Delavstvo je silno ogorčeno sprejelo to odpoved. Meščansko časopisje je sicer priznalo, da so delavci resnično hudo prizadeti, obenem pa so jih pozivali, naj za vsako ceno chranijo mirno kri. Le delavsko časopisje je redno poročalo o borbi jeseniškega delavstva. 19. in 20. decembra je bila v delavskem domu pri Jeleni oblastna konferenca kovinarjev SMRJ iz vse Slovenije, na kateri so kritično premostrili položaj vseh

kovinarjev v državi, s posebnim ozirom na trenutno stanje na Jesenicah. Sklepi te konference so bili velika moralna opora vsem jeseniškim delavcem. Zaradi odhoda dotdanjega oblastnega tajnika v Beogradu so mene imenovali na to dolžnost prav na tej konferenci, vendar zaradi dela v jeseniški podružnici nove funkcije nisem nikdar opravljal.

Tik preden se je stekel odpovedni rok, je bila splošna odpoved sicer preklicana, vendar je železarna obratovala s skrajšanim delovnim časom. V žebljarni so delali samo po 4 ure na dan, v drugih obratih pa po 6. Malenkostno so znižali plače in 80 delavcev odpustili ter obljubili, da jih bodo odpustili v februarju še 200, če se razmere ne bodo izboljšale. To je bila torej cena za preklic splošne odpovedi.

V ta boj so krepko posegale tudi jeseniške žene. Sklicevale so shode in razgaljale ogabno igro kapitalistov. Na Silvestrovo smo se zbrali v delavskem domu. Ni bilo sproščenosti, kakor druga leta. Bilo je bolj podobno članskemu sestanku. Prijetno presenečenje pa so pri-

pravili člani jeseniške Svobode. Opolnoči je govoril Tone Čufar in bodril jeseniške kovinarje. Posebno se spominjam, ko je dejal: Meščansko časopisje raje piše, če Greta Garbo je banane, kakšne obleke nosi, koliko je dolg njen dekolte, kot pa da je moral brezposelni delavec umreti zabetoniran v vodnjaku, ki ga je kopal. In da se je ta delavec slučajno pisal Kerna-rič, pa ne pišejo. No, ja, pisali so pač, da se mu je to zgodilo zaradi tega, ker je kopal vodnjak na nedeljo. Ne pišejo pa, kakšen boj bojuje jeseniški delavec za svoj obstoj, da ne bi umrl od lakote kljub dobrinam, ki jih premore svet, ki jih kapitalisti raze požigajo in mečejo v morje, samo da bi obdržali cene na svetovnem tržišču. O tem pa meščansko časopisje ne piše, in vendar smo delavci tako nespametni, da ga kupujemo in s tem podpiramo.« Po govoru so člani Svobode prikazali živo sliko — strnjeno delavstvo s stisnjeno pestjo pozdravlja rdečo zarjo. Res lepa slika, ki je ne bom pozabil. Tako smo silvestrovali pred 35. leti.

Franc Toman

»Prijetno« Silvestrovo leta 1944

Težko se zamislimo nazaj v leta okupacije, ko je primanjkovalo vsega in ko je človeško življenje tako malo pomenilo. Borci v gozdovih, zaporniki, interniranci in njihove družine doma ali v izseljeniških taboriščih skoraj vsa leta niso poznali silvestrovanja, ker so v skrajnem pomanjkanju komaj vedeli o silvestrovanju. Krepak stisk roke in želja, da bi bilo kmalu konec vojne, pa je pomenil morda več, kot najbogatejša darila. Želje, da bi pregnali okupatorja in da bi se svojci srečno vrnili domov, so bile tako velike, da jih danes le težko razumemo.

Po več mesecih napornega dela v kamnolomu, transportu in Rumpelsbadu komandah v zloglasnem koncentracijskem taborišču Flossen-burg sva prišla s tov. Janezom Makovcem v kleparsko delavnico, kjer sva se končno oddahnili od težkega dela v omenjenih komandah. Čudno se sliši, a vendar je res, da naju je tja spravil zloglasni kapo Avgust Beckman, kar je bilo morda edino njegovo dobro delo v njegovem dolgem življenju v raznih taboriščih. Res je, da je bilo tudi tu treba krepko prijeti za delo in da kapo Martin Rihter ni poznal človeškega čuta, vendar bila sva pod streho in na suhem, to pa je veliko pomenilo ob slabi hrani in slabi obleki. Da pa ne bi pozabili, da smo v Flossen-burgu, je poskrbel naš rojak, ki je bil tu predelavec.

Tudi na silvestrovo leta 1944 smo delali, kot vse druge dneve, le s to razliko, da popoldne ni bilo blizu nobene esesovca in civilnega mojstra. Ker smo poznali kapo Martina kot strastnega kadilca, smo »organizirali« nekaj cigaret in tako nas je tudi ta pustil na miru. Cigarete so mu nekako omrtvile

živce in je pri kajenju pozabil na vse. Počasi smo pustili delo in se pogovarjali med seboj v vseh mogočih jezikih, seveda smo najbolj uporabljali polomljeno »lagersko« nemščino. Namestnik kapota, Poljak Marjan Kowalski in Jusef Šatkovski, prvi doma iz Varšave, drugi študent iz Lodža, sta se zanimala o naših krajih in o partizanskih borbah o katerih sem jima že večkrat pravil, ona pa sta mi pripovedovala o svoji Poljski.

Res, nekako praznično razpoloženje je nastalo, ko smo po dolgih mesecih in letih, čeprav lačni, nekako prosto zadihali in vsaj za uro ali dve nehote pozabili na vse trpljenje. Poljaki so potihoma zabundali neke nabožne pesmi. Rusi pa nekaj udarnih. Iskreno smo si stiskali roke in si želeli, da bi bilo to zadnje silvestrovanje v vojni. Tako iskreno se lahko rokujejo le ljudje, ki preživljajo skupaj težko življenje in ki jih drži ista misel na skorajšnji konec nacizma.

Tudi na povratku z dela v taborišče, ki je bilo nekaj sto metrov oddaljeno od delavnice, ta večer ni bilo običajnega vpitja in pretepanja.

Pred vhodom v taborišče smo videli že od daleč veliko smreko, na kateri so se svetile žarnice in to nam je še bolj vzbujalo neko zaupanje v skorajšnjo svobodo. Žal pa smo morali prav ta večer doživeti še veliko razočaranje, ki so nam ga pripravili nemški krvniki. Ta dan nismo šli čez zborna mesto naravnost, ampak smo morali napraviti ovinek mimo vislic, ki so jih bili postavili nacisti čez dan in nanje obesili osem zapornikov. Prav na silvestrovo so jih pomorili in nismo zvedeli, kdo so bili in od kod so jih pripeljali. Nekateri so pripovedovali, da so to nekdanji kapoti, ki da preveč vedo o koncentracijskih taboriščih, drugi pa, da so to nekateri od zarotnikov proti Hitlerju in nacizmu.

Meni osebno pa je pomenil tudi ta silvestrov večer zelo mnogo. Po »apelu« sem bil namreč poklican v taboriščno pisarno, kjer sem dobil zapozneli paketčič od doma. Že dalj časa nisem imel zveze z domom in paketčič, čeprav skromen, mi je veliko pomenil, posebej še zato, ker je ta večer esesovec, ki je prisostvoval delitvam, napravil izjemo in ni kot običajno stresel vso vsebino na mizo, ter pobral, kar je njemu ugalajalo.

Kako je človek lahko skromen, kako se v teh skromnih razmerah porajajo znanstva in prijateljstva, ne bodo nikdar pozabili tisti ljudje, ki so to preživljali. ss

Nagradni razpis

Današnja skandinavski križanka je zopet nagradna. Kot običajno tudi to pot razpisujemo za reševalce s praviimi rešitvami, ki nam bodo te rešitve pravočasno poslali, naslednje nagrade:

1. nagrada 50 N din,
2. nagradi po 40 N din,
3. nagrade po 30 N din in
4. nagrade po 20 N din.

Vsak lahko sodeluje pri žrebanju le z eno rešitvijo, ki naj bo v posebni kuverti. Rešitve vpišite v izrezan lik križanke z velikimi tiskanimi črkami in čitljivo. Pošljite jih na naslov: uredništvo »Železarnja«, Železarna Jesenice — do vključno 10. januarja. Rešitvi ne prilagajte nobenih drugih dopisov, na kuverto pa označite v levi kot spodaj »nagradna križanka«. Rezultate žrebanja bomo objavili v »Železarnji«, ki bo izšel 14. januarja 1967.

V kulturnem domu želimo tudi kulturno vzdušje

Brez večjega hrupa so v soboto dopoldne odprli novo restavracijo v kulturnem domu na Javorniku. Restavracijo je odprlo gostinsko podjetje hotel »Pošta« z Jesenic. Restavracija je lepo opremljena in se bodo gostje v njej prijetno počutili, seveda če

bo poskrbljeno za to, da bo tudi v prihodnje tako lepo urejeno kot je bilo na dan otvoritve.

Po otvoritvi smo poiskali direktorja hotela »Pošta« Milana Bregarja. Povedal nam je, da je podjetje vložilo precej sredstev za izgradnjo omenjene restavracije. Potrudili se bodo, da bo postrežba solidna in da bodo upoštevali predvsem to, da je restavracija v kulturnem domu. To pomeni, da morajo biti tudi v restavraciji vzpostavljeni kulturni odnosi in primeren red. Gostje bodo lahko dobili topla jedila. Glede obiska niso zaskrbljeni, kajti kulturni dom je zgrajen ob cesti I. reda in se bodo gostje radi ustavljali in posedeli nekaj minut v novi restavraciji. Ko bo kulturni dom dograjen in bodo v veliki dvorani tudi gledališke predstave, koncerti, predavanja, kino predstave in druge družabne prireditve, bo gostov vedno dovolj.

Tudi predstavniki družbeno političnih organizacij terena Javornik—Koroška Bela so bili navzoči na otvoritvi. O novi restavraciji so se zelo pohvalno izrazili. Tudi oni menijo, da bo treba v lepo urejeni restavraciji ustvariti kulturno vzdušje, ki ga v drugih gostinskih lokalih na Jesenicah močno pogrešamo. Že spomladi bodo začeli z načrtnim urejanjem okolice kulturnega doma. Urediti bo treba tudi primeren prostor, kjer bo domača godba na pihala lahko imela promenade koncerte. Organizirali bodo tudi druge prireditve. Z ureditvijo nove restavracije v kulturnem domu na Javorniku smo na Jesenicah dobili gostinski lokal, ki smo ga že dalj časa pogrešali. To velja predvsem za Javornik in Koroško Belo. Če bo v njem pravo kulturno vzdušje in solidna postrežba, potem nam ne bo žal za sredstva, ki so bila v ta namen namenjena in vložena.

-or

TVD Partizan — več kot 350 članov

Društvo je trenutno brez predsednika, toda delo teče kljub temu nemoteno naprej. Telovadno društvo Partizan je ena najstarejših in najbolj delovnih športnih organizacij v občini. V svojih vrstah ima že vrsto let precej članov, predvsem mladih, ki s splošno telesno vzgojo krepijo svoje telesne sposobnosti in se seznanjajo z različnimi osnovnimi elementi telesne kulture.

TVD Partizan Jesenice ima trenutno več kot 350 članov, članic, mladincev, mladink, pionirjev, pionirk in cicibanov. Najbolj številna je sekcija za splošno telesno vzgojo, ki tudi vključuje največ mladih. Zal v tej vrsti ni starejših članov in članic. Zelo uspešna je pri društvu v zadnjem času judo sekcija, ki jo vodi naš sodelavec Vojko Kučina. V zadnjem času pa zopet raste vrsta mladih telovadcev, ki jih vodi in skrbi zanje večkratni državni reprezentant v orodni telovadbi prof. Jože

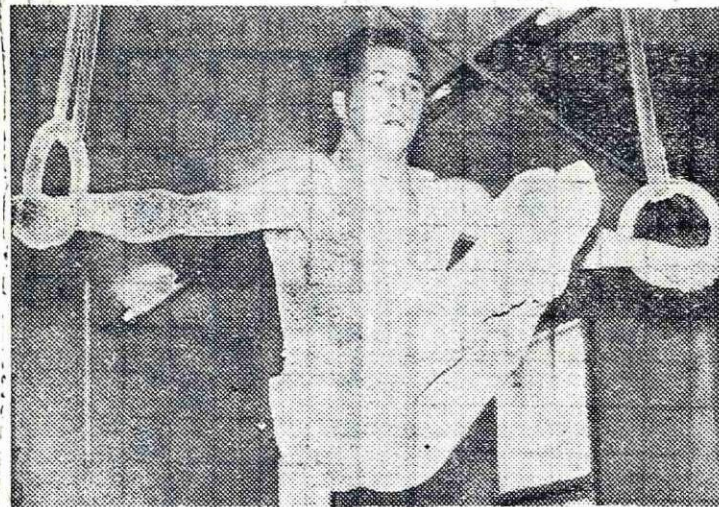
»Banovšek, Pleš, Križman, Jenko in Ravnikar, to so fantje, ki vadijo pod mojim nadzorstvom. Sedaj smo skupaj že štiri leta in so v vadbo vložili mnogo truda in naporov. Njihova kvaliteta in znanje zadovoljujeta za tekmovalca v I. razredu mladincev. Ravnikar pa se bo letos boril v II. razredu pri članih. Z resno vadbo, najmanj osem let, pa bodo lahko postali tekmovalci najvišjega razreda. Razveseljivo je tudi to, da sta dva mladinceva že zelo resna kandidata za mladinsko državno re-

no pa bi morali organizirati tekmovalca tudi doma. V zadnjem času smo kupili novo bradljo in gred, manjka pa nam še ostalo orodje za prireditve višjega razreda. Tesen postaja tudi prostor za vadbo. Sedaj smo večkrat v telovadnici istočasno z ostalimi, kar nas moti pri vadbi. Za vaje na orodju potrebuje telovadec popoln mir, ker se le tako lahko zbere ter duševno in telesno pripravi. Upam, da bomo v prihodnjem letu dosegli še večje uspehe in našli pri raznih forumih več razumevanja kot do sedaj. Želim bi izkoristiti to priliko in voščiti vsem športnikom in bralcem »Železjarja« srečno in uspehov polno novo leto!

Prav je, da omenimo v današnji reportaži tudi mladinke, ki vadijo pod vodstvom inž. Ladota Mesariča. Najbolj marljivi sta Tončka Kac in Korbarjeva, ki kakor vse ostale preživita precej prostega časa v telovadnici. Z resno vadbo tudi v prihodnje bosta prav gotovo kmalu med najboljšimi. Tako bo poplačan ves njun vložen trud in ure, preživete med orodji v telovadnici.

Kot povsod drugje, se tudi v TVD Partizan srečujejo s problemi in težavami. Največ dela ima gospodarska komisija, ki jo vodi inž. Gasser, pohvaliti pa je treba celotno vodstvo Partizana. Društvu tudi primanjkuje strokovnega vaditeljskega kadra. Vse preveč gojencev ima posamezni vaditelj in zato treningi ne morejo biti tako kvalitetni kot bi lahko bili. Škoda je le, da so nekateri, prej aktivni tekmovalci, popolnoma pozabili na mlade in jih prepustili peščici delavoljnih vaditeljev. Prav bi bilo, da se vključijo nazaj v vrste TVD Partizan in pomagajo vzgajati dostojne naslednike, ki bodo uspešno zastopali jeseniške klubske barve. Ne bi smeli pozabiti, da so tudi sami bili deležni take vzgoje in da so vse znanje pridobili s pomočjo starejših. Znanja željnih mladih je dovolj, ki bi se radi naučili vseh veščin in lepot gimnastike.

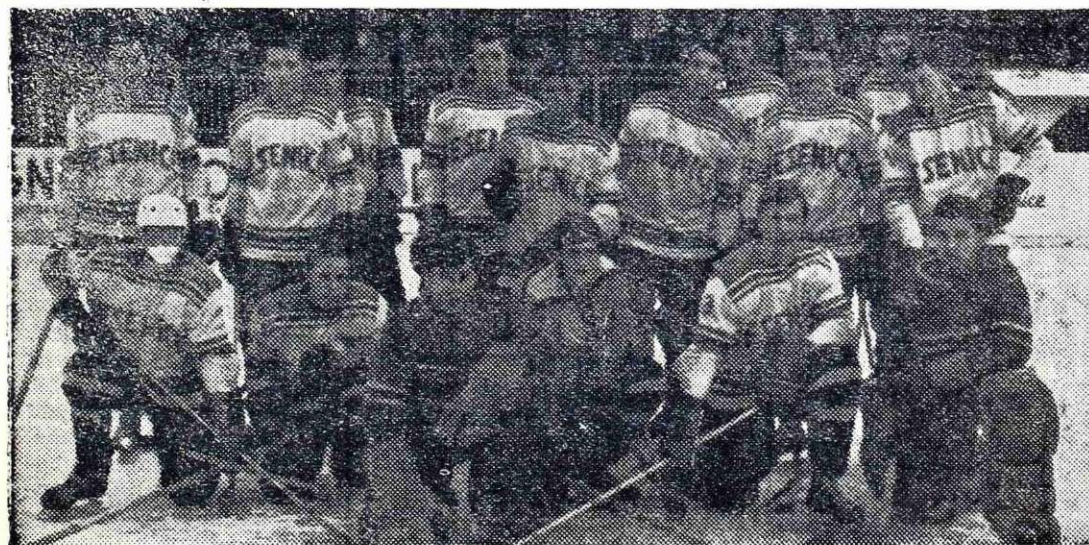
Polde Karlin

Prof. Jože Oblak je bil večkratni državni reprezentant

Oblak. Zadržimo se pri njem malo dlje. Jože Oblak je zastopal naše državne barve na svetovnem prvenstvu leta 1954 v Rimu in šest let pozneje na olimpijskih igrah prav tam. Bil je članski državni prvak I. razreda leta 1953, dve leti pozneje pa v preskokih čez konja in na krogih. Sodeloval je na večjih mednarodnih tekmovanjih in dosegel vidne uspehe. Danes pa vadi svoje gojence štirikrat tedensko. Iz njegovih vrst raste nov rod mladih, ki bo z resno vadbo kmalu ponesel sloves telovadcev z Jesenic ponovno širom države. Trenerja Jožeta Oblaka smo prosili, da pove nekaj več o svojih varovancih.

prezentanco. Toda treba bo še mnogo truda, da se bodo razvili v vrhunske športnike. Vrhunski tekmovalci mora obvladati kar šest različnih športnih panog, posebno še tehniko na orodjih, kar zahteva mnogo naporov in volje. To je mogoče doseči le z rednimi treningi vse leto. Brez dvoma je gimnastika, kakor sedaj imenujejo orodno telovadbo, najlepša in najbolj zahtevna športna panoga. Pri fantih, ki me zelo ubogajo, opažam v zadnjem času pomanjkanje rutine, ki pa jo lahko pridobijo na raznih tekmovanjih in prireditvah. Zato bi bilo prav, da bi se večkrat udeležili raznih prireditev in tekmovanj. Nuj-

Mladi jeseniški hokejisti so se v letošnji sezoni že lepo uveljavili

Kaj bomo gledali v kinu

Kino »RADIO«

31. december in 1. januar jug. nemški barvni CS film SLOVO VELIKEGA POGLAVARJA, ob 17. in 19. uri

2. januarja francoski barv. film NA JAMAJKO, ob 17. in 19. uri

3. in 4. januarja ameriški barvni CS film NEPOMIRLJIVI, ob 17. in 19. uri

5. januarja francoski CS film HORACIJ 62, ob 17. in 19. uri

6. januarja angleški film MIKAVNOST, ALI KAKO JO PRIDOBITI, ob 17. in 19. uri

7. januarja italijanski barvni film PRELUKJANI DOLAR, ob 17. in 19. uri

Kino »PLAVŽ«

31. decembra in 1. januarja

Vanja Pleš, eden izmed kandidatov za mladinsko državno reprezentanco

Novoletne čestitke

Srečno in veselo novo leto 1967 želim celotnemu kolektivu železarne, posebno pa sodelavcem iz strugarne valjev.

Vojak
Janez Novak
V. P. 6000/10
Beograd

Kolektivu železarne želijo ob vstopu v novo leto 1967 čim več delovnih uspehov in vesele novoltnene praznike

Vojaki:
Dušan Thaler
Milan Petercel
Stane Rupar
Vojko Koblar
V. P. 8576/10
Mostar

Vsem delovnim ljudem na Jesenicah želiva mnogo delovnih uspehov.

Vojaka
Franc Petrač
V. P. 3790/58
Jože Legat
V. p. 3790/56
Koprivnica

Celotnemu kolektivu, posebno pa sodelavcem iz konstrukcijske delavnice, želim srečno in uspehov polno novo leto 1967.

Franci Čuden
V. P. 2073/11-67
Šibenik VE-2

ameriški barvni CS film NEPOMIRLJIVI, ob 18. in 20. uri

2. in 3. januarja jug. nemški barvni CS film SLOVO VELIKEGA POGLAVARJA, ob 18. in 20. uri

4. januar francoski CS film HORACIJ 62, ob 18. in 20. uri

5. in 6. januarja italijanski barvni film DVOBOJ V TEKSASU, ob 18. in 20. uri

7. januarja francoski film ZAKONSKO ŽIVLJENJE JEAN MARCA, ob 18. in 20. uri

Kino ŽIROVNICA

31. decembra ameriški CS film HAZARDER

1. januarja franc. špan. ital. CS film TISTEGA LEPEGA JUTRA

4. januarja jugosl. nemški barvni CS film SLOVO VELIKEGA POGLAVARJA

7. januarja ameriški barv. CS film NEPOMIRLJIVI

Kino DOVJE

31. decembra franc. špan. italij. CS film TISTEGA LEPEGA JUTRA

1. januarja ameriški CS film HAZARDER

2. januarja ameriški film KRVAV DENAR

5. januarja jug. nemški barvni CS film SLOVO VELIKEGA POGLAVARJA

5. januarja ameriški barv. CS film NEPOMIRLJIVI

6. in 7. januarja jug. nemški barvni CS film SLOVO VELIKEGA POGLAVARJA

7. januarja italijanski barv. film DVOBOJ V TEKSASU

Kino KOROSKA BELA

31. decembra italijanski barvni film DVOBOJ V TEKSASU

1. januarja agleški barvni flim FANTOM LONDONSKE OPERE

2. januarja ameriški barv. CS film NEPOMIRLJIVI

7. januarja angleški film MIKAVNOST, ALI KAKO JO PRIDOBITI

Kino KRANJSKA GORA

31. decembra agleški barvni film FANTOM LONDONSKE OPERE

1. januarja italijanski barv. film DVOBOJ V TEKSASU

2. januarja ameriški barv. CS film NA MUHI

ŽELEZAR

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE — Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Remigij Noč — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo Železjarja, Železarna Jesenice, Tel. int. 758 in 394 — Tisk ČP »Gorenjski tisk«

ŽELEZAR

JESENICE, 31. decembra 1966
LETO VIII

Poština plačana v gotovini
Številka 52

Srečno
in
uspešno
novo
leto!

Razočaranje

Pred šestimi tedni sem se pri žičnici v Črnem vrhu — ki spada pod Ljubljana transport, poslovna enota Jesenice, poanimal, če bi bilo možno za novoletne praznike dobiti sobo na srednji postaji žičnice. »Oprostite, vse je zasedeno.« »Hvala, bomo pač šli kam drugam.« Čez dva dni telefonsko sporočilo: »Sobo lahko dobite, če ste še zainteresent.« Ker sem precej stalni obiskovalec Črnega vrha, sem bil sporočila vesel in čez nekaj dni sem osebno rezerviral sobo. »Predplačila ne sprejemamo, ste pa lahko brez skrbi, da bo vse v redu. Vi samo pridite 31. decembra in čakala vas bo lepo zakurjena soba.« Res tako prijazno, da te kar preseneča. Toda pravo presenečenje oziroma razočaranje sem doživel zadnjo nedeljo pred novim letom, ko sta uslužbenka, nato pa še upravnik pričela zmajevati z glavo in spraševati, če nas je »Izletnik« kaj obvestil, da s sobo ne bo nič. »Saj nisem rezerviral sobe pri »Izletniku«, temveč pri vas.« »Nastale so določene spremembe, menda pridejo neki Ljubljan-

čani, Švedi, ali ne vem kdo.« Začuden nad takim postopkom sem pač dobil vtis, da smo domačini zaželeni le takrat, ko drugih ni.

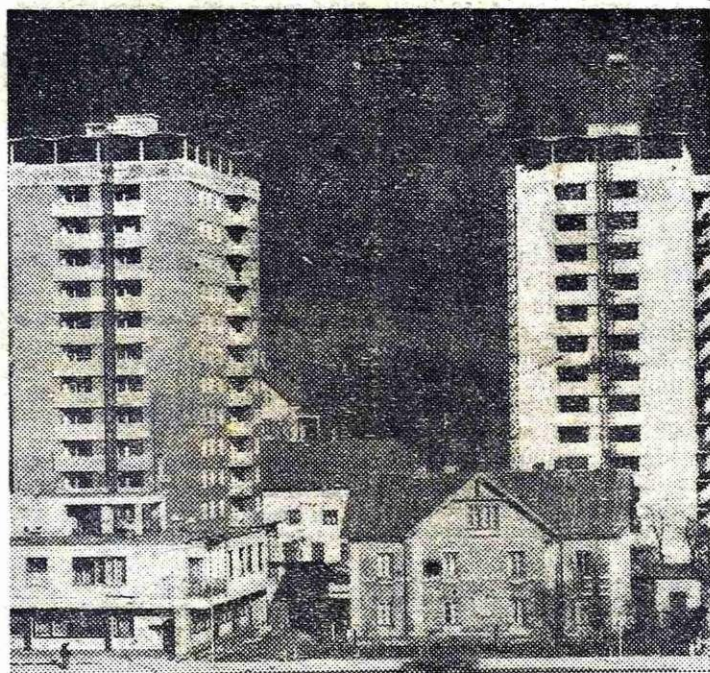
Ostal sem na cedilu po za-
slugi uprave žičnice in »Izlet-
nika« in to ravno na kraju,
kjer je železarna oziroma
vsak železar nekaj prispeval,
da je postal Črni vrh to, kar
danes je. Mogoče so bili člani
sindikalskih odborov prav za-
radi takih izkušenj proti grad-
nji rekreacijskega centra v
Črnem vrhu.

To mi je pravzaprav poceni

šola, da bom obljube teh
dveh podjetij jemal vedno z
veliko rezervo. Morda pa bom
s tem opozoril komu pri-
hranil podobno razočaranje.
Zadovoljen sem, da sem zad-
njo nedeljo slučajno šel po-
poldan v Črni vrh, če ne bi
jaz in vsa družba (šest ljudi)
doživeli prav na Silvestrovo
res pravo razočaranje.

Upravniku žičnice in odgo-
vornemu na »Izletniku«, po
čigar zaslugi bom letos praz-
noval novoletne praznike do-
ma, želim srečno novo leto!

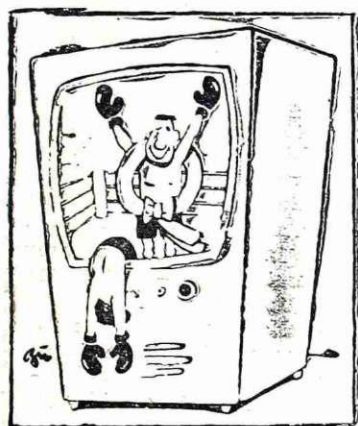
Š. J.

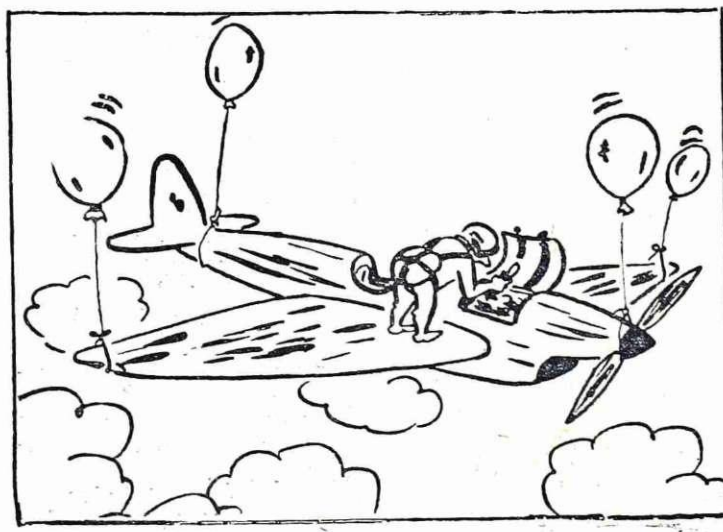
Prva od treh stolpnic bo kmalu vseljena, druga je že dobila streho, tretjo pa so šele začeli graditi

Človek bi mislil, da nisi čakal novo leto ampak pusta

Brez besed

Brez besed

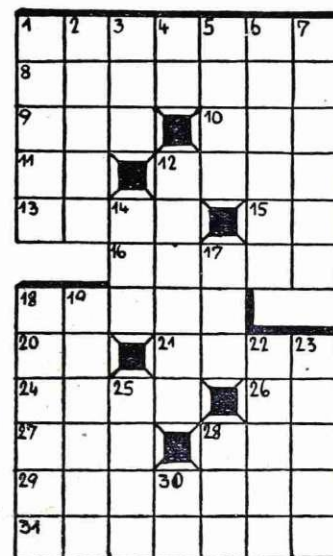
Ugančarski KOTIČEK

KRIŽANKA ŠT. 1

Vod.: 1. surovo železo, 8. dan v tednu, 9. oče, 10. vprašalnica, 11. njo, 12. muslimanski sodnik, 13. plaha gozdna žival, 15. osebni zaimek, 16. seno druge košnje, 18. rojstni kraj pesnika Gregorčiča, 20. tuj dvoglasnik, 21. poglavar nekdanjega indijanskega plemena v Peruju, 24. jamranje, stokanje, 26. različna samoglasnika, 27. tanka tkanina, 28. iglavec, 29. eno izmed gesel francoske revolucije, 31. prebivalka ravani.

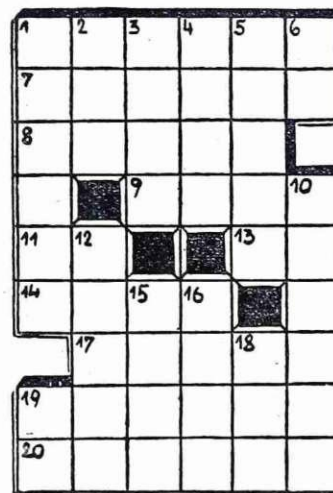
Navp.: 1. vrsta kamenine, 2. učitelj govornišva, 3. hvalnica, 4. nota, 5. tovarna v Črnučah, 6. ruski skladatelj

(Anatol), 7. spomladanski posevek, 12. trener jeseniških košarkarjev, 14. del obraza, 17. prebivalec Aonije, 18. delovodja v martinarni, 19. očesna mrežnica, 22. poulična prodajalna časopisov, 23. glavna žila utripalnica, 25. skandinavsko moško ime, 28. vrednostni papir, 30. avtomobilska oznaka Karlovca.

KRIŽANKA ŠT. 2

Vod.: 1. ocenjevalec, cen-
zor, 7. vrsta vrbe, 8. mesto
v južni Turčiji, 9. naše naj-

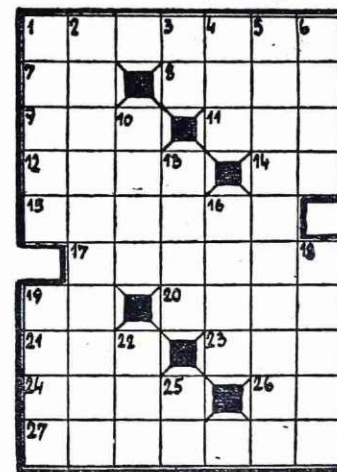
večje pristanišče, 11. latin-
ski veznik, 13. začetnici izu-
mitelja dinamita, 14. vrsta
blaga, 17. prizorišče, 19. pav-
za, počitek, 20. užaljenost.

Navp.: 1. ognjeniško žrelo,
2. glasilo beograjskih sindi-

katov, 3. mitološki prvi leta-
lec, 4. domače moško ime,
5. Odisejeva domovina, otok
v Jonskem morju, 6. avtomobilska oznaka Karlovca, 10. glavno mesto Turčije, 12. papeževa krona, 15. kraj na Primorskem blizu Pivke, 16. zarodna klica, 18. neumen, aboten, bebast, 19. okrajšava za Planinska zveza.

KRIŽANKA ŠTEVILKA 3

Vod.: 1. važna surovina za proizvodnjo apna, 7. kazalni zaimek, 8. jugoslovanska rekorderka v skoku v višino, 9. izumrla vrsta pingvina, 11. beograjski časopis, 12. dvorana za predvajanje filmov, 14. kazalni zaimek, 15. reka v Sibiriji, 17. zaključek, sklepna beseda, 19. različna soglasnika, 20. letoviško mesto na francoski rivieri, 21. geome-

trijski pojem, 23. glavno mesto sosedne države, 24. grški junak pred Trojo, 26. znak za tantal, 27. prašek za vlaganje zelenjave in sadja.

Navp.: 1. napad, naskok, 2. skupina otokov v Tihem oceanu, 3. začetnici norveškega skladatelja, 4. reka v Angliji, 5. rdeča krvna telesca, 6. s številkami izražena vrednost, 10. rudar (po domače), 13. najvišji bog v germanski mitologiji, 16. prebivalec na naših tleh, 18. prvo ime predsednika ZAR, 19. gorenjski časopis, 22. klica, poganjek, 25. znak za silicij.

Tečaj lavinskih psov

Od 6. do 8. januarja bo v taborniškem domu pod Golico, kjer so idealni tereni za praktične in teoretične vežbe, republiški tečaj, ki se ga bodo udeležili vodniki lavinskih psov s svojimi varovanci. Na tečaju bodo sodelovali izvežbani gorski reševalci, predavali pa strokovnjaki inž. Šegula, dr. Azman, dr. Robič in drugi, ki bodo posredovali udeležencem najnovejše dosežke na tem področju.